

**ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ ЦЕНТЪР ПО
ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И АНАЛИЗИ ЗА 2017 г.**

София, 2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Теми/задачи по плана на НЦОЗА през 2017 г.	5 стр.
1. Планови научно-приложни теми	5 стр.
2. Дейности по национални програми и планове	13 стр.
3. Информационна и аналитична дейност	18 стр.
4. Международни проекти, вкл. колабориращи центрове и мрежи	25 стр.
II. Извънредни/оперативни задачи	34 стр.
1. Участие в изготвяне на стратегически документи	34 стр.
2. Експертна, консултативна, методична дейност	36 стр.
3. Лабораторна дейност и акредитирани центрове.....	55 стр.
4. Учебна и научна дейност	57 стр.
5. Научни публикации, участие в научни конференции, кръгли маси, семинари, медийни изяви	64 стр.
Приложение 1. Списък на публикациите на служители на НЦОЗА през 2017г.	65 стр.
Приложение 2. Списък на участия в научни форуми, научни конференции, кръгли маси, семинари през 2017 г. на служителите на НЦОЗА	72 стр.

Националният център по общественото здраве и анализи (НЦОЗА), като здравно заведение, е ангажиран с провеждане на държавната политика в областта на здравеопазването. Като структура на националната система за здравеопазването по проблемите на общественото здраве, НЦОЗА осъществява голям обем от дейности, посочени в действащата към момента нормативна уредба – Закона за здравето и Правилника за устройството и дейността на НЦОЗА.

През отчетния период експертите от дирекциите на НЦОЗА (Дирекция „Обществено здраве и здравен риск“ - ДОЗЗР, Дирекция „Аналитични и лабораторни дейности“ - ДАЛД, Дирекция „Промоция на здраве и превенция на болестите“ - ДПЗПБ, Дирекция „Национални здравни данни и електронно здравеопазване“ - ДНЗДЕЗ, Дирекция „Класификационни системи, стандарти и иновации“ - ДКССИ) участват в изпълнението на национални програми и стратегии, като Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести (ХНБ) 2014-2020 г., Национална статистическа програма, Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве 2014-2020 г., Национална програма по безопасност и здраве при работа, Национална програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН и ППИ“ 2008-2015, Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН“, финансирана от Глобален фонд за борба срещу СПИН, Национална програма за закрила на детето 2014 г., Национална програма за превенция на самоубийствата в Република България 2013-2018г., Национална стратегия за демографско развитие на Р България (2012-2030), Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Р България (2012-2015 г.), Национален план за действие за подобряване на грижите за деца с аутизъм.

И през 2017 г. НЦОЗА обезпечават информационното осигуряване на управлението на здравеопазването и предоставя медико-статистическа информация на национално и

международно ниво. На национално ниво потребители на информацията са: Народно събрание, Президентство, Министерски съвет, Министерство на здравеопазването, други министерства, Национален статистически институт, съсловни организации, синдикати, и всички органи и структури, имащи нужда от такава. На международно ниво НЦОЗА предоставя официална информация на Европейската комисия - Евростат, Световната здравна организация и др. Като орган на статистиката, съгласно Закона за статистиката, Дирекция „Национални здравни данни и електронно здравеопазване“ към НЦОЗА е източник на официалната здравна статистическа информация в Република България.

През отчетния период НЦОЗА продължава да е основен изпълнител в редица международни проекти и програми, както в рамките на Програмата за обществено здраве на Европейския съюз, така по механизма на ЕС - Съвместни действия (Joint Actions), след номинация на Министерството на здравеопазването. По този механизъм НЦОЗА е участник в девет съвместни действия - Трето съвместно действие „Оценка на здравните технологии“ JАNТА, Съвместно действие за хронични заболявания и популяризиране на здравословното остаряване през целия живот – CHRODIS, Съвместно действие за намаляване вредите от алкохола – RARНА, Съвместно действие за цялостна стратегия за борба срещу рака - CANCON, Съвместно действие PaSQ - „Мрежа на Европейския съюз за безопасност на пациента и качество на грижите“, Съвместно действие „Планиране и прогнозиране на човешките ресурси в здравеопазването“ - JАNWF, Съвместно действие „Психично здраве и благополучие“ JАMНWB, Съвместно действие по Хранене и физическа активност - JАNРА, Съвместно действие „Управление на крехко здраве. Комплексен подход за насърчаване напредването на възрастта без увреждания“. Инициатива ADVANTAGE.

В НЦОЗА е колабориращият център към Световната здравна организация по здраве и безопасност при работа. Специалистите на НЦОЗА са основните изпълнители на заложените задачи в Двугодишното споразумение между Министерството на здравеопазването и Световната здравна организация.

НЦОЗА изпълнява два предефинирани проекта по програма BG 07: "Инициативи за обществено здраве", с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 и механизъм на Европейското икономическо пространство, 2009-2014г. – „Подобри услуги за психично здраве“ и „Подобряване на контрола и информационни системи в превенцията на риска и здравеопазването“.

НЦОЗА е база на: Изпитвателен център „Здраве“, съгласно акредитация по БДС EN ISO/IEC 17025, както и на Орган за контрол от вида С „ЕКЗАКТ“, съгласно акредитация по БДС EN ISO/IEC 17020.

През 2017 г. специалисти от НЦОЗА са участвали в разработването на 48 планови научни и научно-приложни теми, 12 дейности по национални планове и програми, 34 участия в международни проекти и мрежи. В изпълнение на учебната програма на НЦОЗА през годината са обучени 486 специалисти, основно от Регионалните здравни инспекции в страната. През изминалата година в НЦОЗА са зачислени 11 нови специализанти с което общият брой на специализиращите в НЦОЗА е 31, разпределени както следва: „Социална медицина и здравен мениджмънт“ – 6 специализанта, „Хранене и диететика“ - 6 специализанта, „Трудова медицина“ - 4 специализанта, „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“ – 2 специализанта, „Комунална хигиена“ - 2 специализанта, „Санитарно инженерство“ – 1 специализант, „Медицинска санитарна физика“ – 1 специализант, Токсикология (немедици) – 5 специализанта, Токсикология (медици) – 1 специализант, Санитарна химия – 3 специализанта. През 2017 г. са зачислени 4 нови докторанти по акредитираните от Националната агенция за оценяване и акредитация специалности, като общия брой на обучаваните докторанти в НЦОЗА е 19 както следва: „Социална медицина и здравен мениджмънт“ – 12 докторанта, „Хигиена“ – 5 докторанта, „Хранене и диететика“ – 2 докторанта.

Експертите на НЦОЗА са публикували 98 научни публикации в престижни национални и чужди издания, участвали са в 99 в научни форуми, научни конференции, кръгли маси, семинари, имат 183 участия в медийни изяви.

Специалистите от НЦОЗА извършват значителна по обем експертна, консултативна и методична дейност на национално и международно ниво. Те са членове на Експертни съвети и работни групи към различни министерства в България и участват в работни групи към Съвета на Европейския съюз и към Европейската комисия.

Настоящият доклад представя в резюме основните дейности на дирекциите на НЦОЗА съобразно спецификата и функционалната характеристика на всяка една от тях.

В приложение 1 в табличен вид към настоящия отчет са представени подробно извършените дейности от дирекциите на НЦОЗА през 2017 г.

Научните публикации и участията в научни форуми на специалистите от НЦОЗА са представени в отделни приложения – приложения 2 и 3.

РЕЗЮМЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ИЗВЪРШЕНИ ПРЕЗ 2017 Г. ОТ ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И ЗДРАВЕН РИСК“ ПРИ НЦОЗА

С цел подобряване и укрепване на общественото здраве ДООЗЗР продължава да работи и през 2017 г. по създаването и развиването на научнообоснована база от данни, като съдейства на МЗ в разработването, съгласуването и реализирането на държавната политика за ограничаване на здравния риск, свързан с качеството на жизнената среда, употребата на биоциди и химикали, условията и организацията на труда при работа, модела на хранене.

Изпълнените през 2017г. дейности от структурните звена на ДООЗЗР са в следните основни направления: научно-приложна дейност - насочена към проучване на актуални за страната въпроси, свързани с рискове за общественото здраве, проучване на нови научни данни, изискващи актуализиране на националното законодателство и/или хармонизирането му с европейското, реализиране на задачи за превенция на заболяванията и промоция на здраве - като част от утвърдени национални програми, както и политики на СЗО; методична и експертно-консултативна дейност на национално и европейско ниво; научно-експертно участие в работни групи към МЗ и междуведомствени работни групи за разработване на нормативни документи; учебна дейност - ръководство и обучение на специализанти и докторанти по акредитирани от НАОА специалности и тематични курсове за повишаване квалификацията, в т.ч. и на специалисти от мрежата на РЗИ.

В дългосрочен план, превантивният характер на дейностите във всяка една от областите на работа в ДООЗЗР рефлектира позитивно върху общественото здраве и здравната система като цяло, намалявайки разходите и тежестите както в сферата на доболничната, така и в тази на болничната помощ.

I. Теми/задачи по плана на НЦОЗА през 2017 г.

1. Планови научно-приложни теми

През 2017г. самостоятелно от звената на ДООЗЗР или в сътрудничество с други структурни звена на НЦОЗА или външни организации са осъществени дейности от общо 16 научно-приложни задачи. От тях 6 са завършени с крайни продукти (доклад, ръководство, сборник/наръчник, проект на нормативен документ, информационни материали, защита на

дисертационен труд и др.). Други 10 имат постигнати етапни резултати и продължават да се изпълняват и през 2018г., в съответствие с планираните програми и срокове.

За периода са изпълнени дейности от общо 4 научно-изследователски разработки, свързани с аспекти на жизнената среда и здравния риск. Две от тях са завършени с краен продукт: *Доклад с разработени обосновани предложения за актуализиране нормите на 20 атмосферни замърсителя от обхвата на Наредбата за пределнодопустимите концентрации на атмосферните замърсители в населените места*, съобразно най-новата научна информация за токсичното им действие и приложимостта им в реални условия в страната, и съответно *Практическо ръководство за безопасно управление на отпадъците от лечебните и здравните заведения* с цел повишаване на информираността и ефективно ограничаване на здравния риск за здравни работници, пациенти и населението като цяло; публикувано на сайта на НЦОЗА и популяризирано в МЗ и РЗИ.

Продължават да се изпълняват: *Проучване на практиките за контрол на опасностите, свързани с риска за здравето във водни съоръжения за рекреация и спорт*, с етапни резултати - подготовка на литературен обзор и преглед на национални и международни нормативни документи и *Хигиенна оценка на пясък от регламентирани плажове на Българското Черноморие*, по която са набирани и систематизирани данните и се оформя финален доклад. Крайните резултати са насочени към компетентните органи с цел отчитане при преоценката/прилагането на нормативната база и планирането на мерки за редукция на свързания здравен риск.

Във връзка с оценката на здравния риск при въздействие на нововъзникващи или променящи се вредни фактори на работната среда и трудовия процес и разработване на насоки за ограничаване на професионалните и свързани с труда заболявания са завършени две задачи и са инициирани две нови теми.

Приключена е задачата *Личностни модератори на психичното и физическо здраве*, като са апробирани методики относно психосоциалните фактори на труда - натоварване и стрес-последствия; оценени са личностни характеристики и общо здравно състояние (физическо и психично) на здрави работещи и лица с хронични заболявания; публикувани са методични насоки и ръководство за превенция „Насилие на работното място - актуален психосоциален и здравен проблем“.

В рамките на защитената през 2017г. докторантура относно *Ергономични рискови фактори за зрителни и мускулно-скелетни оплаквания при работа с видеодисплей* са разработени препоръки за превенция на риска, свързан с организацията на труда и ергономични фактори, засягащи големи групи работещи.

Осъществен е етап от *оценката на риска от хормон зависими ракови заболявания при нощен труд*, като един от професионалните фактори с промени в денонощните ритми, класифициран от Международната агенция за изучаване на рака като вероятен канцероген тип 2А; обобщени са литературни данни относно професионалните рискови фактори за хормон зависими ракови заболявания; разработени са анкетни карти; набрани са данни за заболеваемостта и здравните оплаквания сред 2100 лица, при различни характеристики на сменните графици.

Иницирано е пилотно проучване относно *Организационни характеристики - предиктори на възникването на бърнаут-синдром* с етапен резултат - анкетно проучване при 300 лица.

Предвид все по-широкото предлагане на пазара и употребата на биоциди, и с оглед осигуряване спазването на условията на разрешаване и предотвратяване на здравния риск е работено по две научно-приложни задачи, касаещи *Оценка на експозицията на човека от биоциди от специфични продуктови типове - съвременни подходи и методи* и *Проучване на добри практики при приложението на биоциди*. Събраната информация и резултати ще се използват при оценка на биоцидите в рамките на Експертния съвет по биоциди към МЗ, както и за изготвяне на публикации/информационни материали за професионалните и/или масовите потребители на биоциди и регулаторните органи.

По проблематиката на храни и хранене са изпълнявани дейности от 6 научно-приложни теми, като по 2 от тях работата е приключена с краен продукт.

В рамките на *Разработване на ръководства за организирано хранене на различни групи от населението* е актуализиран, в съответствие с физиологичните норми за хранене (обн. в ДВ през 2018г.), *Сборник рецепти с наръчник за хранене на деца от 3 до 7 години*, който е ръководство за прилагане на националното законодателство в детски заведения и осъществяване на здравен контрол от РЗИ. Подготвя се и *ръководство за хранене със сборник рецепти за деца до 3 години*, предназначен за родители, което ще повиши информираността на родителите.

Актуализирана е *Наредба за физиологичните норми за хранене на населението* (ДВ, бр. 11/2018г.), която се използва при: определяне на националната политика за хранене на населението, планиране и контрол на организираното хранене, оценка на хранителен прием и разработване на препоръки за здравословно хранене.

Продължава актуализирането и поддържането на *съвременна база данни за компютърна програма за оценка на храненето*, използвана при оценка на хранителния прием на различни популационни групи от населението, за характеристика на храненето и проследяване на тенденции, идентифициране на проблеми за целите на хранителната политика и необходимите интервенции, както и при осъществяване от РЗИ на здравния контрол.

Две теми - *Проучване на генотипа и липидния метаболизъм за модифициране на хранителния прием* и *Проучване на хранителния прием, физическата активност и генотипа при лица с метаболитен синдром* се изпълняват съвместно с МУ Плевен. Използвани са методи на нутригеномиката, като резултатите ще дадат възможност за разработване на хранителен план при различни социално значими заболявания, базирани на индивидуалните нужди от нутриенти, на хранителния и здравния статус, и генотипа. По темите се разработва докторска дисертация.

Темата *Проучване на специфичната миграция на мономери в пазарни проби пластмасови изделия, предназначени за контакт с храни* поставя за първи път в България въпросът за миграцията на мономери (*формалдехид, меламин, бисфенол А, терефталова киселина и др.*) с доказана токсичност от опаковки в храни, което се свързва с риск за здравето. Резултатите са насочени към компетентните органи, осъществяващи контрол на пластмасовите опаковки и съблюдаването на съответните европейски регламенти, както и към производители на пластмасови опаковки, търговци на минерални води и други храни. Темата е основа и за докторска дисертация.

2. Дейности по национални програми и планове

Във връзка с националната политика за управление здравето на работещите, по линия на *Национална програма за безопасност и здраве при работа (НПБЗР)* са инициирани две дейности, които продължават в НПБЗР 2018-2020. По *подобряване на информираността и компетентността на работещите за осигуряване на БЗР* (мярка 30) са разработени информационни материали относно съвременни аспекти на опазване здравето на млади работещи, здравното състояние на селскостопански работници, зрителни и мускулно-скелетни оплаквания при работа с видеодисплей, сърдечно-съдов риск при различна експозиция, укрепване на работоспособността и др.; разпространени са примери за добра практика на конференции и семинари. С цел *осигуряване на здравно наблюдение в сектор „Здравеопазване“* (мярка 39) при 1800 лица от основни професионални групи в здравеопазването е инициирано анкетно проучване относно рисковите фактори за здравето, психосоматични оплаквания и работоспособност. Извършен е анализ на специализирани изследвания и данни с фокус върху насилието в медицинската професия и здравеопазването и връзката им с качеството на здравните грижи, стреса и бърнаут-синдрома при лекари и болничен персонал.

Във връзка с *Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2014-2020 (НППХНБ)* са извършени ред дейности от *Част – Хранене*. Изготвен е анализ и

отчет на изпълнението на ангажиментите по хранене в НППХНБ. Публикувани са данни относно хранене, хранителен статус и свързани с тях рискови фактори при населението от 1 до 75+ години, като част от Национално проучване на факторите на риска за здравето. За първи път в страната е извършено проучване на приема на натрий сред населението в България на възраст 15-75 години чрез определяне екскрецията на натрий в урината; данните са валидирани и определят консумацията на сол от населението, като водещ рисков фактор за сърдечно-съдови заболявания. Обективизирането на хранителния прием и хранителния статус на населението дава надеждна основа за формиране от МЗ на приоритетите на хранителната политика и за предприемане и оценка на интервенционни дейности за подобряване храненето и общественото здраве в България.

Проведени са: семинар с браншови организации и асоциации на производители на храни за отчитане напредъка и дискусия на въпроси по реформулиране на храните; работен семинар с органите на здравния контрол (РЗИ) и Сдружение на общините в България за обсъждане прилагането на законодателството за здравословно хранене в организирани детски и ученически колективи; национална среща с регионалните координатори и работна среща със специалистите на РЗИ, на които са отчетени напредъка при изпълнение на програмата, очертани са наличните проблеми, споделени са добри практики и опит, съдействащи за подобряване прилагането на програмата.

3. Международни проекти, вкл. колабориращи центрове и мрежи

В рамките на участието на НЦОЗА в колаборираща мрежа на МЗ по системите RASFF, RAPEX и ICSMS за обмен на информация в ЕС е извършван системен преглед на информацията.

Във връзка със статута на НЦОЗА на *Колабориращ център на СЗО по здраве при работа*, регламентиран в съгласувано с МЗ Споразумение със СЗО за 2014-2018г., и участието в *Югоизточна Европейска мрежа на СЗО „Здраве за работещите“* са анализирани и публикувани данни и информация за добри практики за ограничаване на риска от азбест-свързани заболявания и е предоставена информация относно организационни и законови аспекти на осигуряване на здраве и безопасност при работа в страната; участвано е в дискусии относно хармонизиране на диагностиката, регистрацията и превенцията на професионалните заболявания, в разработването на профил на мрежата „Здраве за работещите“ и др.

По линия на *Център за международна информация по безопасност и здраве при работа към МОТ (CIS)* е извършена справка относно нови материали по проблемите на осигуряване на безопасност и здраве при работа и са подготвени такива за брой/2017г. на научно-приложно списание „Здраве и безопасност при работа“ (ISSN 2367-7171).

В рамките на *Европейска инициатива на СЗО за наблюдение на затлъстяването при деца* (по двугодишно споразумение за сътрудничество между МЗ на РБ и Регионалния офис на СЗО за Европа 2016-2017г.) е извършен анализ и оценка на данни от три национални проучвания при деца в първи клас в България (2008, 2013, 2016) относно антропомертичен статус, хранене, фактори на семейна и училищна среда. Подготвен и публикуван е доклад, който очертава тенденциите в свръхтеглото и затлъстяването при първокласниците за периода 2008-2016г., спецификите на храненето и предлагането на храни в училищни бюфети и столове; изведени са положителните промени в хранителния прием и хранителния статус на децата след влизане в сила на националното законодателство за здравословно хранене на ученици; посочена е ролята на факторите на семейната и училищната среда за подобряване познанията по здравословно хранене, физическата активност и здравен статус на децата. Създадената национална база данни е част от европейската и служи на СЗО, Европейската комисия и националните компетентни органи (МЗ, РЗИ, МОН) за определяне на приоритетни области за действие и за оценка на предприетите мерки.

Извършено е *проучване на предлаганите в търговската мрежа индустриално произведени храни за кърмачета и малки деца*, налични в рамките на Европейския регион на СЗО. Обработката на данните продължава; резултатите ще дадат оценка на хранителните

параметри на наличните на пазара храни за деца, която ще послужи за актуализиране на законодателни документи и ще допринесе за подобряване храненето на тази уязвима група.

Завършен е проект *Съвместни действия по Хранене и физическа активност – JANPA*, финансиран от ЕК; идентифицирани са политики за насърчаване на здравословното хранене и физическата активност при деца, ученици, бременни жени и семейства с малки деца; разработени са Компендиум с добри практики за създаване на здравословна подкрепяща среда в детски градини и училища, и методология за мониторинг на процеса на реформулиране на храните чрез данни от хранителната информация при етикетването им. Резултатите, получени от съвместната работа на всички страни-членки на ЕС, се препоръчват от ЕК за прилагане при формиране на националните мерки за подобряване на храненето и мониторинг на процеса на подобряване състава на храните.

II. Извънредни/оперативни задачи

1. Участие в изготвяне на стратегически документи

Участвано е в подготовката на Доклада за здравето на гражданите в РБългария за 2016 г., като са изготвени анализи в разделите, свързани с рискови за здравето фактори от околната и трудовата среда, и храненето.

Във връзка с подготовката на Българското председателство на Съвета на министрите на ЕС по приоритет на МЗ - здравословно хранене на деца, са реализирани участия: в изграждането на концепцията и провеждането на 6.02.2018г. на конференция по „Здравословно хранене на деца“; в подготовка на сценарии за информационен филм и презентация по здравословно детско хранене, представена на кръгли маси, организирани от РЗИ, в 4 областни града - Благоевград, Пловдив, Плевен, В. Търново. Дейността продължава с подготовка на Заключение на Съвета за здравословно хранене при децата, които са заложили в програмата на Българското председателство.

Реализирано е участие в разработване на Национална програма по безопасност и здраве при работа 2018-2020 г. по искане на МТСП.

Участвано е в обсъждането и редакцията на Стратегията на МОН за кариерно развитие, повишаване квалификацията на учените и качеството на научните изследвания в Република България.

2. Експертна, консултативна, методична дейност

Съществена част от извършената дейност през 2017г. е свързана с изготвянето на експертни материали в различни аспекти от компетентността на звената в ДОЗЗР и с експертно-консултативно участие в работни групи във връзка с актуализиране/ изготвяне на нормативни актове, обсъждане на политики, разработвани на национално и международно ниво и др.

Подготвени са общо 19 експертни становища, информации, анализи и позиции по широк кръг въпроси, поискани от МЗ, РЗИ, МРРБ, МТСП, Прокуратура, ВК към НС, Сметна палата, Столична Община, ВиК дружества и други юридически и физически лица, относно: проектодокументи от дневния ред на 67-та сесия на ЕРК на СЗО и 70-та Световна Здравна Асамблея на СЗО и изготвяне предложение на позиция на България; становища по проблеми на общественото здраве и рисковите фактори на жизнената среда (атмосферен въздух, питейни води, козметични и общоупотребими продукти, ново тютюнево изделие и др.); материали за контакт с питейни води; оценка на комунални обекти; обхват на инвестиционни предложения; утайки от ПСОВ и оползотворяването им в земеделието; класификация на отпадъци; критерии за оценка на здравния риск за населението с цел актуализиране на процедурата по ОВОС; съгласуване на проект на Делегиран регламент за класификация на експлоатационните показатели на строителни продукти по отношение на излъчваните от тях емисии на летливи органични съединения в затворени помещения и др.

Осъществено е участие в 6 междуведомствени работни групи (МРГ) относно актуализиране на нормативни документи, асоциирани с качеството на атмосферен въздух (3),

въпроси, свързани с качеството на питейни води (1), дискусия по проблеми генерирани от инсталации за производство на биогаз (1), както и МРГ по регистрация на торове и подобрители на почвата (1).

Извършена е експертна и консултативна дейност в областта здраве при работа по въпроси за откриване и отчитане на медицинска и социално-трудова рехабилитация при професионални заболявания и производствени травми; оценка на ефективността от въведен физиологичен режим на труд и почивка и др. Взето е участие в работата на ТК59 „Ергономия“ към БИС за изпълнение на работната програма по въвеждането на 3 стандарта. Участвано е в три работни срещи, организирани от Европейската агенция по безопасност и здраве при работа (ЕАБЗР) по проблемите на оценка и контрол на свързаните с труда заболявания, рехабилитация и завръщане на работа след раково заболяване и превенция на свързаните с работата заболявания при експозиция на биологични агенти при работа.

Във връзка с участието в състава и работата на *Експертния съвет по биоциди (ЕСБ) към МЗ* (в изпълнение на задълженията на НЦОЗА съгласно чл.15, ал.2 от Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС)), и на *Експертния съвет по оценка на приоритетни вещества (ЕСОПВ) към МОСВ* (в изпълнение на задълженията на НЦОЗА съгласно чл. 21, ал. 2 от ЗЗВВХВС) са реализирани: участие в 19 заседания на ЕСБ с докладване на оценка на пълнотата на внесените от заявителите документи и оценка на риска за човека; подготвени са 390 експертни становища за пълнота на данните и 404 проекта на разрешения и изменения на разрешения за предоставяне на пазара на биоциди; участие в 3 заседания на ЕСОПВ по въпроси, свързани със скрининга на потенциално опасни химични вещества от Подробния план за действие на Общността по чл. 44 (2) от Регламент № (ЕО) 1907/2006 (REACH) и с предложение за промяна на хармонизираното класифициране на химично вещество съгласно Регламент (ЕО) №1272/2008 (CLP).

Осъществени са дейности във връзка с проект на Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа (по възлагане от МТСП и МЗ): участвано е в изготвянето на рамкова позиция на Съвета по европейски въпроси, изготвени са указания за Работната група по социални въпроси към МТСП и 5 становища по предложения на държави-членки по проекта на директивата.

Изготвени са експертни становища в областта на регулаторната токсикология относно: повишени нива на уран в питейна вода; дезинфекция на зеленчуци за директна консумация; ново тютюнево изделие; нормативни критерии за идентифициране на ендокринни дизраптори; въпросник за проучване на оценката на въздействие на гранични стойности за професионална експозиция на химични вещества.

Подготвени са 38 експертни анализи и становища по искане на МЗ, международни организации (УНИЦЕФ, ЕК), МЗХ, БИС, НПО, родителски организации, фирми и др. по оценка на съответствие със законодателните изисквания на храни със специални медицински цели, храни за кърмачета и малки деца, нови храни, БДС, солта за хранителни цели, инициативи по хранене и др. Подготвени са позиции на България по дневен ред на 70-тата сесия на Световната здравна асамблея и относно „Актуализация на дейностите по преустановяване на затлъстяването при децата”, попълнени са въпросници на СЗО, УНИЦЕФ, ЕК, проект "Sciview" по проблеми свързани с храненето и антропометричния статус на децата, препоръки за здравословно хранене, прием на хранителни вещества. Извършен е анализ на добри практики и съществуващи законодателни възможности относно реформулиране на храните; направено е проучване на опита и действащата регулаторна и доброволна практика на Европейските страни за редукция съдържанието на сол в храните и подготвяне позиция на МЗ по проблема; извършена е оценка на резултатите от анализ относно двоен стандарт на храните; извършен е преглед на политиките по промоция на здравето и профилактика на социално значими незаразни болести – част Хранене.

Осъществено е участие в работата на 16 работни групи на национално ниво и 7 към ЕК по проблемите на храните и храненето.

РЕЗЮМЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ИЗВЪРШЕНИ ПРЕЗ 2017 Г. ОТ ДИРЕКЦИЯ „АНАЛИТИЧНИ И ЛАБОРАТОРНИ“ ПРИ НЦОЗА

НЦОЗА е с изградено име, опит и авторитет в изследването на факторите на жизнената среда и продуктите и стоките със значение за здравето на човека. Лабораторно аналитичните дейности по тези проблеми се извършват основно в дирекция Аналитични и лабораторни дейности съгласно Закона за здравето, Правилника за устройството и дейността на НЦОЗА и функционалните характеристики на дирекцията и отделите. Тези дейности са в подкрепа при разработване и реализиране на национални политики по опазване общественото здраве и се прилагат за:

- оценка на здравния риск при въздействие на факторите на жизнената среда;
- разработване на научни и научно-приложни теми;
- лабораторни проучвания, изследвания, оценки и експертизи;
- участие в национални програми и международни проекти;
- подготовка на експертни становища;
- разработване на национални и европейски законодателни документи;
- оказване на консултативна и методична помощ;
- обучение на докторанти, специализанти, дипломанти, стажанти;
- обучение на специалисти от националната мрежа на РЗИ в помощ на ДЗК.

I. Научно-изследователска дейност

В дирекция АЛД се провеждат проучвания по актуални за съвременната жизнена среда проблеми, някои от които са специфични разработки на Центъра. Извършени са дейности по 15 научни теми. По 2 от тях са разкрити процедури за докторантури на самостоятелна подготовка.

В НЦОЗА се извършват изследвания на „нови замърсители“ от значение за общественото здраве с цел проучване присъствието и разпространението им и възможно включване в законодателния контрол. От 2004 г. се правят изследвания на питейни язовири и води, предназначени за рекреация и воден спорт за съдържание на цианотоксини (канцерогенни хепатотоксини, отделяни при цъфтеж на токсични видове цианобактерии - синьо-зелени водорасли). Изследванията от последните години показват тенденция към цъфтежи и респ. отделяне на токсини във все още малки количества в питейни язовири като яз. Студена, както и продължаващи цъфтежи в обследваните водоеми за рекреация и воден спорт в района на София. Благодарение на тези проучвания се попълни липсваща информация по проблема за водоемите на България в европейската база данни; НЦОЗА, единствен в България, е с готовност за аналитично определяне на най-опасния токсин – микроцистин-**LR**, който е включен в списъка за нови замърсители при предстоящите промени в европейската директива за питейни води.

Актуална тема, разработвана от екип на АЛД, е свързана с определяне на азбест в строителни материали и въздух на работна среда. След забраната на азбеста в България, употребата на инсталираните преди 2005 г. азбестосъдържащи материали е позволена до обезвреждането им или до достигане края на експлоатационния им срок, като се изисква етикетирание, ефективно управление и контрол на експозицията на най-ниските постижими на практика и допустими от граничната стойност нива. Резултатите показват недостатъчен технически контрол на праха при премахване на азбестови материали и недостатъчна надеждност на използваните лични предпазни средства за дихателните органи. Нивото на азбестова експозиция при кратките ремонтни дейности на азбестоциментови водопроводи в изкоп не отговаря на условието „експозиция с нисък интензитет“. Досегашната практика на изключване на тези дейности от важни за предпазване на работниците от азбестова експозиция

нормативни изисквания трябва да се прекрати. Въведените в европейската практика критерий за доказване на риск от азбестова експозиция (индикатор за чистота на въздуха) и контролни граници за „инцидентна и ниска интензивност“ експозиция трябва да се утвърдят с национално законодателство.

Друга съществена тема е проблемът с изкуствените минерални влакна, които навлизат широко във всички сфери на промишлеността и бита. Проучено е съвременното състояние на пазара на изолационни материали в България по документация и чрез проведени анализи. При изследването се установява, че някои от предлаганите на пазара материали не се отнасят към безопасните (без специфично въздействие) минерални влакна, а покриват утвърдените критерии в Регламент 1272/2008 за класифицирането им в групата на вероятните канцерогени – категория 2.

Важна за човешкото здраве е тема, свързана с постъпването на есенциални микронутриенти в организма чрез храната. Получените резултати от изследване на съдържанието на натрий и калций в различни групи храни са особено полезни за актуализиране на базата данни за състав на българските храни, определяне на храните с най-голям принос за постъпване на натрий и калций в организма на човека, както и за етикетиране на храните и даване възможност на потребителя за информиран избор.

Проучване съдържанието на живак в различни среди с цел създаване на база данни, систематизиране и оценка. Европейското законодателство класифицира живакът като приоритетен замърсител и налага изисквания за наблюдение и контрол. Направените обобщаване и оценка на лабораторни резултати за съдържание на живак в български вина и в зърнени храни не показват наличие на риск за човешкото здраве при консумация на тези продукти.

Масовата употреба и голямо разнообразие на полимерните материали налагат провеждане на проучвания, свързани с тяхната безопасност за човешкото здраве. Мономерите, от които се синтезират, както и други технологични добавки за постигане на специфични свойства, „мигрират“ към храната и могат да попаднат в организма. Много от тези химикали имат ограничения и дори забрана за употреба в материали и предмети от пластмаса, предназначени за контакт с храни (FCM - food contact materials), включени в Европейското и национално законодателство (Регламент (ЕО) 1935/2004, Регламент (ЕС) 10/2011, Регламент (ЕО) 284/2011, Регламент (ЕС) 321/2011, Регламент (ЕС) 2018/213, Наредба 2/2008). Особено застрашени като рискови групи консуматори са малки деца, подрастващи и ученици. Натрупването на данни за специфична миграция (СМ) на токсични субстанции от FCM е крайно необходимо за установяване проявлението на отдалечени във времето токсикологични ефекти.

- Акцентирано е върху изследване СМ на бисфенол А от епоксидни покрития на консервни кутии и кенчета, както и СМ на меламин и формалдехид от меламинови съдове. Темата е актуална и подбрана във връзка с честите и драстични промени в допустимите европейски норми за СМ на тези мономери за последните години, поради което голяма част от предлаганите на пазара артикули не отговарят на новите ограничения. При голяма част от пробите са установени завишени нива на СМ на бисфенол А и меламин. Съдържанието на меламин е тревожно, поради двукратно завишените стойности спрямо нормата, особено за изделия внос от Китай.
- Проведени са експерименти с подбрани видове проби от еднократни FCM - установи се наличие на СМ на стирен и диетилхексил фталат под нормираната граница на специфична миграция (ГСМ). Резултатите са валидни за анализираната видова извадка, но е необходимо да се проучат и други видове FCM.
- Подобен и много актуален е проблемът с общоупотребимите предмети от пластмаса и особено продуктите за грижа за детето, в частност детски играчки. Децата са рискована група, няма данни за провеждани изследвания у нас на предлаганите изделия от този вид. Фталатните пластификатори, които съществуват технологично в тези продукти, са доказани ендокринни разрушители. Съдържанието им е

нормирано в Регламент (ЕО) № 1907/2006 (REACH). Данните от проведените изследвания с проби от детски играчки и дъвки за бебета и малки деца от пластмаса са разнообразни. Съдържанието на фталати в някои проби е под допустимите норми, в друга част от пробите е на границата или много над нормите, особено за дибутилхексилфталат. Максимални стойности са получени при играчки внос от Китай.

Проблемът с неблагоприятното въздействие на слънчевата UV-радиация върху човека става все по-актуален с всяка измината година. Продукти за слънчева защита, които не отговарят на Наредба №14/2014, не могат да се класифицират като слънцезащитни и могат да доведат до неблагоприятни здравни проблеми при употребата им. По разработен и валидиран в НЦОЗА *in-vitro* физичен метод се извършват изследвания за UVA и UVB слънчева защита в козметични продукти за деца и възрастни и се прави оценка за съответствие. Набира се база данни от резултатите, според която по-голямата част българските слънцезащитни продукти отговарят на изискванията на законодателството. Има единични случаи, при които се е налагало корекция на рецептурите от производителите с цел осигуряване на съответната UVA и UVB защита. Изпитанията на слънцезащитни козметични продукти са оригинални и единствени (по литературни данни) за подобна оценка, без прилагане на скъпи и продължителни клинични изследвания и поставят НЦОЗА на предно ниво в Европа в областта на подобни изследователски методики.

Таблиците/базите с данни за състава на храните са необходими за оценка на българските хранителни продукти и ястията, приготвени от тях, за адекватна оценка на хранителния прием на населението при провеждане проучвания на храненето, лечебно хранене, за производителите на храни при създаване на хранителна формула с определени специфични претенции за хранителна и биологична стойност. За създаване на съвременни и надеждни таблици за химичен състав на български храни в НЦОЗА се извършват изследвания на макро- и микронутриенти в храни. Натрупаните аналитични данни са компилирани, обобщени и коректно документирани съгласно международните препоръки и изискванията за изграждане на съвременна база данни за състав на храните.

Индикаторните и патогенни микробиологични показатели отразяват хигиената на производство, съхранение и опаковане, което е от решаващо значение за недопускането на инфекциозни заболявания, предавани при използването на дадения продукт - храна, козметика, вода или утайка. Проведено е проучване на патогенни и условно-патогенни микроорганизми в храни, различни видове проби води, козметични продукти и утайки (общо 305 различни проби). При анализирани нестандартни проби - предимно утайки от ПСОВ и смивове от контактни повърхности, са изяснени източниците на бактериална контаминация и са предложени решения за тяхното отстраняване с оглед недопускане неблагоприятно въздействие върху здравето на потребителите.

Все по-голяма популярност сред потребителите добиват козметични продукти, които съдържат природни, естествени съставки, имащи определен полезен ефект. Засега този вид козметика не е обособена в отделна група и към нея се прилагат действащите изисквания за козметичните продукти. Извършено е проучване на козметични продукти, съдържащи естествени съставки – каолин и черноморска кал от региона на Поморийско езеро и Бургаски залив, по отношение количествата и естеството на микроорганизмите, собствена флора. На базата на получените резултати е направена обективна оценка на бактериалните качества на природната козметика, предложен е правилен подход при нейното производство, което е от особено значение за общия брой на мезофилните аеробни микроорганизми в тези продукти.

През последните години особено значение в храните, предназначени за кърмачета, новородени, както и деца подложени на интензивни медицински грижи, заема патогенния микроорганизъм от групата на ентеробактериите - *Enterobacter sakazakii*, предизвикващ тежко инфекциозно заболяване с висока смъртност и фатални усложнения. Начините на разпространение на този щам в околната среда и пътищата на контаминиране с

микроорганизма на сухите детски храни на зърнена основа за новородени и кърмачета не са изяснени, което е и основната цел на темата. Започнато е проучване на природния биотоп на *Enterobacter sakazakii* и разпространението му в околната среда. Изследвани по БДС EN ISO 22964 – 2017г. са 23 проби утайки от ПСОВ и 12 проби брашна. Изолирани са щамове *Enterobacter* от три проби брашно, които предстои да бъдат типизирани за крайна идентификация.

Извършено е проучване на генотипа (единични нуклеотидни полиморфизми в FADS1 гените) и липидния метаболизъм. Направени са генотипна характеристики на българска популация (изследвани са 123 доброволци) и индивидуална оценка на пътищата на обмяна на веществата и поведението на основните ензими, отговорни за метаболизирането на хранителните мазнини; извършени са анализ и оценка на хранителен прием, оценка на антропометричен статус, оценка на здравен статус и фактори на риска за хронични заболявания при лица в активна възраст. За първи път в България е приложен съвременен подход с използване на генетични биомаркери за разработване на персонализирани препоръки за хранене при лица с повишен сърдечно-съдов риск, обоснован от повишени нива на LDL-холестерол, с цел профилактика на сърдечно-съдови заболявания, намаляване на риска за здравето и промоция на здраве.

Оценка на безопасността на биотоксини от природни източници чрез прилагане на *in vitro* методи - изследванията в тази област се налагат поради появата на нови здравни рискове в резултат на глобалното затопляне, един от които е увеличаването на фитопланктонни цъфтежи във водоеми, източници на питейна вода. Подготвен е литературен обзор; екстрахирана е ДНК от биомаса от проби, събрани през август 2016 г. Получените резултати ще допринесат за оценката на здравния риск от експозиция на цианотоксини с произход цианопроکاریота в светлината на измененията на европейското законодателство. Европейската комисия прие на 1 февруари 2018 предложение за преразглеждане на директива за питейната вода с цел подобряване на качеството на питейната вода.

Извършено е проучване и направен анализ на процесите на възприятие на риска от въздействие на електромагнитни полета върху населението в страната, като е установена тенденция за намаляване на загрижеността на населението, в резултат на съвместната работа на НЦОЗА и МЗ за постепенното въвеждане на европейските практики за национална здравна политика в това направление. Резултатите са основа за продължаване на международните изследвания по „Евробарометър“;

II. Дейности по национални програми и планове

- „Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2014-2020 г“ - проучване приема на натрий сред населението в България чрез определяне екскрецията на натрий в урина – анализирано е съдържанието на натрий в еднократна и 24 часова порция урина на 55 лица, разпределени в четири възрастови групи. Предстои обработка и интерпретация на резултатите. Екскрецията на натрий е в помощ на оценката на консумацията на сол от българското население, която все още в България е твърде висока спрямо препоръките на СЗО.

III. Аналитични дейности

- Изготвен е годишен доклад за 2016 г. за оценка на нивата на шум в урбанизирани територии по региони, по данни на Националната система за мониторинг на шум (по Наредба № 54). Този доклад е основа за вземане на превантивни мерки за намаляване на шума. Предоставен е на МЗ. Информация за нивата на шума са предоставени и в НСИ.
- Създаден е уеб-базиран регистър на източниците на ЕМП с публичен достъп, както и достъп за експерти за целите на контрола по региони и на национално ниво, с което нашата страна въвежда европейската наука и практика в това направление; Въвеждането на обобщена информация в електронния регистър на източниците на ЕМП е основа за по-нататъшни епидемиологични проучвания, за оценка на нивата на ЕМП в населените места,

за загрижеността на населението, за изследване на възможна чувствителност на лица към електромагнитно въздействие. Подготвено е актуализирано ръководство за попълване на регистъра от РЗИ.

IV. Международни проекти, колабориращи центрове и мрежи.

Дирекция АЛД участва в 8 международни проекти, колабориращи центрове и мрежи - Международен проект на FAO/INFOODS, Международен проект „Електромагнитни полета“ към СЗО, BG 07 Програма: „Инициативи за обществено здраве“, Европейски мрежи на ГМО лабораториите и материали за контакт с храни, Център за сътрудничество със СЗО по здраве при работа и Югоизточно-европейска мрежа Здраве за работещите, Колаборираща мрежа на RASFF, RAPEX и ICSMS-системи за обмен на информация в ЕС.

Основните дейности и постижения, свързани с участието в тези научни проекти, са следните:

- Изработване на електронна база данни за химичен състав на 140 български храни;
- Валидиране на методи за детекция и количествено определяне на нови ГМО, в процедура на регистрация за Европейския съюз, съгласно Регламент № 120/2014.
- Участия в заседания на управителния съвет и пленарни заседания на международните мрежи.
- Участия в международни междулабораторни сравнителни изпитвания, организирани от EURLs и представяне с много добри резултати..
- Участие в комисия по превенция и контрол на професионалните незаразни заболявания, включително азбест-свързаните заболявания и други аспекти на свързаните с труда заболявания – водещо място като експертиза в България..
- Разработени са нови методи за оценка на експозицията и риска от въздействието на нейонизиращи лъчения: Метод за измерване и оценка на ЕМП, създавано от комуникационни източници (по искане на граждани); Методика за измерване на ЕМП от трафопостове във вградени в жилищни сгради; Методика за измерване на ЕМП в помещения с ЯМР. Същите са оригинална разработка, основана на международната наука за електромагнитната дозиметрия, валидирани са и са стандартизирани за целите на оценката на електромагнитната експозиция от органите на ДЗК в страната.
- Направени са подробни изследвания на електромагнитната експозиция в райони с голяма гъстота на източници на електромагнитни полета, както и на места с висока степен на загриженост на населението - основа за епидемиологичен анализ на облъчването на населението и възможната заболяемост, свързана с него.
- Създаден е веб-базиран регистър на източниците на ЕМП.
- Разработено е и издадено „Ръководство за защита от нейонизиращи лъчения“, което се основава на ръководството на НАТО “Dosimetry Handbook”, като нашата страна е първата страна-членка на НАТО, която въвежда подобно ръководство на национално ниво. Същото е за целите на университетското обучение, наука, практика, както и за ДЗК.
- Завършено е международно проучване на съществуващото законодателство в областта на електромагнитните полета в работната среда и в населените места, като е създадена база данни за националните норми и стандарти в тази област, качена на страницата на СЗО.
- Отговори на нотификации по RAPEX.

IV. Експертно-консултативна и методична дейност

Експерти от дирекция АЛД участват по компетентност в комитети към Съвета на Европа, работни групи към ЕК, технически комитети към БИС и ИА БСА, експертни комисии/съвети към МЗ, МОСВ, МЗГХ и др. ведомства при разработване на нормативни документи, ръководства, насоки и др.

Експерти от дирекция АЛД изготвят становища и експертни оценки по възлагане от МЗ и други юридически и физически лица.

Експерти от дирекция АЛД оказват консултативна и методична помощ на РЗИ, Органи за контрол, фирми, граждани и др.

Извършени са оценки на доклади за ОВОС за изграждане на редица обекти, оценка на нови технологии въвеждани в практиката, изготвени са над 700 бр. експертни оценки за инвестиционни обекти, изготвени са становища за обекти с национално значение, възложени от МЗ.

Разработен е проект за Изменение и допълнение на ЗЗ в частта „Нейонизиращи лъчения“, проект за Наредба за защита на населението от въздействието на ЕМП, както и адаптирането на 3 ръководства на ЕС за прилагане на Директива 2013/35/ЕС, транспонирана в Националното законодателство с Наредба № РД-07-5 от 15 ноември 2016 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на електромагнитни полета, ДВ бр. 95/2016 г., в сила от 1.03.2017 г.

V. Лабораторна дейност и акредитирани центрове

- Дирекция АЛД извършва експертна и експертизна дейност като услуги на физически и юридически лица, които се заплащат съгласно *Постановление № 255 от 17 октомври 2012 г. за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от органите на държавния здравен контрол и националните центрове по проблемите на общественото здраве по Закона за здравето, приета с Постановление № 242 на Министерския съвет от 2007 г. (обн., ДВ, бр. 83 от 2007 г.; изм. и доп.бр. 39 и 101 от 2010 г., бр. 5, 16 и 38 от 2011 г., бр. 1 от 2012 г, бр.17 от 23 февруари 2018 г.)*
- Приходите в бюджета за 2017 г. са в размер на 217 866,50 лв., в резултат на извършени лабораторни експертизи и изготвени експертни оценки (експертизи - 111 410,00 лв., експертна дейност (ПСК) - 106 457,50 лв.).
- Лабораторните дейности в голямата си част са акредитирани или са в подготовка за акредитация. На функционален принцип са създадени:
 - o *Изпитвателен център „Здраве“*, сертификат за акредитация рег. № 278 ЛИ от 28.07.2017 на ИА БСА, съгласно БДС EN ISO/IEC 17025:2006.
 - o *Орган за контрол от вида С „Екзакт“*, сертификат за акредитация рег.№186 ОКС/18.03.2015 г. от ИА БСА, съгласно БДС EN ISO/IEC 17020:2012.
- В НЦОЗА, дирекция АЛД, са определени три Национални референтни лаборатории, съгласно заповед РД 09-941/23.11.2016 на МЗХ, съгласувана с МЗ. Дейностите, цитирани в заповедта, са предмет на държавна политика по отношение здравето и безопасността на потребителите и се извършват само в НЦОЗА:
 - o *НРЛ за ГМО в храни;*
 - o *НРЛ за материали предназначени да влизат в контакт с хранителни продукти;*
 - o *НРЛ за мляко и млечни продукти, относно някои микробиологични причинители (Bacillus cereus, Chronobacter spp.), опасни за храни за кърмачета и малки деца.*

Дирекция „Аналитични и лабораторни дейности“ в НЦОЗА е уникална като симбиоза на различни научни дисциплини, което позволява оценка на експозицията и на здравния риск в широк диапазон от проблеми. Дирекцията обединява специалисти от различни научно-практически области – химия, физика, микробиология, молекулярна биология, токсикология.

В дирекцията се извършват дейности по научни теми, национални програми и международни проекти, свързани с актуални проблеми в общественото здраве, с цел подпомагане прилагането на политиките на МЗ.

В дирекцията се апробират нови методи, извършват се изследвания на „нови замърсители“ от значение за общественото здраве с цел проучване присъствието и разпространението им и възможно включване в законодателния контрол.

Акредитацията на лабораториите съгласно БДС EN ISO 17025 и БДС EN ISO 17020 осигурява надеждност и проследимост на резултатите.

В дирекцията са ситуирани три Национални референтни лаборатории.

Разработен е и се поддържа уникален за страната уеб-базиран регистър на източниците на електромагнитно поле, който визуализира комуникационните обекти и предоставя информация на специалистите от структурата на ДЗК и населението.

Лабораторните дейности в НЦОЗА подпомагат разработването, актуализацията и прилагането на законодателството в областта на опазване на човешкото здраве на национално и европейско ниво.

В областта на своята компетентност и експертиза специалисти от дирекцията участват в дейността на работни групи на национално ниво и на ниво Европейски съюз и Световна здравна организация.

Оказва се методична помощ и се дават консултации на РЗИ по отношение както на методите, така и за интерпретация на крайните резултати.

Специалисти от дирекцията планират и провеждат обучения по СДО и акредитирани докторски програми по научните специалности Хигиена, Хранене и диететика, Токсикология.

Резултатите от дейността на дирекция АЛД са база за разработването на мерки за профилактика и превенция, насочени към храненето, здравословните и безопасни условия на труд, експозицията на физични, химични и микробиологични фактори, стоки и предмети от значение за здравето на човека.

РЕЗЮМЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ИЗВЪРШЕНИ ПРЕЗ 2017 Г. ОТ ДИРЕКЦИЯ „ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕ И ПРЕВЕНЦИЯ НА БОЛЕСТИТЕ“ ПРИ НЦОЗА

Дирекция „Промоция на здраве и превенция на болестите“ (ПЗПБ) организира, провежда и координира дейности на национално и международно ниво в областта на промоцията на здравето и превенцията на болестите. Дирекцията и нейните четири отдела: „Рискови поведенчески фактори и превенция на ХНБ“, „Детско и младежко здраве“, „Психично здраве“ и „Анализ на здравни политики и акредитационни процедури“ са водещи структури в страната при осъществяването на дейности по промоция на здраве и превенция на болестите.

В Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017 – 2021 г., в раздел 11 „Здравеопазване“ е посочен като водещ приоритет: Засилване ролята на профилактиката като възможност за по-добро здраве и качество на живот. Водещата цел е: Подобряване здравето на населението, повишаване и поддържане качеството на живот през целия жизнен цикъл чрез намаляване на преждевременната смъртност, заболяемостта и последствията за здравето от основните хронични незаразни болести (ХНБ), свързани с най-често срещаните поведенчески, биологични и психосоциални рискови фактори. За изпълнението на тази цел са разписани 14 мерки, които ще се изпълняват.

Дейностите изпълнявани от Дирекция ПЗПБ са в пълно съответствие с Правителствената програма, отговарят на националните приоритети, което определя изключително важната роля, която експертите от ПЗПБ имат в областта на общественото здраве на национално ниво. Всеки един отдел е водещ в страната в рамките на своята компетентност и оказва постоянна консултативна и методична помощ на Регионалните здравни инспекции. Експертите от дирекцията изготвят за Министерството на здравеопазването доклади и становища, свързани с промоцията на здраве и превенцията на болестите, които служат за определянето на политиката на МЗ в съответната област. Експертите на дирекцията изготвят част от официалните становища на България, които се представят на Световните здравни асамблеи на Световната здравна организация и на Регионалните комитети на СЗО. Становищата се представят на Министерството на здравеопазването като позиция на страната, която се утвърждават от Министерски съвет. Експертите на Дирекцията са членове на работни комитети и комисии към ръководните

структури на ЕС в рамките на своята компетентност, като предоставят официални становища и позиции от името на България.

В изпълнение на здравната политика в областта на общественото здравеопазване, дирекция ПЗПБ през 2017 г.:

Организираше, провеждаше и координираше на дейности в областта на промоцията на здравето и профилактиката на болестите.

Провеждаше проучвания и анализ на общественото здраве и качеството на живот чрез измерване на здравния статус на населението и отделни негови групи.

Провеждаше интервенционни мероприятия (кампании, обучителни семинари, разработване и издаване на информационни материали), свързани с общественото здраве;

Осъществяваше многобройни дейности по промоция на здраве сред децата, учениците и цялото население, включително в сферата на сексуалното и репродуктивно здраве;

Участваше в разработването, координирането и изпълнението на национални програми, планове и международни проекти.

Участваше в работни групи на национално и международно ниво по проблемите на промоцията на здраве и превенцията на болестите.

Изпълняваше научно-приложни, експертно-консултативни и методични дейности по проблемите на промоцията на здраве и профилактиката на болестите, включително експертно-консултативна и методична помощ на РЗИ и лечебните и здравни заведения.

Осъществяваше активно научно и научно приложно сътрудничество с европейски и други международни институции;

Организираше и провеждаше основни и тематични курсове за следдипломно обучение и продължаваща квалификация, индивидуално обучение на специализанти, както и обучение по научната и образователна степен „доктор” и „доктор на науките“, подготовка на дипломанти и други форми на учебно-преподавателската дейност.

Участваше в разработването на годишния доклад на министъра на здравеопазването за състоянието на здравето на гражданите и изпълнението на Националната здравна стратегия.

Дейността на Дирекция „ПЗПБ“ беше изцяло съобразена с оперативният план на НЦОЗА по теми и задачи за 2017 г.

1. Основни елементи от дейността на отделите в Дирекция Промоция на здраве и превенция на болестите

Отдел „Рискови поведенчески фактори и превенция на ХНБ“ е отделът, който изпълнява дейности на национално ниво, свързани с изпълнението на Националната програма за превенция на хроничните незаразни болести. Националната програма е водещата профилактична програма в страната, в която водещ изпълнител е НЦОЗА и основно експертите на отдела. В дирекция ПЗПБ е националният координатор на Програмата и контактното лице на България за СЗО по въпросите на превенцията на хроничните незаразни болести. Отделът осъществи цялостната координация при планирането и провеждането на „Национално проучване на факторите на риска за здравето“, което беше проведено през 2015/2016 г. чрез прилагането на методика на Световната здравна организация. След приключването на проучването експертите от отдела извършиха обработката на данните, изготвиха сравнителен анализ на резултатите от Националните проучвания през 2007 и 2015 г., подготви окончателните отчети до Министерството на здравеопазването, изготви научни статии и други материали насочени към широката общественост. Получените резултати са представени на Световната здравна организация и се използват при предоставянето на данни за международни институции. Трябва да се отбележи, че това проучване е първото по рода си след 2007 г., когато беше проведено последното такова.

В допълнение е извършено и следното: проведено е проучване на нивото и причините, водещи до ниска физическа активност на населението в света и в България; изготвен е сравнителен анализ за нивото, структурата и динамиката на тютюнопушенето в световен

машаб сред деца в ученическа възраст и определяне мястото на България. Проведено е проучване на факторите, водещи до злоупотреба с алкохол и психосоциалните последици за семейството и обществото като цяло.

Отделът е ангажиран с изготвянето и издаването на здравно-промоционални материали, насочени към здравните професионалисти, общопрактикуващите лекари, специалистите от училищата и към цялото население. Промоционалните материали включват както съвети за намаляване на рисковите за здравето фактори (тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, ниска физическа активност и нездравословно хранене), така и съвети за намаляване на биологичните рискови фактори (артериално налягане, холестерол, кръвна захар).

Отдел „Психично здраве“ е единственото звено в страната, което се занимава с опазването и промоцията на психичното здраве на популационно ниво. Отдел „Психично здраве“ е ангажиран с изпълнението на Националната програма за превенция на самоубийствата. В отдела е националното контактено лице на България за СЗО по въпросите на психичното здраве

Отдел „Психично здраве“ събира информация за опитите за самоубийство и завършените самоубийства в България. До края на 2016 г. събирането на информация ставаше с утвърдени бланки от Министерството на здравеопазването, а от 2017 г. е разработен портал за въвеждането на данните в реално време от специалисти в РЗИ. Събираната информация е уникална по отношение на това, че тя дава информация не само за броя на самоубийствата, но и на опитите за такива. Тази информация е изключително важна за предприемането на мерки на национално ниво за ограничаване на самоубийствата и опитите за тях.

Експерти от отдел „Психично здраве“ са подготвили проект на Национална програма за психично здраве, която е предоставена на МЗ. Необходимо е спешно приемане на програмата и финансирането ѝ, за да започне нейното функциониране. Експертите от отдела изпълниха успешно международния проект по програма BG 07 Програма: "Инициативи за обществено здраве", с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 и механизъм на Европейското икономическо пространство, 2009-2014г. – проект - Подобрени услуги за психично здраве.

Отдел „Детско и младежко здраве“ е водещо звено в страната, което се занимава с промоционални и превантивни дейности в областта на детското, младежкото, сексуалното и репродуктивното здраве. Тези дейности, които са извън обхвата на лечебната дейност, са изключително подценявани през последните години, поради което миналата година беше приета Националната програма за майчино и детско здраве, изготвена с активното участие на експертите на отдела, които са и едни от основните изпълнители в нея.

Специалистите от отдела провеждат проучвания за състоянието на здравното обслужване на учениците в софийските училища, оказват постоянна методична помощ на медицински и педагогически специалисти от детските ясли и на домовете за медикосоциални грижи за деца по промоция на здравето, стимулиране на развитието, диагностика на развитието на децата, оценка и работа с талантиви деца. Консултират родители, деца и родителски НПО по проблеми, свързани със здравето и развитието на детето в ситуация на конфликт при раздяла/развод на родителите и риск от синдром на родителско отчуждаване, както и по проблеми на развитието и поведението в ранна и предучилищна възраст. В Отдела е националният координатор на Мрежа на Югоизточна Европа за аутизма (SEAN) за България, като съответно се извършва значителна по обем дейност в тази сфера: направен е анализ на политиките и състоянието на услугите за деца с аутизъм в България, проведено е проучване на потребностите на полагащите грижи за деца с аутизъм, изготвен е общ доклад за състоянието на проблема в страните в Югоизточна Европа от региона с предложение на мерки за подобряване на грижите за децата с разстройства от аутистичния спектър и техните семейства, базирани на установените потребности, Подготвен е инструментариум и методология за провеждане на скрининг на аутизма в ранно детство.

Експертите от отдела участват активно в процеса на Деинституционализация на децата, отглеждани в ДМСГД, като изготвят обучителни материали и програми за продължаващо

обучение на специалисти от ДМСГД и от алтернативни интегрирани услуги в страната с цел подготовка за участие в процеса на деинституционализация.

Експертите от отдела участват в изпълнението на Национална програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН и ППИ” 2016-2020, като вземат активно участие във всички организирани кампании и публични събития на национално ниво.

Към отдела функционира Y-PEER PETRI - „Институт за проучвания и обучение на връстници“, който има за основна цел: Да подсили и разпространи в международното пространство висококачествено обучение на връстници в сферата на сексуалното и репродуктивно здраве на младите хора с перспектива да създаде световна мрежа от организации и хора, които планират и осъществяват ефективни програми за обучение на връстници за успешно подобряване на знанията, отношенията и уменията на младите хора в сферата на сексуалното и репродуктивно здраве и превенцията на ХИВ. За изпълнението на тази цел ежегодно се организират международни обучения с участието на млади хора от България и чужбина.

Отдел “Анализ на здравни политики и акредитационни процедури“ организира и осъществява обучение на експерти по оценяване и акредитация на лечебни заведения. Съгласно чл. 16. ал.6 на Наредба № 18 от 20 юни 2005 г. „За критериите, показателите и методиката за акредитация на лечебните заведения“ от 16.07.2005 г. „Обучението на експертите се организира от Националния център по обществено здраве и анализи по програма, приета от акредитационния съвет и утвърдена от министъра на здравеопазването“. След издадена заповед на министъра на здравеопазването за провеждане на курс за обучение на експерти по акредитация на лечебните заведения, НЦОЗА изготвя програма за курса, която се утвърждава от Акредитационния съвет при МЗ, организира и провежда курсовете за обучение и преквалификация, изготвя отчет до министъра на здравеопазването за проведените курсове, представя необходимата документация за проведените курсове на звеното за административно-техническо обслужване към Акредитационния съвет. В отдела е основният лектор на курса, в който участват и други представители на НЦОЗА и Акредитационния съвет. Служители на отдела участват при изготвянето на наредбите за акредитация и провеждането на пилотни акредитации. Те участват активно в процеса на акредитация като председатели на експертни комисии за външна оценка от началото на акредитацията на лечебните заведения през 2001 г.

В допълнение към тази значима на национално ниво дейност, отделът извършва проучвания върху управлението на човешките ресурси в здравеопазването, възможностите за въвеждане на електронната рецепта в България, ролята на комуникационните канали в процеса на здравната комуникация, неконвенционалната медицина. Важна част от дейността са анализите насочени към влиянието на климатичните промени върху здравословното състояние и по-специално анализ на случаите на горещи вълни през лятото и влиянието им върху смъртността (обща и сърдечно-съдова).

В допълнение към гореизложеното, чрез дирекция ПЗПБ, Националният център по обществено здраве и анализи е фокус на многогодишните усилия на широк кръг партньорски неправителствени и международни организации, национални и местни институции за изграждане капацитет на български младежки обучители на връстници в сферата на сексуалното и репродуктивно здраве, подготовката на учители и педагогически съветници за работата в сферата на системното здравно образование, сексуалното здравно образование и превенцията на употребата на вещества и други рискови поведения сред ученици и младежи. НЦОЗА партнира на МОН за изграждане на нормативна база в за въвеждане на системно здравно образование в българското училище и на ММС за осигуряване на стандартизирана методология за обучение на обучители на връстници и младежки лидери. Важно е работата ни в тази сфера да продължи и изграденният, със средствата на Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария, капацитет в 18 НПО в страната да се подкрепи, с провеждането на нови национални обучения на връстници чрез Националната програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2014 -2020 и Националната програма за превенция и контрол на

ХИВ и СПИ 2016-2020. Екип от дирекция ПЗПБ участва в разработване на проект на „Наредба за дейностите по здравно консултиране, профилактични прегледи и изследвания на лица навършили 16 години, за които не е необходимо съгласието на родители или попечители“, както и в изготвянето на редица становища и информации за нуждите на МЗ, ДАЗД, УНИЦЕФ и др., както и в обучения на бъдещи и настоящи родители по въпросите на кърменето, консултиране на колеги и граждани в сфертата на сексуалното и репродуктивно здраве и превенция на ХИВ.

2. Планови научно-приложни теми през 2017 г.

През 2017 г., в дирекция „ПЗПБ“ са извършени дейности по 23 планови научно-приложни теми, насочени към превенцията на рисковите поведенчески фактори, водещи до възникване на ХНБ (ниска физическата активност, тютюнопушене, злоупотреба с алкохол); намаляване на болестността и тежестта на честите психични разстройства и други проблеми, свързани с психичното здраве на населението, включително и опитите за самоубийство; неконвенционални медицински услуги; деинституционализация на децата, отглеждани в ДМСГД; въздействието на климата върху здравето; управление на човешките ресурси в здравеопазването; комуникационни канали в процеса на здравната комуникация и др.

3 планови научно-приложни теми са насочени към превенцията на факторите на риска за здравето, водещи до възникване на ХНБ (ниска физическа активност, тютюнопушене, злоупотреба с алкохол). Извършен е анализ за разпространението на ниската физическа активност, тютюнопушенето и злоупотребата с алкохол сред населението на възраст 10-19 и над 20 години в света и в България. Проучени са политиките, стратегиите и добрите практики в света и възможностите за тяхното прилагане у нас, насочени към повишаване на физическата активност и ограничаване на тютюнопушенето и злоупотребата на алкохол. Изготвени са препоръки към населението за подобряване на дейностите, насочени към повишаване на физическата активност и за ограничаване злоупотребата с алкохол, както и препоръки за ограничаване на тютюнопушенето в ученическа възраст, които ще послужат за подобряване на дейностите, насочени към превенцията на ниската физическа активност, тютюнопушенето и злоупотребата с алкохол сред населението.

Изпълнението на темите в областта на психичното здраве, включително и за опитите за самоубийство позволява изготвянето на програми, планирането на интервенции и ресурси в болничната и извънболничната психиатрия, оценка на тенденциите в разпространението на честите психични разстройства и търсенето на специализирана помощ. Разработени са стратегии за превенция на психичните разстройства. Системно се събират и анализират данните за суицидните действия на територията на страната, което се прави в контекста на Националната програма за превенция на самоубийствата. Анализира се системата за психиатрична помощ и се правят предложения за промени, основани на доказателства.

Темата за деинституционализация на децата, отглеждани в ДМСГД, е в съответствие и във връзка с дефинираните в дългосрочен план (до 2025 г.) приоритети и подходи в актуализираните стратегическите документи в тази област и в изпълнение на заложените в концепцията на МЗ за деинституционализация на децата от ДМСГД цели и задачи. На базата на резултатите от проведеното комплексно проучване са изработени образователни и методични материали в помощ на изготвянето на анализи и оценки на ДМСГД, децата, персонала и ресурсите. Материалите са предназначени и ще бъдат използвани за мотивиране и подготовка на персонала за участие в процеса чрез адекватна квалификация и за подготовка и реализиране на съдържателна деинституционализация на децата от ДМСГД и превенция на последваща институционализация на децата в новите услуги. Крайната цел и очакван резултат е преустановяване на институционалната грижа в ДМСГД и съществуването на тези заведения като специализирани институции за деца под 3-годишна възраст.

През 2017 г. е поставено началото на проучване на ефективността и качеството на услугата „Център за майчино и детско здраве“ за патронажни грижи за деца до 3-годишна възраст с цел актуализиране и изработване на окончателен вариант на Методиката за

функциониране на услугата ЦМДЗ („патронажни грижи” за бременни жени, деца до 3-годишна възраст и техните семейства), пилотирана от УНИЦЕФ, съгласно Меморандум за сътрудничество и разбирателство с МЗ и насоки за нормативното ѝ регламентиране в контекста на настъпилите промени от стартирането: разкриване на Здравно-консултативните центрове за майчино и детско здраве, актуализация на медицинския стандарт по „Педиатрия“, промени в Наредба № 26 от 2007 г. на МЗ.

Провежда се проучване на състояние на здравното обслужване на учениците в софийските училища, като в ход е изготвянето на препоръки за повишаване ефективността и качеството на здравното обслужване на учениците в училищата и в помощ на актуализирането на Наредба № 3 от 27.04.2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училища.

С проведеното проучване върху Ролята на сегментацията на аудиторията и избора на комуникационен канал в процеса на здравна комуникация, за пръв път в България е направено емпирично изследване върху използваните канали за здравна информация сред различните социално-демографски сегменти на население над 20 години. Проведени са две проучвания: 2014 г. - сред 2979 лица и 2016-2017г.- сред 804 лица, подбрани на случаен принцип, чрез пряка индивидуална анкета. Изследването на различията в избора на канал сред отделните сегменти от аудиторията, въз основа на социално-демографски характеристики, здравен статус и поведение за здраве, както и високото ниво на използване на интернет за здравна информация, дава възможност за разработване на ефективни стратегии за здравна комуникация за постигане целите на общественото здраве и икономия на финансови ресурси. Изготвени са препоръки към МЗ и РЗИ.

Разработените планови научно-приложни теми, свързани с неконвенционалната медицина са във връзка с глава 6 на Закона за здравето, който регламентира „Неконвенционалните методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве“ /НМ/, които могат да се прилагат у нас. Извършените анализи установяват редица пропуски в глава 6 на ЗЗ, които в продължение на 5 години не са отстранени, което е в ущърб на здравето на пациента. В РЗИ са регистрирани забранени неконвенционални методи, регистрирани са лица, които не са лекари и дентални лекари, а са регистрирани за упражняване на хомеопатичния метод. Извършените анализи са с цел да се информира, от една страна, МЗ за предприемане на съответни законодателни мерки в тази област, и от друга страна, да се предостави на гражданите достоверна информация чрез печатни материали, които се публикуват в списанието и сайта на центъра за защита на тяхното здраве.

С изпълнението на научно-приложните теми, свързани с климатичните промени и здравето са разработени две здравно-информационни брошури, които са разпространени в 28-те РЗИ, заинтересованите министерства, библиотеките и университетите в страната и са качени на сайта на НЦОЗА.

3. Дейности по национални програми и планове през 2017 г.

Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести (ХНБ) 2014-2020. През 2017 г. бяха организирани обучителни курсове за медицински и немедицински специалисти в областта на промоцията на здраве и превенцията на болестите; беше организирана и проведена Национална работна среща с регионалните координатори на програмата за оценка на развитието на програмата; организирани и провеждани на Национална среща с бизнес операторите на храни за промоция реформулирането на храните с цел намаляване съдържанието на сол, мазнини, наситени мастни киселини, транс-мастни киселини, добавена захар и повишаване наличността им на пазара. Разработени са здравнообразователни материали: - Флаер „Спрете цигарите и спечелете“; Дипляна „Алкохолът-рисков фактор за ПТП“; Дипляна „Движението - извор за здраве и жизненост“; Брошура „Стратегия за редукция на солта“; Доклад „Европейска инициатива на СЗО за наблюдение на затлъстяването при деца“

Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве 2014-2020. В рамките на програмата е проведен курс, по линия на продължаващо обучение, на тема „Ранно

детско развитие и превенция на нарушения в психичното развитие в ранно детство“, в който взеха участие 45 медицински сестри от самостоятелни детски ясли, цели подобряване качеството на грижите и комплексна промоция на здравето на децата, отглеждани в тези заведения чрез повишаване квалификацията в тази област. Като краен резултат съдейства за постигане на заложената в НППМДЗ цел за подобряване на достъпа и качеството на услугите за детско здраве.

Национална програма за закрила на детето - по оперативна цел „Подкрепа на деца в уязвима ситуация“, за превенция на риска за здравето и развитието при деца в ситуация на конфликт при развод и раздяла на родителите и застрашени от „синдрома на родителско отчуждаване“, са проведени 42 консултации на родители, деца и НПО в тази област и са изготвени предложения и препоръки, с мерки за гарантиране правата на децата, свързани с личните контакти с двамата родители и упражняване на отговорно родителство, включващи и законодателни промени, които са предоставени на ангажираните държавни институции (ДАЗД, ДСП/ОЗД, Парламентарна Комисия по въпросите на децата, младежта и спорта). По стратегическа цел „Подобряване здравето на децата“ от НПЗД са проведени информационни кампании за подобряване на грижите за децата от най-ранна възраст, за здравословно поведение и утвърждаване на здравословен начин на живот при децата и учениците, за профилактика на гръбначните изкривявания; проведени са консултации на деца, родители и специалисти от системата на здравеопазване по проблеми на развитието и поведението в детска възраст, с акцент ранното детство и аутизма.

Национална Програма “Превенция на самоубийствата в Република България 2013 – 2018 година”. Разработен беше портал за регистрация на суицидните действия, отпечатани бяха нови карти за регистрация на суицидните действия в страната, бяха проведени обучения с общопрактикуващи лекари, психолози и социални работници, с медийни професионалисти, с експерти от РЗИ. При поискване информация за актуалната ситуация и предходни години се предоставя на заинтересовани институции.

НЦОЗА партнира на МЗ в изпълнението на Националната програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН и СПИ“ 2016-2020 г., като е ангажиран с превенция на ХИВ сред младите хора, децата и младите хора в риск. Усилията през 2017 г. бяха насочени към популяризиране на анонимното и безплатно изследване и консултиране за ХИВ, употребата на презервативи като единственото средство, което предпазва едновременно от ХИВ, сексуално предавани инфекции и нежелана бременност, и изграждане на толерантност към хората, живеещи с ХИВ. През 2017 г. НЦОЗА инициира и организира национални АНИСПИН кампании и кампанийни събития във връзка с 1 декември – Световен ден за борба със СПИН, 14 февруари – Ден на влюбените, и 21 май (третата неделя на месец май) – Международен ден за съпричастност към хората, живеещи с ХИВ.

През 2017 г. беше завършен анализ на системата за психиатрично обслужване и на базата на анализа беше разработена Национална програма за психично здраве на гражданите на Република България. Програмата е изпратена в Министерството на здравеопазването и се очаква приемането ѝ и разработването на План за действие.

4. Дейности по международни програми, планове и проекти

През 2017 г. дирекция „Промоция на здраве и превенция на болестите“ има значителна международна дейност и е основният изпълнител на следните международни проекти и програми:

4.1. В рамките на Програмата за обществено здраве на Европейския съюз, така по механизма на ЕС Съвместни действия (Joint Actions), след номинация на Министерството на здравеопазването. Съвместните действия са съфинансирани от Третата европейска здравна програма на ЕС за периода 2014-2020 г

- Съвместно действие за хронични заболявания и популяризиране на здравословното остаряване през целия живот - CHRODIS (Joint Action on Chronic Diseases and Promoting Healthy Ageing across the Life Cycle (CHRODIS) – основни дейности: разработена

Платформа за обмяна на знания за изграждане на система, свързана с обмяна на най-ефективните и утвърдени познания за превенция на хроничните болести в Европа; селекция на най-добрите практики в областта, разработване на общи препоръки и методологии за грижа за полиморбидни пациенти.

- Съвместно действие за оценка на здравните технологии (Joint Action on Health Technology Assessment - HTA) - основни дейности: засилване и практическо прилагане на инструменти и подходи за трансгранично сътрудничество в областта на оценката на здравните технологии, участие в съвместни оценки на здравни технологии с партньорите от страните участнички.
- Съвместно действие за намаляване вредите от алкохола - RARHA (Joint Action on Reducing Alcohol Related Harm - RARHA) – основни дейности: проведено Национално проучване за консумацията на алкохол, разработени ръководни принципи за изграждане на успешни политики за борба срещу злоупотребата с алкохол, споделяне на добри практики за разпространение на информация, свързана с консумация на алкохол, разработен инструментариум за добри практики.
- Съвместно действие за цялостна стратегия за борба срещу рака - CANCON (European Guide for Quality Improvement in Comprehensive Cancer Control) - основни дейности: проведено проучване на състоянието на последващите и продължителните грижи за раковоболни пациенти в България, анализ на съществуващите скринингови програми и разработване на допълнителни ръководни принципи и препоръки за съществуващи и нови скрининг програми.
- Съвместно действие Мрежа на Европейския съюз за безопасност на пациента и качество на грижите PaSQ (European Union Network for Patient Safety and Quality of Care, PaSQ Joint Action): основни дейности: събрани данни и анализ за добри клинични практики за безопасност на пациентите в България, изготвени препоръки за подобряване на безопасността на пациентите, събрани данни за добри организационни практики на национално ниво, проведена среща с международно участие в България за обмяна на опит в областта на пациентската безопасност и качеството на грижите.
- Съвместно действие за психично здраве и благополучие (Joint Action on Mental Health and Wellbeing) - основни дейности: оценка на прогреса на дейностите по превенция на депресията и самоубийствата в Европа и страните участници, разработена рамка за въздействие върху ключови области с оглед подобряване на ранната оценка и диагностика на депресията и превенция на самоубийствените действия на ниво държавите-членки на ЕС.
- Съвместно действие „Управление на крехко здраве. Комплексен подход за насърчаване напредването на възрастта без увреждания. Инициатива ADVANTAGE“ (Managing Frailty. A comprehensive approach to promote a disability-free advanced age: the ADVANTAGE initiative. Съвместно действие за управление на крехко здраве) - основни дейности: идентифициране на стратегии и програми в сферата на крехкото здраве, подаване на добри практики в сферата крехкото здраве (фокус физическа активност), подготовка и провеждане на „Проучване относно скрининга и диагностицирането на крехкото здраве“ сред домовете за стари хора на територията на София-град и София-област
- Съвместно действие за контрол на тютюна (Joint Action on Tobacco Control) – проектът стартира през септември 2017 г., като основните задачи са: дейности по създаване на устойчивост на националните политики за контрол на тютюна, издаване на ръководства и научни доклади, усъвършенстване на националните политики. Беше обсъден и приет план за дейностите по проекта, както и беше взето участие в откриващата среща на проекта

4.2.В рамките на BG 07 Програма: "Инициативи за обществено здраве", с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 и механизъм на Европейското икономическо пространство, 2009-2014г.

- Проект - Подобрени услуги за психично здраве – основни дейности: разработен електронен информационен портал (интернет портал) за суицидни действия и създаване на база данни; проведено обучение на ОПЛ за ранно откриване на симптоми на депресия и тревожност; проведено социологическо проучване за разпространението на психични разстройства сред населението; проведена информационна кампания за повишаване чувствителността на населението към проблемите на психичното здраве
- Проект - Подобряване на контрола и информационни системи в превенцията на риска и здравеопазването – основни дейности: изградени регистри за пациенти с диабет и за пациенти с редки болести

4.3. В рамките на сътрудничеството със Световната здравна организация

- Глобално проучване на тютюнопушенето сред младите хора (GYTS), България - 3-ти етап – основни резултати: проведено проучване, анализ на резултатите, изготвен окончателния отчет, който е представен в СЗО и МЗ
- Дейности по двугодишното споразумение за сътрудничество между СЗО и Министерството на здравеопазването в областта на хроничните незаразни болести, психичното здраве, социалните детерминанти на здравето - основни резултати: Проведени работни срещи и обучения на специалистите от Регионалните здравни инспекции и отделите по здравеопазване при Областните управи на страната.

4.4. Дейности в Мрежата на Югоизточна Европа за аутизма (SEAN). В дирекция ПЗПБ е националният координатор на Мрежа на Югоизточна Европа за аутизма (SEAN) за България, като през 2017 г. се извърши значителна по обем дейност: продължи изпълнението на дейностите по плана „*Мерки за подобряване на грижите в помощ на лица с аутизъм и техните семейства*”, утвърден от министъра на здравеопазването, в следните области: скрининг на аутизма в извънболничната помощ; повишаване квалификацията на работещите с деца с РАС в системата на здравеопазването; повишаване информираността на обществото и здравните специалисти за аутизма и др. Изготвен е мониторингов анализ за изпълнение на първия етап от плана за периода 2013-2017 г., на базата на който ще се извърши актуализация на плана за периода 2018-2022 г. Разработен и публикуван е анализ от проведеното сравнително проучване на потребностите на семействата на деца с аутизъм в България и страни от региона, с предложени мерки за преодоляване на установените негативни тенденции.

4.5. В дирекция ПЗПБ е Международен институт за младежко развитие PETRI – София – уникална структура, създадена в НЦОЗА през 2007 г. с подкрепата на Регионалния офис за Източна Европа и Централна Азия на UNFPA, Фонд на ООН за население. През 2016-2017 г. PETRI – София, едновременно със изпълнението на Годишните работни планове, финансирани от UNFPA в рамките на Трето споразумение за сътрудничество 2014-2017 г., реализира и проекти, финансирани от Българската помощ за развитие на Министерството на външните работи. PETRI – София работи за изграждане на капацитет на младежки лидери за изпълнение на Целите за устойчиво развитие и Международната програма за развитие 2030 и за подпомагане на развитието на Международната младежка Y-PEER мрежа чрез международни обучения в сферата на сексуалното и репродуктивно здраве и Стажантска програма за младежки активисти. Изградена е и функционира международна онлайн платформа за застъпничество за младежки активисти в сферата на сексуалното и репродуктивно здраве и младежкото развитие и права <http://www.speakactchange.org/>. Разработено е онлайн ръководство „Младите хора и опазването на мира“ - <http://petri-sofia.org/onlajn-kurs/> и онлайн продукти за нуждите на Международната Y-PEER мрежа. През 2017 г. опитът на PETRI – София и България е представен на редица международни събития по покана на организаторите като пример за добра практика за партньорството между младите хора и опитните професионалисти и системна работа за изграждане на умения на младежките активисти за обучение на връстници, разработване на проекти,

застъпничество и младежко лидерство в сферата на сексуалното и репродуктивно здраве и права.

4.6. Дирекция ПЗПБ участва в изпълнението на Европейския училищен изследователски проект за алкохол и други наркотици (ESPAD) който събира информация за употребата на алкохол, цигари и наркотици сред 16 годишни ученици в над 30 страни в Европа. До момента са осъществени 6 вълни на събиране на информация, като нашата страна е участвала в 5 от тях – през 1999, 2003, 2007, 2011, 2015. Изследването у нас се осъществява съвместно от НЦОЗА и НЦН. Данните осигуряват информация за тенденциите на употреба на вещества сред ученици в България и в европейските страни за последните 20 години и разработване на превенционни програми. През 2017 г. започна планирането на изследването през 2019 г., като на Асамблеята на ESPAD беше обсъден въпросникът за изследването и планът за реализация на ESPAD 2019.

5. Други дейности през 2017 г.

През годината в дирекция „ПЗПБ“ са изготвени над 30 становища и експертни информации за МЗ, СЗО, ЕК и други институции и организации, ангажирани с проблемите на превенцията и контрола на ХНБ; майчиното и детско здраве; човешките ресурси; проблеми на здравеопазването и др. Експерти от дирекцията ежегодно участват в подготовката на Доклада за здравето на гражданите и изпълнението на Националната здравна стратегия, а също и в над 40 работни групи по различни проблеми, включително в работни групи към Съвета на ЕС и ЕК.

РЕЗЮМЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ИЗВЪРШЕНИ ПРЕЗ 2017 Г. ОТ ДИРЕКЦИЯ „НАЦИОНАЛНИ ЗДРАВНИ ДАННИ И ЕЛЕКТРОННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“ ПРИ НЦОЗА

През 2017 година извършените от дирекцията задачи са свързани с основната функция на дирекцията – Информационно осигуряване на управлението на здравеопазването. Дирекция „НЗДЕЗ“ е орган на статистиката и с този статут тя е член на Националната статистическа система и Евростат и отговаря и предоставя официалната здравна информация на национално ниво и в международен аспект.

1. Информационно осигуряване

Етапите, през които се осъществява информационното осигуряване са събиране, контрол, корекции, консолидиране на данни и разпространението им в табличен или аналитичен вид.

Основните потоци на информацията са:

- Оперативна информация
- Годишна информация
- Информация от регистри

Оперативната информация е в периодика – ежедневна, седмична, месечна, тримесечна, шестмесечна и годишна и служи за бързи, оперативни действия на управляващите органи при възникнала необходимост за това.

През 2017 година е осигурена оперативна информация на национално и областно ниво и по основни признаци относно:

- Заразни заболявания – ежедневна, седмична, месечна и годишна информация
- Вирусен хепатит – месечна и годишна информация
- Вътреболнични инфекции – тримесечна и годишна информация
- Живородени, умрели и мъртвородени – тримесечна информация
- Умрели деца на възраст до 1 година – тримесечна информация

- Аборти в лечебните заведения – тримесечна информация
- Използваемост на леглата в стационарите – шестмесечна информация
- Инфаркт на миокарда по диагнози, възраст – тримесечна информация
- Мозъчен инсулт по диагнози, възраст и пол – тримесечна информация
- Профилактични имунизации и реимунизации – шестмесечна информация
- Заболявания, свързани с употребата на психоактивни вещества – тримесечна информация
- Перинатална детска смъртност – свидетелство за перинатална смърт – годишна информация
- Обработка на данни за размера на субсидията на лечебните заведения (Приложение) по Методиката на МЗ за субсидиране на лечебните заведения през 2017г. – тримесечна информация
- Отчетен разход на лекарства и брой пациенти, за всяко лечебно заведение (по Наредба №34 на МЗ) – тримесечна информация
- Лекувани болни съгласно Постановление №17/2007 г. на МС – годишна информация

Годишна информация – Годишната информация е окончателна. Тя се предоставя за всички официални доклади, анализи, публикации и бази данни на национално ниво и в международен аспект.

Основните годишни статистически изследвания, извършени от дирекцията са включени в Националната статистическа програма 2017, приета от Министерски съвет с Решение № 15 от 12.01.2017 г., Обн., ДВ, бр. 7 от 20.01.2017 г.:

- Психиатрични заведения и структури
- Кожно-венерологични заведения и структури
- Онкологични заведения и структури
- Пневмофтизиатрични заведения и структури
- ЦСМП, отделения, центрове и филиали
- Лечебни заведения за болнична помощ
- Центрове за трансфузионна хематология
- Диализни структури
- Лечебни заведения за извънболнична помощ

С тези изследвания е получена информация за структурните звена, ресурсите (персонал, леглови фонд, медицинска техника и транспорт) и дейността на лечебните заведения на национално и областно ниво и по видове лечебни заведения

Чрез Националната статистическа програма са изпълнени и статистическите изследвания, свързани с:

- Регистрирани заболявания от кожно-венерологични заболявания
- Заразни заболявания
- Регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания
- Регистрирани заболявания от активна туберкулоза и ХНБЗ
- Хоспитализации на деца от 0-17 години
- Хоспитализации на лица на възраст 18-64
- Хоспитализации на лица на възраст над 65 години
- Трайна неработоспособност – общо
- Вид и степен на увреждане при деца

С тези изследвания е получена информация за здравното състояние на населението - регистрираните и хоспитализирани случай по 407 позиции от МКБ – 10 ревизия – класове болести, нозологични групи и единици, по възрастови групи, по видове лечебни заведения, на национално и областно ниво.

Данните за лицата с намалена работоспособност и вид и степен на увреждане са по диагнози, тежест и срок, на национално и областно ниво, за децата до 16 годишна възраст и населението над 16 г.

Изследванията дават информация и за дейността на всеки ТЕЛК.

Освен по Националната статистическа програма, през 2017 година са извършени и статистически изследвания свързани с:

- Дейност на стоматолозите

Дейност на самостоятелната медико-техническа лаборатория по зъботехника

- Дейности, свързани с майчиното здравеопазване
- Дейности, свързани с детското здравеопазване
- Профилактични прегледи на деца и ученици
- Регистрирани заболявания на децата от 0-17 години
- Регистрирани заболявания на лица на възраст над 18 години
- Рентгенови изследвания и процедури
- Клинико-лабораторна дейност
- Икономическа информация за ЛЗ за разходите по бюджетни параграфи и по нозологии в лечебните заведения през 2017г.

Регистри

Към дирекция НЗДЕЗ се отнасят и администрират следните регистри:

- Регистър на лечебните заведения за извънболнична помощ
- Регистър на инвазивната кардиохирургия
- Регистър на ражданията

Регистър на лечебните заведения за извънболнична помощ се актуализира веднъж в годината чрез данни от РЗИ за настъпилите промени на лечебните заведения за извънболнична помощ.

Дейностите по регистъра на инвазивната кардиохирургия и на информационната система за ражданията, се свързват основно с тяхното поддържане, предоставяне на пароли за влизане в регистрите на различни нива, в зависимост от потребителите и изготвяне на справки по различни разрези, по искане на Министерство на здравеопазването.

Дейности по мерките, свързани с развитието на електронното здравеопазване

През 2017 г. експерти от дирекцията бяха включени със заповед на министъра на здравеопазването в работна група по изработване на Национална стратегия за електронно здравеопазване.

Национална стратегия за демографско развитие на Р България (2012 – 2030)

През 2017 г. експерти от дирекцията продължиха участието си по Националната стратегия за демографско развитие на Р България (2012 – 2030), представена от МТСП. Извършена беше актуализация на данните и представени становища по отчета на изпълнението на стратегията за съответния период. Съгласуван беше и плана за изпълнение на стратегията за следващата година.

Подготовка и провеждане на Национално съвещание по информационно осигуряване на здравеопазването с МЗ и РЗИ

В изпълнение на Наредба 1 от 27.02.2013г. за предоставяне на медико-статистическа информация и на информация за медицинската дейност на лечебните заведения на Министъра на здравеопазването, съгласно чл. 8 (2) НЦОЗА ежегодно провежда информационни съвещания с РЗИ по събирането и контрола на документацията, както и за промените в документалната система и изискванията при нейното попълване. Представя се отчет по изпълнението на отчетната кампания, като се посочват пропуските и грешките по отчетността.

Представят се новите елементи за следващата отчетна компания и се предоставят указания, свързани с промените и контрола на информацията.

2. Дейности по международни проекти и програми

През 2017 година, дирекцията предостави данни по международните ангажименти на страната относно здравето състояние на населението, медицински дейности и медицинска апаратура за:

- База данни Здравни индикатори „Здраве за всички” - СЗО
- Здравни индикатори по Въпросник на Евростат
- Здравни индикатори на УНИЦЕФ

Експерт от дирекцията е участник в EGH1 (експертна група по здравна информация) на DGSANTE на ЕК

3. Експертна, консултативна, методична дейност

Целогодишно, експерти от дирекцията оказват консултативна и методологична помощ, свързана с нови програмни продукти, прилагане на нови нормативни документи, контрол и предоставяне на систематизирани писмени указания при отчетната кампания за лечебните заведения и РЗИ.

Експерт от дирекцията е участник в ТК80 на БИС.

4. Аналитична дейност

През 2017 година, на база извършените статистически изследвания и получените статистически данни, са изработени 9 аналитични справки с различна тематика:

- Инвалидност на лица над 16 години в Р България през 2017 г.
- Инвалидност при деца до 16 години през 2017 г.
- Дейност на ТЕЛК през 2017 г.
- Здравно-демографско състояние на населението през 2017 г.
- Детска смъртност по възрастови групи и причини през 2017 г.
- Хирургична дейност
- Педиатрична дейност
- Кардиологична дейност
- Психиатрична дейност

5. Информационни издания

Изключителен акцент от информационната дейност е разпространението на информацията за нуждите на различни потребители

Изготвените в дирекция НЗДЕД издания се предоставят на Президентство, Народно събрание, Министерски съвет, Всички министерства, БНБ, НОИ, МВФ, Световна банка, Евростат, СЗО, Министерство на здравеопазването – ръководство, дирекции, пресцентър, Медицински университети, РЗИ, Синдикални организации, Националния статистически институт, НЗОК, Лечебни заведения и при поискване от други потребители – медии, научни дружества, национални консултанти, НПО, застрахователни дружества, докторанти и др.

През 2017 година, дирекция НЗДЕЗ подготви и издаде следните публикации:

- Сборник “Здравеопазване” 2017 - съвместно издание с НСИ – таблици и анализ
- Кратък статистически справочник “Здравеопазване” 2017 – на български език - таблици
- Кратък статистически справочник “Здравеопазване” 2017 – на английски език - таблици

Изработени бяха и разпространени и още 7 **специализирани бюлетини** на хартиен и електронен носител с различна тематика:

- Дейност на стационарите на лечебните заведения – динамика до 2017 г. – бюлетин - Таблици и Графики

- Хоспитализирана заболеваемост в България – динамика до 2017 г. – бюлетин
- Таблици и графики
- Трайна неработоспособност на населението в България – динамика до 2017г. – бюлетин – Таблици и Графики
- Онкологична помощ в България – динамика до 2017 г. – бюлетин
Таблици и Графики
- Смъртност по основни причини в Р България - Таблици и Графики
- Икономическа информация държавните и общински лечебни заведения през 2017 г. – бюлетин – Таблици и Графики
- Икономическа информация за дейността на МБАЛ по отделения за периода 2005-2017 г. – Таблици и Графики

РЕЗЮМЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ИЗВЪРШЕНИ ПРЕЗ 2017 Г. ОТ ДИРЕКЦИЯ „КЛАСИФИКАЦИОННИ СИСТЕМИ, СТАНДАРТИ И ИНОВАЦИИ“ ПРИ НЦОЗА

Дирекция "Класификационни системи, стандарти и иновации" (ДКССИ), като част от структурата на Национален център по общественото здраве и анализи (НЦОЗА) е ангажирана с предоставяне на набор от информационни услуги за различни институции, функциониращи в сферата на здравеопазването, разработване на стандарти за качество и показатели за ефективност на медицинските услуги.

През отчетният период Дирекция „ДКССИ“ изготвяше анализи основани на достоверна първична информация за нуждите на заинтересованите институции и партньори, правеше оценки за клиничната и икономическата ефективност от въвеждането на нови здравни технологии, изработваше анализи във връзка с намаляването на разходите при използване на определени здравни технологии и оценки за достъпността им до възможно най-голям кръг нуждаещи се, съставяше анализи и оценки за безопасността от прилагането на здравни технологии.

През 2017 година, Дирекция "Класификационни системи, стандарти и иновации", подпомагаше дейността на здравните институции при осъществяването на програми по превенция и промоция на здравето и здравословния начин на живот, участваше в разработването и съгласуването на национални програми и национални здравни стратегии в областта на здравната политика, анализираше дейностите относно предоставянето на медицинска помощ и медицински услуги извън обхвата на задължителното здравно осигуряване. Изследваше нуждата от актуализация на медицински стандарти за качеството на оказваната медицинска помощ и осигуряването на защита правата на пациентите. Изработваше указания към лечебните заведения по прилагане на утвърдените медицински стандарти.

Участваше, в разработването и обобщаването на годишния доклад за състоянието на здравето, в извършването на оценка на въздействие при прилагане на законодателството в областите на компетенции на дирекцията, в изготвянето на критерии и системи за оценка на резултатите от медицинската дейност на лечебните заведения.

Анализираше, предлагаше и участваше в организирането на дейности, свързани с координацията на системите за социална сигурност в частта здравни грижи.

Планираше, координираше и контролираше дейностите по провеждане на обучение за придобиване на научнообразователна степен „доктор“, както и провеждаше курсове, свързани с различни аспекти на здравеопазването в компетенцията на дирекцията.

Дейността на Дирекция „ДКССИ“ беше изцяло съобразена с оперативният план на НЦОЗА по теми и задачи, за 2017 г.

Отдел "Финансови модели и икономическо прогнозиране"

През отчетният период, отдел "ФМИП", като едно от водещите звена в структурата на Дирекция „ДКССИ“ проучваше и анализираше технологии и модели за заплащане на медицински дейности. Занимаваше и с разработване на технологии за остойностяване на медицински дейности. Обработваше и поддържаше база данни от медико-статистическа и икономическа информация от лечебните заведения за болнична помощ в национален мащаб за целите на моделирането и остойностяването на медицински дейности в болниците.

Съвместно с други структурни звена участваше в разработването и внедряването на инструменти и модели за сравнителен анализ и оценка на лечебните заведения.

Разработваше методики и модели за планиране и управление на ресурсите, както и на "бенчмаркинг" на изпълнителите на болнична помощ.

Обучаваше и оказваше методична помощ в областта на методите за заплащане и кодирането на извършената дейност на:

- съответните структурни звена в системата на МЗ и НЗОК;
- изпълнители на болнична и извънболнична помощ;

Проучваше и анализираше международния опит в областта на функционирането на здравните системи, финансирането и кейс-микс подходите в управлението и заплащането на здравеопазните дейности.

Създаваше програми за подготовка на персонал на лечебните заведения за болнична помощ в сферата на кодирането на извършената дейност, кейс-микс подхода и ДСГ;

Участваше в проекти в областта на технологиите за отчитане и заплащане на медицински и стоматологични дейности:

- Участие в консултации по Работна група 22 „Здравеопазване“

Изготвяше доклади и анализи за икономическата ефективност на иновациите

Оказваше методична помощ на ЛЗ при изпращане към НЦОЗА на ежемесечните отчети с медико-статистическа и икономическа информация, генерирани от ССБ.

Наблюдаваше и анализираше макроикономическите показатели, състоянието на отрасъла и тенденциите в неговото развитие, както и външните и вътрешните фактори на влияние върху системата на здравеопазването.

Отдел “Класификационни системи и процедури”

През 2017г. отдел „КСП“, поддържаше и адаптираше класификационни системи на национално ниво – МКБ, процедури и други, осъществяваше периодичен мониторинг на процеса на кодиране при изпълнителите на болнична и извънболнична помощ, внедряваше необходимите актуализации на избраната класификационната система, системи за кодиране и правила за кодиране, разработваше методики за кодиране.

Извърши актуализация на мапиращите таблици на АКМП към МКБ – 9КМ с нови кодове.

Направи превод на актуализации на процедури на МКБ-10 за 2016 година.

Участва в работна група по Заповед РД-02-239/30.12.2016 година на МЗ – предложени и одобрени 687 нови медицински процедури;

Публикува списък с нови медицински процедури на електронната страница на НЦОЗА. Осъществи предпечатна подготовка и правно съгласуване на новите медицински процедури.

Обучаваше и оказваше методична помощ в областта на методите за заплащане, кодирането на извършената дейност, кейс-микс технологиите и/или ДСГ на:

- съответните структурни звена в системата на МЗ и НЗОК;
- изпълнители на болнична и извънболнична помощ;

Разработваше стандарти и класификатори според нуждите на здравната система.

Създаваше и мониторираше стандарти за оценка на иновациите, съвместно с отдел „Оценка на здравните технологии“.

Изготвяше доклади и анализи за прилагането на класификационните системи в сектора.

Отдел "Оценка на здравните технологии"

През отчетният период, отдел „ОЗТ“, изпълняваше ролята на национална институция, която изготвяше, произвеждаше и/или одобряваше НТА доклади и даваше становища за реимбурсиране на здравни технологии.

Организираще и подпомагаше мрежата от институции (ИАЛ, НСЦРЛП, ИАТ, НЗОК, национални консултанти) в областта на оценка на здравните технологии - секретариат на мрежата. Участваше в създаване на програми за обучение на човешки ресурси за осигуряване на възможности за извършване на оценка на здравните технологии, осигуряваше системен литературен преглед и мета анализ на наличните литературни данни в научните и специализираните база данни (български и международни), организираще специализирано обучение на кадри за нуждите на оценката на здравните технологии.

Функционираще като точка за контакт със сродни институции и международни мрежи към Европейската комисия и СЗО. Участваше и организираще създаването и управлението на система за мониторинг и ранно предупреждение за резултатите от прилагането на нови здравни технологии.

През 2017 година, отдел „ОЗТ“, създаде и поддържа регистър, включващ 333 експерти, осъществяваше регулярни контакти и събиране на автобиографични и професионални данни;

Поддържаще и постоянно обменяше актуална информация в създаденото общо работно пространство на сървър в НЦОЗА, създаде и поддържаще регистър на декларации по чл. 7 от правилата за деклариране, предотвратяване и установяване на конфликт на интереси.

Изготвяше периодични (тримесечни) справки за НЗОК, във връзка с дейността на НЗОК по разработването на болнични пакети с дейности и тяхното остойностяване; изработваше справки по различни показатели и в различни разрези по искане на Министерството на здравеопазването, Комисията по ОЗТ и НЦОЗА;

През отчетният период, отдел „ОЗТ“, разработи:

- правила за условията и реда за работа на Комисията по ОЗТ;
- правила за установяване и предотвратяване на конфликт на интереси;
- процедура относно правилата за определяне състава и начина на работа на работни комисии към НЦОЗА по чл. 10, ал.1 от Наредба № 9 за условията и реда за извършване на оценка на здравните технологии;
- процедура за условията и реда за извършване на оценка на здравните технологии за лекарствени продукти, принадлежащи към ново международно непатентно наименование, което не е включено в съответното приложение на Позитивния лекарствен списък.

По направление изготвяне на становища и експертна информация от плана на НЦОЗА, отделът изготви:

- проекто-бюджет за осъществяване на дейността по ОЗТ;
- преглед на подадени досиета за извършване на ОЗТ от фирми – ПРУ за законосъобразност и пълнота;
- периодични справки, касаещи граждански договори, декларации за конфликт на интереси и други административни процедури.

Отдел „ОЗТ“, осъществяваше консултации и помощ при изготвянето на проекти на доклади по ОЗТ от експертите, включени в работни комисии; извършваше помощ при техническото оформление и административното придвижване на необходимите документи – протоколи от заседания на комисии, отчетни таблици, презентации и т.н.

Изработваше и предоставяше експертни становища относно инвестициите в здравеопазването на органите вземащи решения.

Отдел "Здравно-информационен портал"

През периода 2017 г., отдел „ЗИП“, осигуряваше цялостното функциониране на всички системи и регистри и необходимите интерфейси между тях, системно администриране на информационните системи, контрол и осигуряване на сигурността на информацията.

Разработваше информационни стандарти в областта на здравните информационни системи, поддържаще географски базираните информационни системи и осигуряваше на

непрекъснат поток от информация на МЗ и на съответните институции, поддържаше и осигуряваше съвместимост с останалите системи на електронното правителство.

Актуализираше регистри, списъци и други бази данни, свързани с дейността на дирекцията в случаите предвидени с нормативен акт.

Осигуряваше техническото обслужване на дейността на съвети, комисии и други органи от областта на компетенциите на дирекцията.

Участваше в осъществяването на стратегията за електронно здравеопазване, като част от общата стратегия за електронно управление. Разработваше и поддържаше модели на процесите за обмен на информацията в системата на здравеопазването.

Оказваше методическа помощ в рамките на дейността на дирекцията.

Участваше в изграждането на електронни бази данни, в които се съхраняват данни и неструктурирани електронни документи, обект на административния документооборот, както и всички данни, за които по закон има изискване да бъдат приведени и обработвани в цифров вид.

Създаваше и администрираше здравни регистри, въз основа на нормативни актове и свързаните с тях услуги.

Проследяваше за ресурсното осигуряване на информационните и комуникационни системи.

Изготвяше периодични (тримесечни) справки за НЗОК, във връзка с дейността на НЗОК по разработването на болнични пакети с дейности и тяхното остойностяване;

Изготвяше справки по различни показатели и в различни разрези по искане на Министерството на здравеопазването, Комисията по ОЗТ и НЦОЗА. Актуализираше информационната система „Национален скринингов регистър“.

I. ТЕМИ / ЗАДАЧИ ПО ПЛАНА НА НЦОЗА ПРЕЗ 2017 г.

1. ПЛАНОВИ НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ТЕМИ

ТЕМА	ИЗВЪРШЕНИ ДЕЙНОСТИ	ДИРЕКЦИЯ
1.1. Актуализация на пределно допустимите концентрации за някои от атмосферните замърсители, регламентирани с Наредба №14.	- Изготвен финален доклад с предложения за актуализиране на пределно допустимите норми за 20 атмосферни замърсителя от обхвата на Наредба 14.	ДОЗЗР
1.2. Хигиенна оценка на пясък от регламентирани плажове на Българското Черноморие	- Преглед, обсъждане и статистическа обработка на резултатите от проведените пробовземания; - Работа по текста и изготвянето на финален доклад по темата.	ДОЗЗР ДАЛД
1.3. Изготвяне на ръководство за безопасно управление на отпадъците от лечебните и здравните заведения	- Оформяне на финален доклад по темата; - Подготвено и публикувано на сайта на НЦОЗА електронно издание на „Практическо ръководство за безопасно управление на отпадъците от лечебните и здравните заведения“ (http://ncphp.government.bg/files/FINAL_VERSION-2017-Medical_waste.pdf); - Популяризиране на ръководството в МЗ и РЗИ чрез писмо до Главния държавен здравен инспектор.	ДОЗЗР ДАЛД
1.4. Проучване на практиките за контрол на опасностите, свързани с риска за здравето във водни съоръжения за рекреация и спорт	- Преглед и подбор на специализирана научна литература, национални нормативни документи и международни препоръки относно изискванията за здравно-хигиенна безопасност на съоръжения от воден тип. - Работа по литературния обзор по темата и подготовката на анкетна карта.	ДОЗЗР
1.5. Оценка на риска от хормон зависими ракови заболявания при ношен труд	- Обобщаване на литературни данни относно риска от хормон зависими ракови заболявания, свързан с експозиция на различни рискови фактори на работното място; - Формулиране на въпроси за анкетна карта относно индивидуални и поведенчески рискови фактори за развитие на хормон зависими ракови заболявания;	ДОЗЗР

	<ul style="list-style-type: none"> - Набиране на данни за заболяемостта от хормонзависими ракови заболявания (рак на гърдата при жени и рак на простатата при мъже) и здравните оплаквания при различни характеристики на сменните графици и продължителност на работа – обхванати 2100 лица. 	
1.6. Личностни модератори на психичното и физическо здраве, определяно с въпросника SF-36	<ul style="list-style-type: none"> - Извършена статистическа обработка на получените данни (обхванати 1138 лица) с проследяване на възрастова динамика и полови различия; - Изготвен финален доклад по темата, приет на заседание на НК на ДОЗЗР; - Подготвени публикации по различни аспекти на темата; - Представени доклади на два научни форума. 	ДОЗЗР
1.7. Оценка на експозицията за човека на биоциди от специфични продуктови типове – съвременни подходи и методи	<ul style="list-style-type: none"> - Систематизиране на информацията за продукти тип 18 (инсектициди – концентрати за пръскане); - Подготовка на публикация. 	ДОЗЗР
1.8. Добри практики при употребата на биоциди	<ul style="list-style-type: none"> - Подбор на актуални теми, свързани с употребата на биоциди, за които има необходимост от проучване на добри практики за професионалните или масовите потребители (ДЕЕТ съдържащи репеленти, дезинфектанти за кувьози). 	ДОЗЗР
1.9. Организационни характеристики – предиктори на възникването на бърнаут-синдром. Пилотно проучване.	<ul style="list-style-type: none"> - Подбран метод, съставена анкетна карта; - Реализиран етап от проучването - попълнени 300 индивидуални анкетни карти; - Подготвени са публикация и доклад по темата. 	ДОЗЗР
1.10. Разработване на ръководства за организирано хранене на различни групи от населението <i>1.10.1. Задача:</i> Актуализиране на Сборник рецепти с наръчник за хранене на деца от 3 до 7 години	<ul style="list-style-type: none"> - Преглед на всички рецепти; - Актуализиране на съставките съгласно актуализираните Физиологични норми за хранене и аспектите на актуализиране на Наредбата за изискванията за здравословно хранене в детските градини; - Преизчисление на химическия състав на коригираните рецепти; - Включване на нови рецепти, съдържащи пълнозърнести семена, зеленчуци и плодове; - Разработване на ръководство за хранене на децата от 3 до 7 години съгласно новите научни постановки и актуализираните аспекти на наредбата за здравословно хранене в детските градини; - Разработване и изчисление на примерни седмични менюта по сезони; - Разработване и изчисление на среднодневни продуктови набори; - Разработване на таблица с фири на продуктите при студена и термична кулинарна обработка; - Подготовка на отчет по задачата; - Подготовка за печат. 	ДОЗЗР
<i>1.10.2. Задача:</i> Разработване на ръководство за хранене със сборник рецепти за деца до 3 години, предназначен за родители.	<ul style="list-style-type: none"> - Разработване на нови изисквания към съставките на рецептите съгласно актуализираните Физиологични норми за хранене и аспектите на актуализиране на наредбата за хранене в детските ясли . - Подбор на подходящи рецепти за включване в рецептурника. 	ДОЗЗР

1.11. Актуализиране на физиологичните норми за хранене на населението в България, 2005	<ul style="list-style-type: none"> - Разработване на проект за наредба за Физиологичните норми за хранене на населението, предаден на МЗ; - Извършени технически корекции на проекта за наредба, съгласно предложения на МЗ; - Отговор на въпроси и обосновка на направените промени във физиологичните норми за хранене при общественото обсъждане на наредбата. - Отчет на темата. 	ДОЗЗР ДПЗПБ
1.12. Проучване на специфичната миграция на мономери /формалдехид, меламин, бисфенол А, терефталова киселина и др./в пазарни проби пластмасови изделия, предназначени за контакт с храни.	<ul style="list-style-type: none"> - Работа по проект на дисертационен труд на тема «Специфична миграция на мономери от полимерни материали за контакт с храни, предлагани на българския пазар» и представянето му за разкриване на процедура за зачисляване на докторант на самостоятелна подготовка по научна специалност „Хигиена“; - Първо редактиране на проекта на дисертацията; - Подготовка на публикация; - Залагане на нови задачи от експерименталната част на дисертацията; - Провеждане на експеримент за миграция на бисфенол А от епоксидни покрития на консервни кутии при различни температурни и времеви режими с моделен разтвор 50% етанол; - Провеждане на експеримент за миграция на меламин от меламинови кухненски изделия с 3% оцетна киселина за различен брой експозиции. - Редакция и допълване на литературния обзор. - Валидиране на метода за бисфенол А. 	ДОЗЗР ДАЛД
1.13. Проучване на генотипа (единични нуклеотидни полиморфизми във FADS1 гените) и липидния метаболизъм за модифициране на хранителния прием - тема на редовна докторантура	<ul style="list-style-type: none"> - Проведено изследване на 123 доброволци от 28 до 65 години; изолиран е генетичен материал (ДНК) от букална лигавица на устната кухина с екстракционен кит Gene GET Genomic DNA Purification Kit© ; - Идентификация на точния вариант на rs174547 полиморфизма във FADS1 гена при всеки индивид и определяне чрез амплифициране на платформата Gene Amp® PCR system 9700; - Определяне на алелната честота и разпространението на индивидуалните хаплотиповете сред хора от българска популация в полиморфизма rs174547, като потенциален нов биомаркер, свързан с нива на холестероловите фракции и последващи благоприятни или увреждащи ефекти по отношение на сърдечно-съдовата система; - Подготвен постер и участие в 8-ма национална конференция по хранене 	ДОЗЗР ДАЛД ДПЗПБ <i>Партньори:</i> МУ Плевен

1.14. Проучване на хранителния прием, физическата активност и FADS1 (rs174547 SNPs) генотипа при лица с метаболитен синдром	<ul style="list-style-type: none"> - Подготовка на документи за кандидатстване; - Стартирано изследване на 100 доброволци в активна възраст 40 - 65 г. чрез: 24-часов хранителен прием (24 recall); честота на консумация на храни (FFQ); антропометрични изследвания: измерване на ръст, тегло и обиколки на талия и ханш; бодиимпеданс измервания; здравен статус и фактори на риска за хронични заболявания (физическа активност, тютюнопушене, употреба на алкохол); - Стартирано събиране на проби от букална лигавица, изолиране и пречистване на ДНК. 	<p>ДОЗЗР ДАЛД ДПЗПБ</p> <p><i>Партньори:</i> МУ Плевен</p>
1.15. Актуализиране и поддържане на съвременна база данни за компютърна програма за оценка на храненето	<ul style="list-style-type: none"> - Изчисление и внасяне в компютърната база данни на химически състав на храни на база на информация от производители и лабораторни изследвания; - Внасяне в компютърната база данни на актуализирани и нови рецепти. 	ДОЗЗР
1.16. Проучване на наличието на цианотоксини във води и биомаса - аналитични и хигиенни проблеми.	<ul style="list-style-type: none"> - Осъществени две вземания на проби през летния сезон (общо 13 проби) от питейните язовири Искър и бент Кокаляне, Студена, Красава както и от водоемите за рекреация и воден спорт Пчелина, Бистрица, Расник. - Пробите са анализирани за съдържание на общ азот и фосфор и са подготвени за анализ на цианотоксини. - Обработени и анализирани проби води от три язовира за съдържание на хлорофил А. 	<p>ДАЛД ДОЗЗР</p>
1.17. Аналитично проучване на съдържанието на живак в различни среди. Обобщаване, систематизиране и оценка на базата данни	<ul style="list-style-type: none"> - Обобщаване и оценка на лабораторни резултати за съдържание на живак в 105 проби български вина; - Представен е доклад на национална конференция и подготвена публикация. - Проучване и оценка на съдържанието на живак в 21 проби зърнени храни и пшенични брашна - Представен е постер на научна проява и подготвена публикация. 	ДАЛД
1.18. Проучване съдържанието на натрий и калций в храни и хранителни добавки	<ul style="list-style-type: none"> - Проучване на съдържанието на натрий и калций в 11 проби краве мляко и в 51 проби краве сирене; - Представен е доклад на национална конференция и е подготвена публикация. - Проучване съдържанието на микронутриенти в сладкарски изделия - 43 проби бисквити и 33 проби вафли - Представен е постер с данни от темата и е подготвена публикация. 	ДАЛД
1.19. Хигиенна физикохимична характеристика на изкуствени минерални влакна - тема на докторантура на самостоятелна подготовка	<ul style="list-style-type: none"> - Проучване на съвременното състояние на пазара на изолационни материали в България - 4 български фирми, произвеждащи изолационни материали с вносни суровини и фирми вносители и дистрибутори на уплътнителни и изолационни материали от изкуствени минерални влакна. - Проучване на литературни данни за гранични стойности за прах от изкуствени минерални влакна в Европа и света, обхващащо 13 държави в Европа, също и Австралия, Канада-Онтарио, Нова Зеландия, САЩ (AIGIH, NIOSH, OSHA). - Актуализирано е методично указание за безопасна работа с изкуствени минерални влакна, в съответствие с Регламент 1272/2008 г. 	ДАЛД

	<ul style="list-style-type: none"> - Разработена е комплексонометрична методика за определяне на алкалоземни оксиди в изкуствени минерални влакна. - Анализирани са образци от 2 вида керамични влакна, внос от Германия и Китай. - Оценена (съгл. Наредба № 13/2004 г.) е експозицията на работещи с огнеупорни керамични влакна при производство на изолационни материали. - Валидиране на комплексонометрична методика за определяне на алуминиев оксид и комплексонометрична методика за определяне на алкалоземни оксиди. - Определяне на коефициентите на лъчепреचупване на 9 вида изолационни материали от ИМВ. - Определяне на средногеометричния диаметър, претеглен по дължина, на 2 вида керамични влакна. 	
1.20. Оценка на експозицията на азбестови влакна при типични дейности с азбестови материали в България - тема на докторантура на самостоятелна подготовка	<ul style="list-style-type: none"> - Разработена е PLM-PCM методика за определяне на ниски съдържания (около 0,1 %) на азбест в материали. - Анализирани са 4 проби от материали за наличие, вид и съдържание на азбест. - Анализирани са 14 проби за определяне на бройна концентрация на азбестови влакна във въздуха след отстраняване на изолационни материали. - Оценен е потенциала за отделяне на влакна в 10 проби. - Статистическа обработка на резултатите. - Защитена успешно дисертация по темата и придобита научна степен „доктор“. 	ДАЛД
1.21. Разработване на таблици за химичен състав на български хранителни продукти	<ul style="list-style-type: none"> - С цел натрупване на аналитични данни за съдържание на макро- и микронутриенти са анализирани 14 проби храни. Извършени са 126 анализа за определяне на натрий, калий, калций, магнезий, фосфор, желязо, мед, манган, цинк. - Анализирани са 12 проби продукти за определяне на макронутриенти. Извършени са 92 анализа за енергийна стойност, МКС, витамини А, Е, В1,В2, захари, влакнини, нишесте. 	ДАЛД
1.22. Нови данни и анализ на резултатите от UVA и UVB слънчева защита в козметични продукти за деца и възрастни	<ul style="list-style-type: none"> - Изпитани са 37 броя слънцезащитни козметични продукти от различни производители. - Данните са обобщени и оценени. 	ДАЛД
1.23. Проучване на материали за контакт с храни, общоупотребими предмети и детски играчки от пластмаса за съдържание и за миграция на фталатни пластификатори и за миграция на стирен <i>Задача 1.</i> Специфична миграция на фталатни пластификатори и стирен от материали за контакт с храни от	<ul style="list-style-type: none"> - Калибриране на GC-MS апаратура в режими SCAN и SIM; - Количествено определяне съдържанието на DIBP в 10 проби детски играчки от пластмаса - GC-MS анализ в SIM режим и обработка на резултатите. - Определяне на специфична миграция (СМ) на стирен от съдове и прибори за еднократна употреба от полистирен, предназначени за контакт с храни - общо 41 броя проби от 6 вида артикули (чинии, чаши, вилици, ножчета, лъжички и бъркалки). - Подготовката на пробите е извършена по алтернативен метод за изпитване на миграция в моделни среди на мазни храни чрез ускорена екстракция с 95 % етанол. - Получените резултати за СМ на стирен при всички анализирани проби са под допустимата ГСМ и в съответствие с Регламент 10/2011. Подготвена е публикация. 	ДАЛД

<p>различни пластмаси. Съдържание на фталатни пластификатори в полимерни материали за контакт с храни съгл. Регламент 10/2011 г Задача 2. Съдържание на фталатни пластификатори в детски играчки и общоупотребими предмети от полимерни материал</p>		
<p>1.24. Проучване на индикаторни, патогенни и условно-патогенни микроорганизми в храни, различни видове проби води, козметични средства и утайки</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Извършени са микробиологични изследвания на: <ul style="list-style-type: none"> • 44 проби води, в това число питейни, от сондажи и бутилирани • 5 проби козметични продукти • 32 проби утайки от ПСОВ • 1 проба течен органичен тор • 2 проби от празни бутилки и капачки, използвани при бутилирането на минерална вода • 204 проби храни, в това число смивове и отривки от контактни повърхности в помещения за производство на храни • 4 проби газови смеси за хранително-вкусовата промишленост • 7 проби води от водни кули, изследване за <i>Legionella</i> • 6 проби въздух в работни помещения - Изяснени са източниците на бактериална контаминация на нестандартните проби, направени са препоръки за тяхното отстраняване с оглед недопускане неблагоприятно въздействие върху здравето на потребителите. 	ДАЛД
<p>1.25. Проучване хигиенните качества на козметични продукти, съдържащи естествени природни съставки, носители на собствена микрофлора</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Анализирани са 15 проби, в това число готови продукти и влагана черноморска кал, които ще бъдат проследявани във времето до 2018 г. - Направена е обективна оценка на бактериалните качества на природна козметика, съдържаща собствена микрофлора. - Публикувана е статия в Българско списание за обществено здраве - Участие с постер в Национална конференция по превантивна медицина. 	ДАЛД
<p>1.26. Проучване на природния биотоп на <i>Enterobacter sakazakii</i> и разпространението му в околната среда. Пътища на контаминиране на суровини за детски сухи храни на зърнена основа</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изследвани са по БДС EN ISO 22964/2017 г. 23 проби утайки от ПСОВ и 12 проби брашна. - На този етап <i>Enterobacter sakazakii</i> не беше изолиран 	ДАЛД
<p>1.27. Оценка на безопасността на биотоксини от природни източници,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Подготвен литературен обзор; - Екстрахирана е ДНК от биомаса от проби, събрани през август 2016 г; 	ДАЛД

чрез прилагане на <i>in vitro</i> методи – тема на редовна докторантура	- Съобщение на тема Application of Real-Time PCR for Early Detection of Toxic Cyanobacteria in Bulgarian Dam Waters, представено на EUROTOX 2017.	
1.28. Проучване на процесите на възприятие на риска от въздействие на електромагнитни полета върху населението. Комуникация и управление на риска	- Измервания и оценки на електромагнитно поле по жалби на граждани; - Комуникация с населението; - Проучване на жалбите от граждани в ретроспективен период; - Анализ на причините за жалби от населението; - Обработка на резултати. - Разкрита процедура за разработване на докторантура на самостоятелна подготовка.	ДАЛД
1.29. Физическа активност сред населението в Р България. Състояние и проблеми.	- Изготвяне на препоръки за подобряване на дейностите, насочени към повишаване на физическата активност на населението.	ДПЗПБ
1.30. Употреба и злоупотреба с алкохол сред население над 20-годишна възраст. Психосоциални последици.	- Изготвяне на препоръки за подобряване на дейностите, насочени към ограничаване злоупотребата с алкохол сред населението.	ДПЗПБ
1.31. Тютюнопушене в ученическа възраст и промотивни дейности, насочени към неговото ограничаване.	- Изготвяне на препоръки за повишаване ефективността на промотивните дейности, насочени към ограничаване на тютюнопушенето в ученическа възраст.	ДПЗПБ
1.32. Провеждане на проучване на ефективността и качеството на услугата „Център за майчино и детско здраве” за патронажни грижи за деца до 3-годишна възраст	- Изготвяне на методика за провеждане на проучването на базата на данни от предварителен анализ за предоставяне на услугата	ДПЗПБ
1.33. Деинституционализация на децата, отглеждани в ДМСГД	- Изработени са методични и образователни материали за повишаване квалификацията на персонала от ДМСГД (придобиване на знания и умения за подготовка и реализиране на деинституционализацията на децата от ДМСГД в съответствие с Концепцията на МЗ за периода до 2025 г.), като важен фактор, наред с мотивацията, за успешното осъществяване на деинституционализацията на децата от ДМСГД, заедно с подобряване качеството на грижите за тях.	ДПЗПБ
1.34. Състояние на здравното обслужване на учениците в софийските училища	- Обработка на данните от проучването - Изготвяне на препоръки за повишаване ефективността на здравното обслужване на учениците в училищата	ДПЗПБ
1.35. ЕПИБУЛ 2 – Второ национално представително епидемиологично представително проучване на чести психични разстройства	- Измерване болестността и тежестта на честите психични разстройства; - Оценяване обръщаемостта към службите и ползването на медикаменти за терапия на тези р-ва;	ДПЗПБ

Провеждане на изследователски срезове на събраните данни	<ul style="list-style-type: none"> - Проучване скритата болестност и препятствията, пречещи за ползване на психично здравни услуги в България; - Връзка между доходи и психични заболявания и обслужване 	
1.36. Неблагоприятни преживявания в детството и рисково за здравето поведение в зряла възраст	<ul style="list-style-type: none"> - Обработка и анализ на данни от анкетно проучване. 	ДПЗПБ
1.37. Измерване на ефикасността на дейностите по ПДПЗ, за превенция на суицидните опити в Р България в колаборация с Норвежкия институт по обществено здраве (ПДПЗ „Подобрени услуги за психичното здраве“).	<ul style="list-style-type: none"> - Работа по предефиниран проект (ПДПЗ) финансиран от Норвежкия финансов механизъм. - Подготовката на документация, мониторинг и контрол върху изпълнение по отделните дейност. 	ДПЗПБ
1.38. Анализ на предоставяните разрешени и неразрешени по Глава шеста от Закона за здравето, неконвенционални медицински услуги в България	<ul style="list-style-type: none"> - Събиране, обработка и анализ на информация - Регистрираните медицински специалисти в РЗИ за 2017г са 370 лица от 24 РЗИ-та в страната - Събиране, обработка и анализ на информация. По данни на интернет в страната се упражняват над 30 неразрешени от Закона за здравето неконвенционални методи – както от медицински специалисти, така и от лица, които нямат право да упражняват никакви неконвенционални методи. 	ДПЗПБ
1.39. Сравнителен анализ на българското с европейското законодателство в областта на неконвенционалната медицина	<ul style="list-style-type: none"> - Събиране, обработка и анализ на информация. - Все още всяка страна решава кои неконвенционални методи да интегрира в националната си здравна система. Липсва Европейска директива, която да изисква задължителни неконвенционални методи, които да се включат за законово упражняване. Липсва изменения в законодателствата на отделните страни, публикувани от СЗО, както и в нашето законодателство 	ДПЗПБ
1.40. Човешките ресурси в областта на неконвенционалното здравеопазване в България	<ul style="list-style-type: none"> - Събиране, обработка и анализ на информация - От регистрираните в РЗИ медицински специалисти до м. юни 2017г. в 24 РЗИ-та в страната - 242 са „доктори“, 138 – са медицински специалисти – бакалаври или специалисти по професионално направление „Здравни грижи“. 	ДПЗПБ
1.41. Лекарствените растения в превенцията на фактори на риска на здравето. Разработване на брошура относно приложението на растителни продукти при повишен холестерол в кръвта.	<ul style="list-style-type: none"> - Отпечатано е Ръководство „Приложение на хербалната медицина при дислипидемии“ 	ДПЗПБ
1.42. Проучване на хомеопатична медицинска помощ, оказвана у нас	<ul style="list-style-type: none"> - Събиране, обработка и анализ на информация; - Проведена е работна среща по темата с БМХО; АЛХБ, БЛС. 	ДПЗПБ

по Глава шеста от Закона за здравето, от обучени по прилагане на метода лекари-хомеопати и дентални лекари – хомеопатия	- Постъпили са 600 въпросници за пациенти и 500 за лекари.	
1.43. Мястото на България в международното проучване на общественото мнение относно загрижеността на населението за измененията на климата и въздействието им върху човешкото здраве	- Събиране, обработка и анализ на информация. - Проведени са анкети с около 100 души, предимно здравни специалисти от НЦОЗА и преподаватели и студенти от МУ, гр. София. - Данните от анкетите се обработват и се подготвят за публикация.	ДПЗПБ
1.44. Климатични промени, потенциална и фактическа ендемичност на паразитните болести	- Проучване на литературата по темата. - Провеждане на изследователски срезове на събраните данни. - Подготовка на публикация по темата.	ДПЗПБ
1.45. Управление на човешките ресурси в здравеопазването. Анализ на ситуацията в Смолянски регион	- Дисертационният труд е завършен и успешно защитен на 17 септември 2017 г.	ДПЗПБ
1.46. Електронната рецепта – анализ на възможностите за въвеждането ѝ в България	- Съставяне на литературния обзор - Подготовка и оформяне на резултатите	ДПЗПБ
1.47. Ролята на комуникационните канали в процеса на здравната комуникация.	- Изготвяне на методика на изследването, съставяне на литературен обзор, анализ на резултати от проучването. - Завършено е второ проучване, обработени са анкетните карти, изготвени са анализи.	ДПЗПБ
1.48. Човешките ресурси в здравеопазването – състояние и насоки за развитие	- Събират се материали за литературния обзор, подготвят се въпросници - Редактиране, обработка на събрания до момента материал, анализ на добри практики на модели на планиране на седем страни в ЕС. - Направен е преглед на концепция за стратегически цели и задачи, свързани с компетенциите на работната сила в САЩ и са отчетени тенденциите на развитие. - Изследва се системата на планиране на работната сила у нас до промените и в момента. - Събират се данни за т.нар. 7 „макети“ с показатели на динамиката на развитие на човешките ресурси в здравеопазването у нас. - Отпечатана е 1 статия по темата;	ДПЗПБ
1. ДЕЙНОСТИ ПО НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ И ПЛАНОВЕ		
ТЕМА	ИЗВЪРШЕНИ ДЕЙНОСТИ	ДИРЕКЦИЯ

<p>2.1. Провеждане на дейности за информация, обучение и разпространение на примери за добра практика по осигуряване на безопасност и здраве при работа (НПБЗР- мярка 22)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Подготовка на публикации за научни и научно приложни списания относно съвременни аспекти на опазване здравето на раними работещи: млади работещи; работещи в сектор селско стопанство - мускулно-скелетни увреждания и заболяемост с временна неработоспособност в отрасъла; здравно състояние и работоспособност; биохимични индикатори за стрес; препоръки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплей; сърдечно-съдов риск при работещи в условията на различни рискови фактори и др.; - Изнесени доклади и представени постери на национални конференции, семинари, кръгли маси по актуални проблеми на опазване здравето на работещите; - Проучено състоянието на въпроса относно „Психосоциални и здравни аспекти на насилието и тормоза на работното място“ - терминологични определения на разновидностите и същността на проблема; анализ на европейски и български проучвания, вкл. систематизиране и обобщаване на собствени резултати от комплексни трудово-психологични проучвания при различни професии по отделни аспекти на насилието и тормоза; извеждане на водещите аспекти на средата обуславящи възникването му; възможности за превенция и управление на насилието в организационна среда. 	<p>ДОЗЗР</p>
<p>2.2. Осигуряване на здравно наблюдение в сектор “Здравеопазване” (НПБЗР-мярка 31)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Организиране и провеждане на анкетно проучване за набиране на данни за рисковите фактори за здравето, психосоматични оплаквания и умора при основни професионални групи в здравеопазването (обхванати 1800 лица); - Набиране на данни и оценка на работоспособността при основни професионални групи в здравеопазването (обхванати 1800 лица); - Подготвяне и въвеждане на получените данни за статистическа обработка; - Извършване на етапна обработка на данни и изготвяне на 3 резюмета за международен конгрес; - Анализ на специализирани изследвания и данни, вкл. от собствени проучвания, с фокус върху насилието в медицинската професия и здравеопазването и връзката им с качеството на здравните грижи, стреса и бърнаут-синдрома при лекари и болничен персонал. 	<p>ДОЗЗР</p>
<p>2.3. Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести (ХНБ) 2014-2020 г.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвяне на анализ на изпълнението на националната програма за превенция на хроничните незаразни болести; - Изготвяне на отчет на дейностите по на националната програма за превенция на хроничните незаразни болести за периода 2014-2017 г.; - Провеждане на заседания на Националния програмен съвет за управление на Националната програма за превенция на хронични незаразни болести във връзка с хода на развитие на програмата и нейната актуализация. - Организиране и провеждане на Национална работна среща с регионалните координатори на програмата за оценка на развитието на програмата през 2017 г. 	<p>ДПЗПБ ДОЗЗР ДАЛД</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Организиране и провеждане на Национална среща с бизнес операторите на храни за промоция реформулирането на храните с цел намаляване съдържанието на сол, мазнини, наситени мастни киселини, транс-мастни киселини, добавена захар и повишаване наличността им на пазара. - Организиране на обучителни курсове за медицински и немедицински специалисти в областта на промоцията на здраве и превенцията на болестите. - Извършено проучване и анализ във връзка с Европейската инициатива на СЗО за наблюдение на затлъстяването при деца. - Извършено проучване и анализ на приема на натрий сред населението в България на възраст 15-75 г. чрез определяне екскрецията на натрий в урината, 2016-2017 г. - Проучване на зависимостта между кърмене, социален статус, демографски характеристики и ВМІ за лица на възраст 1-6 г. - Извършена дескриптивна статистика по анкетни карти за лица на възраст 15-19 г. и 20+ г., разпределени по пол и възрастови групи на стойностите на Na и йод в урина (от получените проби). - Разработване и издаване на здравнообразователни материали: - Флаер „Спрете цигарите и спечелете“; Дипляна „Алкохолът-риск фактор за ПТП“; Дипляна „Движението - извор за здраве и жизненост“; Брошура „Стратегия за редукция на солта“; Доклад „Европейска инициатива на СЗО за наблюдение на затлъстяването при деца“ 	
<p>2.4. Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2014-2020. Част -Хранене</p> <p><i>Задача 1:</i> Национално проучване на факторите на риска за здравето</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвяне, отпечатване и разпространение на Национална стратегия за намаляване консумацията на сол, предназначена за РЗИ, заинтересовани институции, браншови организации на производители на храни, университети; - Провеждане на семинар с браншови организации и асоциации на производители на храни за отчитане напредъка и дискусия на възникнали проблеми по реформулиране на храните с цел намаляване количеството на добавената захар, сол, наситени мазнини и транс-мастни киселини (22.11.2017, София); - Организиране и провеждане на работен семинар с органите на здравния контрол (РЗИ) и Сдружение на общините в България за обсъждане проблемите по прилагането на законодателството за здравословно хранене в организирани детски и ученически колективи (27.10.2017 г., гр. Хисаря); - Участие в национална среща с регионалните координатори на националната програма за превенция на ХНБ за обсъждане и оценка на резултатите от развитието на програмата (10.11.2017г., НЦОЗА); - Участие в Работна среща със специалистите на РЗИ за обсъждане на дейностите по Националната програма за превенция и контрол на ХНБ за 2017г. (27-29.09.2017 г., гр. Ловеч). 	<p>ДОЗЗР ДПЗПБ</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Подготовка на 3 публикации относно хранене, хранителен статус и рискови фактори свързани с тях при населението от 1 до 75+ години; подготовка и редакция на статиите на английски език за печат в Българско списание за обществено здраве. - Подготвена презентация за участие в Национална конференция по хранене. 	
<p>2.5. Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2014-2020. Част -Хранене</p> <p><i>Задача 2:</i> Проучване приема на натрий сред населението в България на възраст 15-75 години чрез определяне екскрецията на натрий в урината.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Извършване на оценка и анализ на екскрецията на натрий/сол чрез извършване на химичен анализ на екскрецията на натрий в предоставени проби случайна порция урина на представителна извадка от 408 лица от възрастови групи: 15-19; 20-39; 40-64 и 65-75 год.; - Въвеждане на данните за: обичайна честота на хранителен прием; антропометричните показатели - ръст, тегло и обиколка на талия; рискови фактори за здравето; здравен статус, артериално налягане, физическа активност, употреба на алкохол, тютюнопушене, хранителните познания, навици и нагласи, свързани с приема на сол и консумация на вода. - Стартиране на статистическата обработка на данните за обичайна честота на хранителен прием и за антропометричен статус. - Извършване на статистически анализ и оценка на данните за екскрецията на натрий/сол; извършена дескриптивна статистика; - Подготвено резюме за участие в национална конференция по хранене; - Подготвена публикация относно екскрецията на натрий/сол при отделните възрастови групи. 	<p>ДОЗЗР ДПЗПБ ДАЛД</p>
<p>2.6. Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2014-2020. Част -Хранене</p> <p><i>Задача 3:</i> Валидизационно проучване на приема на натрий сред населението в България на възраст 15-75 години чрез определяне екскрецията на натрий в порция 24-часова урина и случайна порция.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Събиране на проби урина (24 часова и случайна порция) при представителна извадка от 55 лица от възрастови групи: 15-19; 20-39; 40-64 и 65-75 год. - Извършено анкетно проучване относно социално-икономически статус, здравен статус, навици за хранене, хранителните познания, навици и нагласи, свързани с приема на сол и вода, физическа активност, здравословен начин на живот и поведение и обичайна честота на хранителен прием; - Измерени са антропометричните показатели: ръст, тегло и обиколка на талия, и измерване на здравни показатели - артериално налягане. 	<p>ДОЗЗР ДПЗПБ ДАЛД</p>
<p>2.7. Национална програма за закрила на детето</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Проведени са 31 консултации на родители, деца и НПО в областта и работни срещи с цел превенция на риска за здравето и развитието на деца в ситуация на раздяла/развод на родителите и разработване на мерки за гарантиране правата на децата, вкл. и предложения за законодателни промени - Проведено е обучение за повишаване на квалификацията по въпросите на ранното детско развитие и промоция на здраве в ранно детство на 40 медицински сестри от самостоятелни детски ясли за подобряване качеството на грижите за децата в детските заведения - Проведени са 12 бр. консултации на деца в ранна възраст, родители и специалисти от системата на здравеопазване по проблеми на развитието, поведението, аутизъм 	<p>ДПЗПБ</p>

2.8. Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвен работен план и прогнозен бюджет за изпълнение на дейности по НППМДЗ за 2017г. - Разработен е анализ от проведено проучване на потребностите на семейства на деца с аутизъм; Резултатите от проучването са популяризирани чрез публикации и доклади на конференции сред специалисти от системата на здравеопазване, детски заведения, училища, МУ, НПО и др. Планирани са мерки за подобряване на грижите за деца с аутизъм на базата на направените изводи от проучването. - Разработени са здравно-образователни материали за скрининг на аутизма за специалисти от извънболничната помощ - Обучени са медицински сестри от самостоятелни детски ясли по въпросите на здравето, развитието и нарушения в развитието в ранно детство. Разработен е образователно-методичен материал и разпространен в 12 самостоятелни детски ясли в гр. София за подобряване качеството на грижите и комплексна промоция на здравето на децата отглеждани в ДЯ. 	ДПЗПБ
2.9. Национална програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН и ППИ” 2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> - Участие в организацията на Втори етап на Националната АНТИСПИН кампания и участие в Международната кампания My Choice във връзка с 14 февруари – Ден на влюбените. - Участие в организацията на концерта в Борисовата градина във връзка с Трети етап на Националната АНТИСПИН Кампания във връзка с 21 май – Ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ И СПИН. - Участие в организацията на Първи етап на Националната АНТИСПИН кампания във връзка с 01 Декември – Световен ден за борба срещу СПИН. Подпомагане на софийския клуб на обучители на връстници С.У.П.Е.Р. в тяхната дейност по организиране на АНТИСПИН кампанията в два от търговските центрове в София: „Сердика център“ и „Парадайз мол“. 	ДПЗПБ
2.10. Национална програма за превенция на самоубийствата в Република България 2013-2018 г.	<ul style="list-style-type: none"> - Събиране и дигитализиране на хартиените носители на актуална информация постъпила от 28 РЗИ. - Оценка и актуализация на досегашните дейности по суицидопрофилактика в България и приоритизиране на предстоящите задачи. - Заложените дейности в програмата не се изпълняват поради липса на финансиране от МЗ. Част от дейностите са осъществени чрез проект ПДПЗ „Подобрените услуги за психично здраве“. 	ДПЗПБ
2.11. Участие в изготвяне и обсъждане на Национална програма за психично здраве на гражданите на Република България 2016-2020 г.	<ul style="list-style-type: none"> - Обобщаване на препоръките за националната програма, след проведена през м. декември 2016г. работна среща с психично здравни професионалисти, представители на СЗО-България и БПА. - Представяне на програмата на ресорния зам. министър на здравеопазването 	ДПЗПБ
2.12. Дейности по Националната статистическа програма		
2.12.1.Лечебни заведения за извънболнична помощ – ф.з. 365	<ul style="list-style-type: none"> - Събиране, контрол, корекции, изготвяне на информационни справки в табличен и аналитичен вид, предоставяне на данни 	ДНЗДЕЗ

2.12.2. Лечебни заведения за болнична помощ – ф.з. 365-Б	- Събиране, контрол, корекции, изготвяне на информационни справки в табличен и аналитичен вид, изготвяне на публикации и бюлетини, предоставяне на данни на национални организации и за международни организации (Евростат, СЗО, Уницеф и др.), сайт на НЦОЗА	ДНЗДЕЗ
2.12.3. Психиатрични структури – ф.з. 366 2.12.4. Кожно-венерологични структури – ф.з. 367 2.12.5. ЦСМП – ф.з. 369 2.12.6. Онкологични структури – ф.з. 370 2.12.7. Пневмофтизиатрични структури – ф.з. 372 2.12.8. Центрове за трансфузионна хематология – ф.з. 380 2.12.9. Диализни структури – ф.з. 387 2.12.10. Регистрирани заболявания от активна туберкулоза и ХНБЗ 2.12.11. Регистрирани заболявания от кожно-венерологични заболявания 2.12.12. Регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания	- Събиране, контрол, корекции, изготвяне на информационни справки в табличен и аналитичен вид, изготвяне на публикации и бюлетини, предоставяне на данни	ДНЗДЕЗ
2.12.13. Заразни заболявания	- Получаване в електронен макет, обработка, съставяне на таблици в Excel, по признаци: Диагнози; Категории (пол, възрастови групи и др.); Област; Предоставяне на данни за национални организации и международни организации	ДНЗДЕЗ
2.12.14. Хоспитализации на деца от 0-17 години 2.12.15. Хоспитализации на лица на възраст 18-64 години 2.12.16. Хоспитализации на лица на възраст над 65 години	- Събиране, контрол, корекции, изготвяне на информационни справки в табличен и аналитичен вид, изготвяне на публикации и бюлетини, предоставяне на данни за национални и за международни организации, сайт на НЦОЗА	ДНЗДЕЗ
2.12.17. Трайна неработоспособност за страната 2.12.18. Детска инвалидност	- Получаване и пренасяне на магнитен носител на полицеви документи. (Експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК); Обработка, съставяне на таблици по признаци: Диагнози; пол; възраст; степен; области. Изготвяне на публикации и бюлетини, предоставяне на данни за национални организации и за международни организации	ДНЗДЕЗ

2.13. Национална стратегия за демографско развитие на Р България (2012-2030)	- Работни срещи. Актуализация на данни. Участие в подготовката на Отчета за изпълнение на стратегията на определен етап и утвърждаване на последващи действия за изпълнение.	ДНЗДЕЗ
2. ИНФОРМАЦИОННА И АНАЛИТИЧНА ДЕЙНОСТ		
ТЕМА	ИЗВЪРШЕНИ ДЕЙНОСТИ	ДИРЕКЦИЯ
3.1. Информационна дейност		
3.1.1. Предварителни данни от информационни дейности		
Живородени, умрели и мъртвородени Умрели деца на възраст до 1 година Умрели деца на възраст от 1 до 17 години Аборти в лечебните заведения Използваемост на леглата в стационарите Инфаркт на миокарда по диагнози, възраст и пол Мозъчен инсулт по диагнози, възраст и пол Профилактични имунизации и реимунизации Заболявания, свързани с употребата на психоактивни вещества Перинатална детска смъртност – свидетелство за перинатална смърт	- Получаване в ел. макет, контрол, корекции, изготвяне на информационни справки в табличен вид, предоставяне за сайта на НЦОЗА	ДНЗДЕЗ
Обработка на данни за размера на субсидията на лечебните заведения (Приложение) по Методиката на МЗ за субсидиране на лечебните заведения през 2016г.	- Получаване на електронни макети от лечебните заведения. Контрол и консолидация на данните. Изготвяне на обобщена таблица за субсидията по тримесечия и за цялата 2016 г.	ДНЗДЕЗ
Отчетен разход на лекарства и брой пациенти, за всяко лечебно заведение (по Наредба №34/2005 на МЗ)	- Получаване на отчетните форми от лечебните заведения. Изготвяне на обобщена таблица за ХНБ и ТБК.	ДНЗДЕЗ
Лекувани болни съгласно Постановление №17/2007 г. на МС	- Получаване на данните от РЗИ. Изготвяне на обобщени таблици.	ДНЗДЕЗ

Информационна система „Регистър на лечебните заведения за извънболнична помощ“	- Получаване, контролиране и обобщаване на данни от лечебните заведения. Направени справки по различни разрези	ДНЗДЕЗ
Информационна система „Заразни заболявания“	- Получаване в електронен макет, обработка, съставяне на таблици в Excel, съгласуване и предоставяне на потребителите на информационния продукт в табличен вид по признаци: Диагнози; Категории (пол, възрастови групи и др.); Области	ДНЗДЕЗ
Информационна система „Болести предавани по полов път“	- Получаване в електронен макет, обработка, съставяне на таблици в Excel, съгласуване и предоставяне на потребителите на информационния продукт в табличен вид по признаци: Диагнози; Категории; Области	ДНЗДЕЗ
Информационна система „Вирусен хепатит“	- Получаване в електронен макет ежемесечно Excel - форми, обработка, съставяне на таблици в Excel, съгласуване и предоставяне на потребителите на информационния продукт в табличен вид по признаци: Диагнози; Категории; Области	ДНЗДЕЗ
Информационна система „Вътреболнични инфекции“	- Получаване в електронен макет, обработка, съставяне на таблици в Excel, съгласуване и предоставяне на потребителите на информационния продукт в табличен вид по признаци: Диагнози; Категории; Области	ДНЗДЕЗ
Информационна система „Трайна неработоспособност“ и „Детска инвалидност“	- Пренасяне на магнитен носител полицеве документи.; Експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК.; Получаване в електронен макет, обработка, съставяне на таблици, съгласуване и предоставяне на потребителите на информационния продукт в табличен вид по признаци: Диагнози; Категории; Области	ДНЗДЕЗ
”Системна поддръжка, DB администриране, LAN администриране, Web site администриране.”	- Технологична поддръжка на информационни системи; технологична поддръжка на компютри, базови операционни системи и базов софтуер; поддръжка на електронната поща; поддръжка на базите данни; архивиране на информацията; антивирусна защита на компютрите; консултативна помощ	ДНЗДЕЗ
Администриране на национален регистър за ражданията	- Въвеждане на нови лечебни заведения; нови потребители, регистратори; преместване на регистратори към други лечебни заведения; оперативни справки за МЗ	ДНЗДЕЗ
Администриране на национален регистър за инвазивната кардиология	- Въвеждане на нови лечебни заведения; нови потребители, регистратори; преместване на регистратори към други лечебни заведения; ежемесечни оперативни справки за МЗ	ДНЗДЕЗ
3.1.2. Годишни данни от информационни дейности		
Вирусен хепатит	- Получаване в електронен макет, обработка, съставяне на таблици в Excel, по признаци: Диагнози; Категории (пол, възрастови групи и др.); Област; Предоставяне на данни, сайт на НЦОЗА	ДНЗДЕЗ
Дейност на стоматолозите Дейност на самостоятелната медико-техническа лаборатория по зъботехника Дейности, свързани с майчиното здравеопазване	- Събиране, контрол, корекции, изготвяне на информационни справки в табличен вид	ДНЗДЕЗ

Дейности, свързани с детското здравеопазване Профилактични прегледи на деца и ученици Регистрирани заболявания на децата от 0-17 години Регистрирани заболявания на лица на възраст над 18 години Клинико-лабораторна дейност		
Рентгенови изследвания и процедури	- Събиране, контрол, корекции, изготвяне на информационни справки в табличен вид, предоставяне на данни за НЦРПЗ	ДНЗДЕЗ
Вътрешболнични инфекции	- Въвеждане на записи от многоредови входни документи, обработка, съставяне на таблици в Excel, по признаци: Диагнози; Причинители; Отделения; Лечебни заведения; Област	ДНЗДЕЗ
Дейност на ТЕЛК	- Въвеждане на записи от многоредови входни документи, обработка и информационен продукт по признаци: области, комисии и видове експертизи	ДНЗДЕЗ
Хоспитализации по местоживеене	- Събиране, контрол, корекции, изготвяне на информационни справки в табличен вид	ДНЗДЕЗ
Икономическа информация за ЛЗ за разходите по бюджетни параграфи и по нозологии в лечебните заведения през 2016г.	- Получаване на данните и цялостна обработка по видове разходи	ДНЗДЕЗ
Съдържание на сайта на НЦОЗА: актуализация на оперативната информация	- Предоставяне по определените отчетни периоди на стандартизирани таблици по оперативната и годишна информация. Подготовка на раздел Здравна статистика – Рубриците оперативна информация, годишна информация, международен преглед.	ДНЗДЕЗ
3.1.3. Други информационни дейности		
3.1.3.1. Осигуряване на нормалното и стабилно функциониране на локалната компютърна мрежа на НЦОЗА	- Инсталация и конфигуриране на компютри и сървъри с ОС Windows 7/8/10/server 2008/2012, стандартни програмни пакети MSOffice 2010/2013/2016, програмни пакети за връзка с интернет и електронна поща, антивирусен софтуер F-Secure antivirus. Осигуряване и поддържане на софтуерните ресурси за достъпа до интернет, електронна поща и антивирусна защита за потребителите в мрежата. Обучение и методична помощ на потребителите за работа в мрежа, ползване на интернет услуги, достъп и работа в уеб-базирани приложения, информационни системи и бази данни.	ОИОВО
3.1.3.2. Софтуерна поддръжка на специализирани бази данни:	- ОМЕКС КАДРИ за личен състав - Система за автоматизиране на документооборота «Деловодство 2008»	ОИОВО

	<ul style="list-style-type: none"> - Инсталация и конфигуриране на специализиран софтуер за разглеждане на досиета на потенциално опасни вещества – IUCALID 5, PostgreSQL - Софтуерно осигуряване дейността на експертите от НЦОЗА, участващи в Експертния съвет за оценка на приоритетни вещества към МОСВ - Съдействие при изграждане на контактна точка на ЕСНА по биоциди в НЦОЗА и софтуерно подпомагане дейността на експертите от НЦОЗА, участващи в Експертния съвет по биоциди към МЗ 	
3.1.3.3. Административното и техническо обслужване на дейността на Комисията по редки заболявания към МЗ	<ul style="list-style-type: none"> - Публикуване на официална интернет страница на НЦОЗА на информация и документи, касаещи дейността на Комисията - Управление, администриране, дефиниране правата за достъп на всички членове на Комисията и качване на цялата работна документация на създадено за целта общо пространство на едно от мрежовите устройства за съхранение на данни, където се качва цялата работна документация на Комисията. - Съхранение и поддръжка на хартиения и електронен архив на Комисията. Проследяване на целия документооборот. 	ДНЗДЕЗ ОИОВО
3.1.3.4. Стандартно-оперативни процедури и информационно обезпечаване на Комисията за оценка на здравните технологии	<ul style="list-style-type: none"> - Създаване и поддръжане на регистър, включващ 333 експерти, осъществяване на регулярни контакти и събиране на автобиографични и професионални данни; - Поддръжане и постоянен обмен на актуална информация в създаденото общо работно пространство на сървър в НЦОЗА; - Създаване и поддръжане на регистър на декларации чл. 7 от правилата за деклариране, предотвратяване и установяване на конфликт на интереси. - Правила за условията и реда за работа на Комисията по ОЗТ; - Правила за установяване и предотвратяване на конфликт на интереси; - Процедура относно правилата за определяне състава и начина на работа на работни комисии към НЦОЗА по чл. 10, ал.1 от Наредба № 9 за условията и реда за извършване на оценка на здравните технологии; - Процедура за условията и реда за извършване на оценка на здравните технологии за лекарствени продукти, принадлежащи към ново международно непатентно наименование, което не е включено в съответното приложение на Позитивния 	ДКССИ
3.2. Аналитични дейности		
3.2.1. Анализи		
3.2.1.1. Оценка на нивата на шум в урбанизирани територии по региони, по данни на Националната система за мониторинг на шум (по Наредба № 54)	<ul style="list-style-type: none"> - Събиране на информация от РЗИ - Въвеждане на информацията в електронен вид и обработка на информацията. - Изготвяне на годишен доклад и предоставяне на МЗ - Предоставяне на информация за нивата на шума в НСИ 	ДАЛД

<p>3.2.1.2. Инвалидност на лица над 16 години в Р България през 2016 г.</p> <p>3.2.1.3. Инвалидност на лица до 16 години в Р България през 2016 г.</p> <p>3.2.1.4. Дейност на ТЕЛК през 2016 г.</p> <p>3.2.1.5. Хоспитализирана заболеваемост през 2016г.</p> <p>3.2.1.6. Здравно-демографско състояние на населението през 2016г.</p> <p>3.2.1.7. Детска смъртност по възрастови групи и причини през 2016 г.</p> <p>3.2.1.8. Анализ на икономическите показатели на лечебните заведения за болнична помощ през 2001-2016г. Прогнози за 2016-2018 г.</p> <p>3.2.1.9. Анализ на основните икономически показатели по отделения в университетските, градските и областните МБАЛ за периода 2005-2016г.</p>	- Изработване на табличен материал. Графично представяне. Анализ на данните.	ДНЗДЕЗ
3.2.1.10. Отчитане на лечебната дейност и икономическите показатели на ЛЗБП	- Изготвяне на периодични (тримесечни) справки за НЗОК, във връзка с дейността на НЗОК по разработването на болнични пакети с дейности и тяхното остойностяване; - Изготвяне на справки по различни показатели и в различни разрези по искане на Министерството на здравеопазването, Комисията по ОЗТ и НЦОЗА	ДКССИ
3.2.2. Аналитични справки за националните консултанти		
<p>Хирургия</p> <p>Психиатрия</p> <p>Онкология</p> <p>Кардиология</p>	- Изработване на табличен материал. Графично представяне. Информационна справка.	ДНЗДЕЗ
3.3. Информационни издания		
- Българско списание за обществено здраве		НЦОЗА
- Списание „Здраве и безопасност при работа”		НЦОЗА
- Ръководство за ранно откриване на тревожност и депресия в първичната помощ.		ДПЗПБ
- Ръководства за обучители на психичноздравна тематика за 8,9,10 и 11-ти клас.		ДПЗПБ

- Брошура „Депресия, тревожност“		ДПЗПБ
- Хоспитализирана заболяемост в България – динамика до 2016г. – бюлетин		ДНЗДЕЗ
- Дейност на стационарите на лечебните заведения – динамика до 2016г. – бюлетин		ДНЗДЕЗ
- Трайна неработоспособност на населението в България – динамика до 2016г. - бюлетин		ДНЗДЕЗ
- Онкологична помощ в България – динамика до 2016г. - бюлетин		ДНЗДЕЗ
- Смъртност по причини в Р България през 2016 г. – бюлетин		ДНЗДЕЗ
- Икономическа информация държавните и общински лечебни заведения през 2016 г. – бюлетин		ДНЗДЕЗ
- Икономическа информация за дейността на МБАЛ по отделения за периода 2005-2016 г. – бюлетин		ДНЗДЕЗ
- Кратък статистически справочник “Здравеопазване” 2016г. – на български език		ДНЗДЕЗ
- Кратък статистически справочник “Здравеопазване” 2016г. – на английски език		ДНЗДЕЗ
- Публикация “Здравеопазване” 2016г., съвместно издание с НСИ		ДНЗДЕЗ
3.4. Създаване, обновяване и внедряване на информационни продукти		
3.4.1. Регистър на източниците на ЕМП (електромагнитни полета - електронен регистър –разработен по проект BG 07 „Подобряване на контрола на информационните системи за превенция на риска в здравеопазването“, Програма BG07 „Инициативи за обществено здраве“, PDPC1	- Създаване на регистъра, тестване, обучение, въвеждане на данни - Подготвено актуализирано ръководство за попълване на регистъра от РЗИ	ДАЛД ОИОВО
3.4.2. Информационна система за лечебните заведения за болнична помощ	- Изработване на електронен макет. Изработване на програма за въвеждане, контрол и консолидация на данните. - Осигуряване на лечебните заведения и РЗИ с новите продукти. Консултации.	ДНЗДЕЗ
3.4.3. Информационна система за извършените задължителни планови, целеви, препоръчителни имунизации и реимунизации и приложените серуми и имуноглобулини за постекспозиционна профилактика 3.4.4. Информационна система за лечебните заведения за извънболнична помощ 3.4.5. Информационна система за психиатричните заведения	- Изработване на електронен макет. - Изработване на програма за въвеждане, контрол и консолидация на данните. - Осигуряване на лечебните заведения и РЗИ с новите продукти. - Консултации. Актуализация на базата	ДНЗДЕЗ

<p>3.4.6. Информационна система за кожно – венерологичните заведения</p> <p>3.4.7. Информационна система за заведения за спешна медицинска помощ</p> <p>3.4.8. Информационна система за пневмофтизиатричните заведения</p> <p>3.4.9. Информационна система за онкологичните заведения</p> <p>3.4.10. Информационна система за центровете по трансфузионна хематология</p> <p>3.4.11. Информационна система за диализните структури</p> <p>3.4.12. Информационна система за хоспитализации на деца от 0-17 години</p> <p>3.4.13. Информационна система за хоспитализации на лица на възраст 18-64 години</p> <p>3.4.14. Информационна система за хоспитализации на лица на възраст над 65 години</p> <p>3.4.15. Информационна система за хоспитализации по местоживеене</p>		
3.4.16. Информационна система „Регистър на лечебните заведения за извънболнична помощ“	- Системна поддръжка на софтуерните продукти работещи в РЗИ. Консултации.	ДНЗДЕЗ
3.4.17. Информационна система „Заразни заболявания”	- Разработване на нова функционалност за контрол и обработка на електронния входен документ	ДНЗДЕЗ
3.4.18. Информационна система „Болести предавани по полов път”		
3.4.19. Информационна система „Вирусен хепатит”		
3.4.20. Информационна система „Вътреболнични инфекции”		
3.4.21. Модел на Националния диабетен регистър-разработен по проект BG 07 „Подобряване на контрола на информационните системи за превенция на риска в здравеопазването“, Програма BG07 „Инициативи за обществено здраве“, PDP1	Създаване на модел на регистъра, тестване, обучение, въвеждане на данни	ДНЗДЕЗ ДКССИ ДПЗПБ ОИОВО
3.4.22. Модел на Националния регистър на пациентите с редки болести - разработен по проект BG 07 „Подобряване на контрола на информационните системи за превенция на риска в здравеопазването“, Програма BG07 „Инициативи за обществено здраве“, PDP1	Създаване на модел на регистъра, тестване, обучение, въвеждане на данни	ДНЗДЕЗ ДКССИ ДПЗПБ ОИОВО

3.4.23. Информационната система „Национален скринингов регистър“ по изпълнение на Националната програма за превенция на хроничните незаразни болести 2014-2020	Актуализиране и администриране на системата	ДКССИ
3.4.24. „Специализирания софтуер за болници“.	Актуализиране и администриране на специализирания софтуер	ДКССИ
4. МЕЖДУНАРОДНИ ПРОЕКТИ, ВКЛ. КОЛАБОРИРАЩИ ЦЕНТРОВЕ И МРЕЖИ		
ТЕМА	ИЗВЪРШЕНИ ДЕЙНОСТИ	ДИРЕКЦИЯ
4.1. Център за сътрудничество със СЗО по здраве при работа и Югоизточната Европейска мрежа на СЗО по здраве при работа	<ul style="list-style-type: none"> - Участие в Международна конференция „Хармонизиране на диагностиката, регистрацията и превенцията на професионалните заболявания в света“ (27.06.2017 г., Милано, Италия) по покана от Университета в Милано и Международния център по здраве при работа в селските райони на Университетската болница Сан Паоло в Милано, колабориращ център на СЗО по здраве при работа; - Обобщаване на данни относно мерките за превенция на азбест-свързаните заболявания в България, публикувани в списание Public Health Panorama, издавано от СЗО; - Участие в разработване на профил на Югоизточната Европейска мрежа на СЗО по здраве при работа; - Разработване на план за сътрудничество със СЗО за периода 2018 -2022; - Попълване на въпросник по проект 12.25/2016 на Нофер институт по здраве при работа - Колабориращ център на СЗО относно организационни и законови аспекти при осигуряване на здраве и безопасност при работа в страните на ЕС. 	ДОЗЗР ДАЛД
4.2. Център за международна информация по безопасност и здраве при работа към МОТ (CIS)	<ul style="list-style-type: none"> - Справка относно нови материали по проблемите на осигуряването на безопасност и здраве при работа; - Подготвяне на материали и издаване в електронен вид на брой/2017 г. на научно-приложно списание Здраве и безопасност при работа, ISSN 2367-7171 	ДОЗЗР
4.3. Разработване и изпълнение на дейности за превенция и контрол на затлъстяването, вкл. здравословен модел на хранене и физическа активност - Европейска инициатива на СЗО за наблюдение на затлъстяването при деца	<ul style="list-style-type: none"> - Извършен критичен преглед и изчистване по унифициран протокол на данните от изследването; - Направена оценка на хранителния статус на изследваната популация спрямо международните критерии на СЗО и IOTF; получени са данни за разпространението на наднормено тегло при ученици в първи клас; - Направена оценка на честотата на хранителния прием, физическата активност и специфичните фактори на семейната и училищната среда, определящи риска от наднормено тегло в тази целева група; - Подготвените според изискванията резултати и придружаваща информация са официално изпратени в централата на СЗО; - Подготвени постери за участие в национален и международен форум. - Реализирано е участие в 10-та работна среща на Европейската инициатива на СЗО за наблюдение на затлъстяването при деца – COSI (18 - 21.02.2017 г., Слива, Малта); - Подготвена презентация за участие в 10-та работна среща на СЗО; 	ДОЗЗР ДПЗПБ

	- Подготвен и публикуван доклад с анализ и оценка на данните от проучването.	
4.4. Проучване на предлаганите в търговската мрежа индустриално произведени храни за кърмачета и малки деца, налични в рамките на Европейския регион на СЗО	<ul style="list-style-type: none"> - Събиране на данни за храни за кърмачета и малки деца чрез разработена апликация за телефон от търговски обекти в два региона на гр. София – с висок и с нисък социално икономически статус на семействата. - Въвеждане на информацията за продукти на индустриално произведени храни, предназначени за кърмачета и малки деца: хранителна информация; визуална информация; здравни и хранителни претенции; снимки на продукта и състава му; допълнителна информация за захарите и овкусителите (използваните аромати); информация за цените и промоциите; - Завършване въвеждането на продуктите и търговския обект, изпращане до сървъра на СЗО; - Изчистване на събраните данни 	ДОЗЗР ДПЗПБ
4.5. Съвместни действия по Хранене и физическа активност GRANT AGREEMENT NUMBER - 677063 - JANPA - Consumers, Health, Agriculture and Food Executive Agency (CHAFAEA)	<ul style="list-style-type: none"> - Участие в подготовка на финалните документи, включени в отделните работни пакети; - Обобщаване на конкретни политики за насърчаване на здравословното хранене и физическата активност при деца, ученици, бременни жени и семейства с малки деца и за реформулиране на храните; - Подготовка на Компендиум с добри практики за създаване на здравословна среда, подкрепяща среда в детски градини и училища; - Разработване на препоръки за използване на най-добрите политики за насърчаване на здравословно хранене и физическа активност при деца, ученици, бременни жени и семейства с малки деца; - Мониторинг на хранителната информация при етикетиране на храни – подготовка на най-добри практики; - Подготовка на материали за комуникация на постиженията на проекта; - Реализирано участие в заседанията на Генералната асамблея и финална конференция (23-24.11.2017 г., Париж, Франция) - Подготовка на финансов отчет. 	ДОЗЗР
4.6. Колаборираща мрежа на RASFF, RAPEX и ICSMS - системи за обмен на информация в ЕС	<ul style="list-style-type: none"> - Системно наблюдение на информацията в системите RAPEX, RASFF, ICSMS - Контактно лице за НЦОЗА - Отговор на нотификация по RAPEX № A12/0559/17 относно продукт „Фалшиво лепило за мигли“ 	ДОЗЗР ДАЛД
4.7. Международен проект на FAO/INFOODS за събиране и компилиране на аналитични бази данни за състав на храни от региона на Европа и Централна Азия.	<ul style="list-style-type: none"> - Документиране на данните в софтуерен продукт със сканирани оригинални референтни източници; - Проверка и корекция на данни; - Изпращане на окончателен списък с общо 140 храни. - Провеждане на Национален семинар за представяне на резултатите от проекта. 	ДАЛД
4.8. Европейската мрежа на ГМО лабораториите (ENGL).	- 32-ро заседание на управителния съвет 15 – 16 февруари 2017 г.	ДАЛД

<p>Споразумение № СА31364/15.10.2009 г. на Консорциума на Европейската мрежа на ГМО лабораториите, сключено между ЕК и НЦОЗА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 27-мо пленарно заседание на Европейската мрежа на ГМО лабораториите и на националните референтни лаборатории. 6–7април 2017;http://gmo-crl.jrc.ec.europa.eu/ENGL/ENGL.html - 13th Workshop NRLs Reg. 2017/625 and 28th ENGL Plenary: 20-21.09.2017 Ispra, Италия 	
<p>4.9. Валидиране на методи за детекция и количествено определяне на нови ГМО, в процедура на регистрация за Европейския съюз съгласно Регламент № 120/2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> - EU-RL VL-04/12. Ринг тест за валидиране на метод за детекция количествено определяне на ГМ соя линия SYHT0H2 чрез Полимеразна верижна реакция в реално време (qPCR) http://gmo-crl.jrc.ec.europa.eu/StatusOfDossiers.aspx - EU-RL VL-02/14. Колаборативно проучване за валидиране на метод за количествено определяне с PCR реално време на ГМ царевична линия DP-004114-3“ http://gmo-crl.jrc.ec.europa.eu/StatusOfDossiers.aspx 	<p>ДАЛД</p>
<p>4.10. Електромагнитни полета: Биологични ефекти на постоянни и променливи с времето електрически и магнитни полета</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Представен е отчет на Р. България по проблемите на риска от въздействието на нейонизиращи лъчения на съвещание на Международния съветнически комитет на СЗО в Женева. - Представен е отчет на Р България по проблемите на риска от ултравиолетово лъчение на съвещание на Международния съветнически комитет на СЗО по програма „Ултравиолетови лъчения“ в Женева. - Изготвяне на 2 становища по различни документи - нормите за ЕМП в света; ефективност на Международния съветнически комитет по проекта. - Участие в международни консултации. - Проведена годишна среща на ЕКС по проект ЕМП към СЗО на тема: „Усъвършенстване на контрола на електромагнитните полета в работната и околната среда. Законодателство и политика, провеждана в Р България“ в периода 3-5 декември 2017 г. в с. Огняново - Разработена „Методика за измерване и оценка на ЕМП, създавано от комуникационни източници (по искане на граждани) – съгласувана от главния държавен здравен инспектор и изпратена на РЗИ за прилагане - Разработена методика за измерване на ЕМП от трафопостове, вградени в жилищни сгради 	<p>ДАЛД</p>
<p>4.11. BG 07 Програма: „Инициативи за обществено здраве“, с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 и механизъм на Европейското икономическо пространство, 2009-2014 “Подобряване на контрола и информационни системи в</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Създаден е регистър на източниците на ЕМП с публичен достъп (Уеб-базиран за източниците на ЕМП) - анализ на разработената система, тестване на системата, обучение на работния колектив за работа с регистъра и т.н; - Изследвани са райони с голяма гъстота на източници на ЕМП (или с висока чувствителност на населението), събрани са данни от измервания за попълване на електронния регистър на източниците на ЕМП; - Направени са точкови измервания около различни източници на ЕМП по региони в страната; - В „чувствителните“ райони е направен мониторинг и селективни измервания на ЕМП; - Обучени са 33 специалисти от контролните лаборатории на МЗ с цел подобряване на контрола на ЕМП и участието на РЗИ в събирането на данни за източниците на ЕМП за попълване на електронния регистър по проекта; 	<p>ДАЛД</p>

превенцията на риска и здравеопазването”	<ul style="list-style-type: none"> - Разработен проект за изменение и допълнение на Закона за здравето в частта „Нейонизиращи лъчения“, както и проект за Наредба за защита на населението от въздействието на ЕМП - Адаптирани са 3 ръководства на ЕС за прилагане на Директива 2013/35/ЕС, транспонирана в Националното законодателство с Наредба № РД-07-5 от 15 ноември 2016 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на електромагнитни полета, ДВ бр. 95/2016 г. - Изработено е методично ръководство по нейонизиращи лъчения; - Закупени един комплект преносима широколентова изотропна измервателна апаратура за електромагнитни полета; 2 броя мониторингови станции за измерване на електромагнитното поле; софтуер за моделиране на пространствените характеристики на електромагнитни полета. 	
4.12. Съвместно действие с ЕК „Безопасност на пациента и качество на грижите” JA-PaSQ	<ul style="list-style-type: none"> - Непрекъснат обмен на информация между екипа на проекта от страна на НЦОЗА и всички партньори. - Поддържане на актуална информация на сайта; свързана с конкретни рубрики и работа с постоянната мрежа на експертите от страните – членки. - Обмен на информация за инициативите на СЗО по проблема - Окончателно оформяне на финансовите документи и документите за заетостта на членовете на екипа 	ДПЗПБ
4.13. Съвместно действие с ЕК - Европейска мрежа за сътрудничество в областта на оценката на здравните технологии – Съвместно действие 2 и 3. JA-HTA	<ul style="list-style-type: none"> - Участие в три уебсрещи с чуждестранните партньори по проекта във връзка с обсъждане на предстоящи задачи и получаване инструктаж за бъдещи действия в рамките на Съвместно действие 3 и изготвяне на писмени доклади за резултатите от проведените срещи; - Кореспонденция с чуждестранните партньори по проекта и вътрешния екип от страна на НЦОЗА; - Вътрешна координация с екипа от НЦОЗА на текущи задачи, администриране и техническо обезпечаване на дейността; - Попълване на отчетни таблици по образец с персонално отработените часове и финансов отчет с оглед дейността по междинно отчитане на проекта; 	ДПЗПБ ДКССИ
4.14. Съвместно действие с ЕК „Лечение на хроничните заболявания и популяризиране на здравословно остаряване през целия живот“ JA-CHRODIS	<ul style="list-style-type: none"> - Въвеждане на практики и релевантни към тях документи към Платформата за добри практики към РП4. - Продължително пилотно тестване на Платформата. - Участие в работни срещи по проекта. - Разработване на финалния отчетен документ за дейности по разпространение и комуникация. - Отчетна дейност - подготовка на отчет, графици, техническа отчетност. 	ДПЗПБ
4.15. Съвместно действие с ЕК за подкрепа на държавите съгласно стратегията на ЕС за алкохола“ JA-RARHA	<ul style="list-style-type: none"> - Разпространение на резултати от СД към заинтересовани лица - Отчетна дейност – техническа и финансова отчетна дейност по проекта - Участие в оценъчната методология към съвместното действие 	ДПЗПБ
4.16. Съвместно действие с ЕК „Разработване на Европейски наръчник за подобрене на качеството на	<ul style="list-style-type: none"> - Провеждане на работни срещи с Националния раков регистър във връзка с изпълнението на дейностите и разпространението на информацията от проекта - Финален преглед и обосновка на документа към главата №7 от Наръчника - Участие в работни срещи по проекта 	ДПЗПБ

цялостния контрол на раковите заболявания“	<ul style="list-style-type: none"> - Информационна дейност и разпространение на резултатите към заинтересовани лица - Отчетна дейност – техническа и финансова отчетна дейност по проекта 	
4.17. Съвместно действие с ЕК „Лечение на хроничните заболявания и популяризиране на здравословно остаряване през целия живот“ CHRODIS-JA PLUS	<ul style="list-style-type: none"> - Участие в международни Скайп- и уеб-конференции във връзка с разработването и администрирането работните задачи по проекта към РП4, РП5 и РП7 - Извършен превод и редакция на документи и материали с разнообразна тематика по съвместното действие CHRODIS-JA PLUS - Поддържане кореспонденцията с чуждестранните партньори и координиране на текущите дейности по проекта. - Актуализиране на Доклада за добри практики в сферата на промоцията на здраве и първичната профилактика в България 	ДПЗПБ
4.18 Съвместно действие с ЕК „Управление на крехко здраве. Комплексен подход за насърчаване напредването на възрастта без увреждания. Инициатива ADVANTAGE	<ul style="list-style-type: none"> - Извършен превод и редакция на документи и материали с разнообразна тематика - Подготовка на прессъобщения по проекта - Участие в международни уеб-конференции във връзка с разработването и администрирането работните задачи по проекта към РП5 и РП6 - Идентифициране на стратегии и програми в сферата на крехкото здраве - Подаване на добри практики в сферата крехкото здраве (фокус физическа активност) - Подаване на информация към въпросник за обучение на специалисти за крехко здраве към РП8 - Подготовка и провеждане на „Проучване относно скрининга и диагностицирането на крехкото здраве“ сред домовете за стари хора на територията на София-град и София-област - Преглед на резюмета към РП5 - Превод и разпространение на прессъобщение и дипляна за популяризиране сайта на Съвместното действие сред заинтересованите страни и в медиите. 	ДПЗПБ
4.20. Проект „Подготовка на Четвърти глобален доклад по пътна безопасност“, СЗО	<ul style="list-style-type: none"> - Извършване на организационна дейност (подготовка на писма до институциите за посочване на експерти по БД; превод на въпросниците за респондентите, осъществяване на връзка с тях). - Попълване на въпросниците от респондентите, обработка на информацията. - Проучване на нормативните документи, касаещи пътната безопасност в България. - Организиране и провеждане на консенсусна среща с респондентите за подготовка на финален вариант на въпросника. - Подготовка на въпросника и нормативните документи и изпращане в РБ на СЗО. - Въвеждане на данните онлайн. - Потвърждение на данните от МЗ. - Изготвяне на окончателен доклад. 	ДПЗПБ
4.21. Съвместно действие с ЕК „Контрол на тютюна“	<ul style="list-style-type: none"> - Обсъден и приет план за дейностите по проекта - Участие в откриващата среща на проекта 	ДПЗПБ
4.22. PETRI (Peer Education Training and Research International Institute) e	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвяне и подписване между НЦОЗА и Регионалния офис на UNFPA за Източна Европа и Централна Азия на Годишен работен план на PETRI за 2017 г. 	ДПЗПБ

<p>съвместен проект, базиран на устойчивото партньорство между Международната Y-PEER мрежа, НЦОЗА и UNFPA, Фонд на ООН за население.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Продължаване на Международната стажантска програма на Международния център за младежко развитие PETRI – София, включително: - Обучение на 14 обучители на връстници от софийския младежки клуб за обучители на връстници „С.У.П.Е.Р.“ по сексуално и репродуктивно здраве (14 януари 2017 г, зала 63, НЦОЗА). - Подготовка, организация и провеждане на работна среща на представители на НЦОЗА и екипа на PETRI-София за планиране на дейности за проект към МВнР по Средносрочна програма за помощ за развитие и хуманитарна помощ за периода 2016-2019 г. (06-08 март 2016 г., хотел „Боровец хилс“, кк Боровец). - Стартиране на процеса по разработване на уеб базирана платформа за застъпничество в сферата на сексуалното и репродуктивно здраве на младите хора. (тази точка отпада – разписано е цялостно по-надолу) - Стартиране на работата по създаване на онлайн наръчник "Ролята на младите хора в изграждането на мира, разрешаването на конфликти и превенция на екстремизма". (тази точка отпада – разписано е цялостно по-надолу) - Стартиране на процес на разработването на предложение за регионални индикатори, адресиращи проблемите на младите хора при прегледа на изпълнението на Програмата за действие на Международната конференция за население и развитие от Кайро 1994 г. (ICPD) след 2014 г. и на изпълнението на „Целите за устойчиво развитие“. (тази точка отпада – разписано е цялостно по-надолу) - Провеждане на фокус група сред млади хора във връзка с младежкото участие по въпросите на здраве, образование и заетост за нуждите на верифициране на индикатори за младежко участие и създаване на нови за Региона на Източна Европа и Централна Азия. - Изготвяне на проект на PETRI – София, с който НЦОЗА кандидатства пред Министерство на външните работи (МВнР). - Изграждане на функционираща онлайн платформа за застъпничество: www.speackackchange.org и представяне на платформата на Международна работна среща „Целите за устойчиво развитие за младите хора, младите хора за целите за устойчиво развитие“, състояла се в хотел „Феста“- София в периода от 04 - 06 декември 2017 г. - Разработване на Ръководство за укрепване на мира, разрешаване на конфликти и превенция на насилствен екстремизъм, състоящ се от три части: видеокурс, наръчник за обучение на обучители и лични истории на млади хора, работещи и живеещи в конфликтни зони на света. Видеокурсът е разработен от екип от млади експерти в сферата на укрепване на мира и разрешаване на конфликти от Азербайджан. Наръчникът за обучение на обучители се разработва от А. Чилева, С. Кандиларова и Р. Бърдарова съвместно с младежкия координатор Ю. Анджекарска и един от стажантите към PETRI - София. За третата част от ръководството са събрани девет лични истории на млади хора от различни държави (Армения, Афганистан, Пакистан, Индия, Ливан, Ирак). 	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Включване на PETRI – София в организирането на застъпническа кампания “Младите хора и мирът” (11-13 юли 2017 г.), иницирана от Международния Международния младежки Y-PEER център в Аман, Йордания - подготовка мултимедийни послания, които да бъдат използвани за страните от Региона на Източна Европа и централна Азия; субтитриране на английски на клипове, разработени от Центъра в Аман и др. - Разработване на проект към Европейската доброволческа служба (ЕДС) за включване на доброволци в рамките на проект Еразъм +. - Организиране на Международната кампания на Y-PEER 10 Days of Activism Campaign от Далар Чилингиш; провеждане на онлайн допитване до националните координатори на Y-PEER за темата и срока на реализация на кампанията. - В сътрудничество с Регионалния офис на UNFPA за Източна Европа и Централна Азия, разработване на концепция и програма на Международната среща „Целите за устойчиво развитие за младите хора, младите хора за целите за устойчиво развитие.“. - Организиране и провеждане на Международна среща „Целите за устойчиво развитие за младите хора, младите хора за целите за устойчиво развитие“, състояла се в хотел „Феста“-София в периода от 04 до 06 декември 2017 г. (съвместно с Регионалния офис на UNFPA за Източна Европа и Централна Азия) с участието на 52 представители на държавната и местна администрация, регионални институции на ООН, младежки лидери и младежки активисти от Региона на Европа и Централна Азия. - Разработване на предложение за регионални индикатори по време на Международната среща, адресиращи проблемите на младите хора при прегледа на изпълнението на Програмата за действие на Международната конференция за население и развитие от Кайро 1994 г. (ICPD) след 2014 г. и на изпълнението на „Целите за устойчиво развитие“, което беше представено пред Икономическата комисия на ООН. - Изготвяне на финансова и съдържателна отчетност за изпълнението на Годишния работен план на PETRI– София за 2017 г. и периодични онлайн срещи с представители на UNFPA EECARO относно хода на изпълнение на Годишния работен план за 2017 г. 	
<p>4.23. Проект „Младежко лидерство за развитие и реализация на Целите за устойчиво развитие“, финансиран от Българската помощ за развитие към МВнР и изпълняван от Международния институт за младежко развитие PETRI – София към НЦОЗА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Включване на г-н Анмар Кхалид от Ирак, Международен координатор на Международната младежка мрежа на об.учители на връстници Y-PEER, като стажант в PETRI – София. - Подготовка за включването на г-ца Ануки Мосиашвили от Грузия и г-н Саргиз Газарян от Армения (Международен координатор на Y-PEER), които ще се включат в стажантската програма през 2018 г. с финансиране по проект „Младежко лидерство за развитие и реализация на Целите за устойчиво развитие“. - Стартиране на планирането на две международни обучения (по фондонабиране и по разработване и управление на проекти) и на среща на Глобалния консултативен съвет на Международната мрежа Y-PEER, които ще се проведат в рамките на проекта през пролетта на 2018 г. В тази връзка са сключени договори с обучители и с фирма туроператор, която ще отговаря за събитието. 	<p>ДПЗПБ</p>

4.24. Мрежа на Югоизточна Европа за аутизма (SEAN)	<ul style="list-style-type: none"> - Текущо изготвяне и предоставяне на информация свързана с функциите на националните координатори на мрежата за състоянието, дейностите и напредъка на страната в помощ на хората с проблеми от аутистичния спектър; - Анализ и популяризиране на резултатите от проучване за аутизма в страните-членки на Мрежата; - Участие в информационни кампании за повишаване информираността на обществото и здравните специалисти за аутизма 	ДПЗПБ
4.25. ПДП 3 „Подобрени услуги за психичното здраве“, финансиран от Норвежкия финансов механизъм и Финансовия механизъм на европейското икономическо пространство.	<p>Подготовката на документация, мониторинг и контрол върху изпълнение по следните дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Въвеждане в онлайн портал на информация (от 28-те РЗИ за суицидните опити за 2016г.) и мониторинг на работата на експертите от РЗИ за работата с него. - Отчитане на дейност: "Изработване ръководство, уебпортал за онлайн обучение и провеждане на двуетапно обучение (онлайн и семинари) на общопрактикуващи лекари, психолози и социални работници за ранно откриване на тревожност и депресия". - Разработване на програми за обучение и провеждане на обучения за обучители от РЗИ за суицидопревенция в училищата. - Провеждане на епидемиологично изследване (EPIBUL 2) за разпространение на честите психични разстройства. - Участие в публична кампания за повишаване на осведомеността по проблемите на психичното здраве и суицидното поведение: <ul style="list-style-type: none"> - радио и ТВ интервюта - Интервюта и информация за печатните и електронни медии - Участие и провеждане на пресконференция и финална конференция - Разработване и администриране на двуезичен уеб сайт на проекта (http://bgmental.info/bg) - Изготвяне на финален финансов отчет и доклад за напредъка на ПДП 3. - Изготвяне на окончателен доклад за ПДП 3 на английски език. 	ДПЗПБ
4.26. Регионално проучване за СЗО на институциите за възрастни хора с психични и умствени увреждания в държавите членки на Европейския съюз.	<ul style="list-style-type: none"> - Анализ на данни от предварително посетени домове за хора с увреждания и отчитане на дейността с доклад. Участие в международна среща в Лисабон, Португалия 	ДПЗПБ
4.27. Европейски план за действие за превенция малтретирането на деца 2015-2020. Постигане на цел 16.2. на ООН	<ul style="list-style-type: none"> - Изработване на доклад след оценка на това, до каква степен страните от Европа са изпълнили конкретни действия, посочени в „Европейски план за действие за превенция на насилието над деца“. 	ДПЗПБ
4.28. EU-Compass - действие за психично здраве и	<ul style="list-style-type: none"> - Участие в работни срещи в Люксембург 	ДПЗПБ

благоденствие“ - финансиран от ЕК в рамките на 3-тата Здравна Програма на ЕС (2014-2020г.)		
4.29. „Разработване и прилагане на качествени показатели за психично здраве в Дунавския регион“ (DAQUMESA)	Подготовка на документация, конферентни разговори, работни срещи, презентация. Подготовка за кандидатстване пред финансиращи институции	ДПЗПБ
4.30. RECOVER-E - „Масабно приложение на психично-здравни грижи, базирани в общността, за хора с тежки психични заболявания в Европа.“ - финансиран от ЕК по програма Horizon 2020 -	- Подготовка на документация, конферентни разговори, работни срещи	ДПЗПБ
4.31. Дейности във връзка с изпълнението на Двугодишно рамково споразумение между МЗ, НЦОЗА и РО на СЗО за Европа за периода 2016-2017	- Разработване на методология и рамка за оценка на изпълнението на НППХНБ 2014-2020 г. - Провеждане на Национална среща за обсъждане на методология и рамка за оценка на изпълнението на НППХНБ 2014-2020 г. с представители на РЗИ и други заинтересовани страни.	ДПЗПБ ДОЗЗР
4.32. Здравни индикатори “Здраве за всички”	- Изготвяне на показатели – 32 бр. за здравето състояние на населението, дейността и ресурсите на лечебните заведения	ДНЗДЕЗ
4.33. Здравни индикатори за Евростат по Споразумение за обмен на информация с НСИ	Попълване на електронен Въпросник с актуални данни по формат на Евростат за нефинансови показатели: - видове легла за страната и по области по две групировки на Евростат от 2005 до 2016г. - изписани от лечебните заведения, среден престой и проведени леглодни за страната и по области - медицински технологии – видове апаратура и извършени изследвания	ДНЗДЕЗ
4.34. Здравни индикатори за УНИЦЕФ по Споразумение за обмен на информация с НСИ	Предоставяне на данни по определени от УНИЦЕФ параметри за здравето състояние на децата и дейностите свързани него: - аборти - родили в от лечебните заведения - % - регистрирани случаи на коклюш, морбили, рубеола, хепатит и ТБК, сифилис - освидетелствани лица с трайно намалена работоспособност/ вид и степен на увреждане – общо, - 0-17г. и по пол.	ДНЗДЕЗ

II. ИЗВЪНРЕДНИ/ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ

1. УЧАСТИЕ В ИЗГОТВЯНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ

ТЕМА	ИЗВЪРШЕНИ ДЕЙНОСТИ	ДИРЕКЦИЯ
1.1. Доклад за здравето на гражданите в Р. България за 2016 г.	- Изготвяне на раздели от Доклада за здравето на гражданите в Р. България и изпълнението на Националната здравна стратегия за 2016 г.	ДОЗЗР ДАЛД ДПЗПБ ДНЗДЕЗ ДКССИ
1.2. Национална програма по безопасност и здраве при работа	- Участие в разработване на проект на Национална програма по безопасност и здраве при работа 2018-2020 г.	ДОЗЗР
1.3. Стратегия на МОН за кариерно развитие, повишаване квалификацията на учените и качеството на научните изследвания в Р. България	- Участие с предложения/редакция на стратегията на МОН за кариерно развитие, повишаване квалификацията на учените и качеството на научните изследвания в България	ДОЗЗР
1.4. Подготовка на Българското председателство на Съвета на министрите на ЕС по приоритет на МЗ „Здравословно хранене на деца“	- Участие в работна група „Екип за председателството“ и в подгрупа „Здравословно хранене“ ; - Участие в подготовката на концепция за конференция по „Здравословно хранене на деца“. - Участие в подготовка на конференция по „Здравословно хранене на деца“; Участие в подготовка на дневен ред, подбор на говорители и международни организации - участници и модератори в отделните панели; - Участие в подготовката на документи за кандидатстване за финансиране на конференцията от Агенция Chafea на ЕК; - Участие в подготовка на сценарии за информационен филм; - Подготовка на презентация по темата „Здравословно хранене на деца“; - Организиране и провеждане на кръгли маси в 4 областни града (Благоевград, Пловдив, Плевен, В. Търново) на тема „Здравословното хранене“ - един от приоритетите на Българското председателство на Съвета на ЕС в сектор „Здравеопазване“ - Комуникационната стратегия 2017 г. на Р България за ЕС в частта "Здравеопазване" .	ДОЗЗР

1.5. „Мерки за подобряване на грижите в помощ на хората с проблеми от аутистичния спектър и техните семейства” - Национален план за действие за подобряване на грижите за деца с аутизъм	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвен анализ за изпълнение на дейностите за периода 2013-2016 г. - Актуализиран е планът за периода 2017-2020 г. 	ДПЗПБ
1.6. „Наредба за конкретните видове дейности по здравно консултиране, профилактичните прегледи и изследванията, при извършването на които при непълнолетни лица, навършили 16 г., не е необходимо съгласието на родител или попечител“	<ul style="list-style-type: none"> - Участие в работна група за изготвяне на проект за Наредба за конкретните видове дейности по здравно консултиране, профилактичните прегледи и изследванията, при извършването на които при непълнолетни лица, навършили 16 г., не е необходимо съгласието на родител или попечител (заповед № РД 02-75/05.06.2017 на МЗ) 	ДПЗПБ
1.7. План за деинституционализация на МТСП	<ul style="list-style-type: none"> - Участие в работни срещи 	ДПЗПБ
1.8. Изготвяне и представяне на Национална програма за психично здраве на гражданите на Република България 2016 – 2020 г.	<ul style="list-style-type: none"> - Обобщаване на препоръките за националната програма, след проведена през м. декември 2016г. работна среща с психично здравни професионалисти, представители на СЗО-България и БПА. - Представяне на програмата на ресорния зам. министър на здравеопазването. 	ДПЗПБ
1.9. Попълване на Въпросници за СЗО	<ul style="list-style-type: none"> - Попълване на въпросник за СЗО - Попълване на въпросник, свързан с инициативите на проекта по безопасност на пациентите, PaSQ, JA. Ролята на проекта за политиките в страната, значението му за здравната политика у нас, заинтересованите страни, партниране със заинтересовани институции у нас и в чужбина, устойчивост – 8-10.08.2017, изпратен до екип от МЗ, Австрия, свързан с cross –border Care – opinion 	ДПЗПБ
1.10. Национален план за действие 2016-2022 по	<ul style="list-style-type: none"> - Предложения за дейности за създаване на Национален план за действие 2016-2022 по прилагане на Конвенцията на ООН за правата на детето в изпълнение на препоръките на Комитета по правата на 	ДПЗПБ

прилагане на Конвенцията на ООН за правата на детето в изпълнение на препоръките на Комитета по правата на детето на ООН от 72-та сесия/ 30 май 2016 г.	детето на ООН от 72-та сесия/ 30 май 2016 г, съгласно възлагателно писмо от председателя на ДАЗД с изх.№04-02-61/08.11.2016 и вх.№4894/11.11.2016 г.	
2. ЕКСПЕРТНА, КОНСУЛТАТИВНА, МЕТОДИЧНА ДЕЙНОСТ		
ТЕМА	ИЗВЪРШЕНИ ДЕЙНОСТИ	ДИРЕКЦИЯ
2.1. Изготвяне на становища и експертна информация		
	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвено експертно становище относно съгласуване на окончателен проект на Делегиран регламент за класификация на експлоатационните показатели на строителни продукти по отношение на излъчваните от тях емисии на летливи органични съединения в затворени помещения. - Изготвено експертно становище за определяне на критерии за оценка на здравния риск за населението, необходимо за актуализиране и прецизиране на процедурата за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), регламентирана с едновременно Наредба за условията и реда извършване на оценка на въздействието върху околната среда (изм. ДВ, бр. 3/ 2006); - Участие в изготвянето на експертно становище във връзка с уведомление за ново тютюнево изделие, подадено от фирма „Филип Морис България“ ЕООД в Министерство на икономиката; токсикологична оценка на емисиите от аерозоли, генерирани от тютюневото изделие, на базата на преглед на техническото и научно досие на изделието. - Изготвен експертен отговор по преписка от Административен съд гр. В. Търново. - Изготвено експертно становище относно здравна оценка на утайка от ПСОВ по писмо на „Кюстендилска вода“ ЕООД. - Изготвено експертно становище относно класификация на отпадък, генериран от дейността на „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД, по възлагане от МЗ. - Изготвено експертно становище относно класификация на отпадък, генериран от дейността на „Панхим“ ООД, гр. Стара Загора, по възлагане от МЗ. - Изготвено експертно становище относно класификация на отпадък, генериран от дейността на „Водоснабдяване Дунав“ ЕООД, гр. Разград. 	ДОЗЗР

<ul style="list-style-type: none"> - Изготвено становище по писмо за достъп до информация. - Изготвен отговор на писмо на МРРБ относно регистрирани отклонения на проби питейна вода в обл. Перник по радиологични показатели и естествен уран. - Изготвяне на отговор относно „хигиенно-здравна оценка на строителен продукт“. - Изготвен експертен доклад за Сметната палата относно извършван одит на тема „Ефективност и ефикасност на мерките, предприети от националните и местните власти за борба срещу основните източници на замърсяване на атмосферния въздух в големите градове“ за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2016 г. - Изготвена информация относно замърсяването на въздуха, който дишаме - най-замърсен в Европа във връзка с молба, адресирана до министъра на здравеопазването и пренасочена към НЦОЗА. - Становище относно проектодокумент за 67-мата сесия на Европейския регионален комитет на СЗО (ЕРК на СЗО), 11–14 септември 2017 г. Будапеща, Унгария и във връзка с подготовката на позиция на РБългария. - Становище относно поискана от РЗИ –Ямбол методична помощ при оценка на риска за здравето на потребителите от влаганата в очна линия съставка Carbon Black (nano) и тълкуване на Становище на Научния комитет по безопасност на потребителите (SCCS/1515/13 (Revision of 15 December 2015)). - Изготвено становище относно проучвания на територията на община Ракитово за качеството на компонентите на околната среда и евентуално разработване и изпълнение на конкретни профилактични програми. - Изготвено експертно становище относно здравна оценка на утайка от ПСОВ от „ВиК“ ЕООД – София. - Изготвено експертно становище относно класификация на отпадък - промишлена отпадна вода. - Изготвено експертно становище във връзка със служебно преразглеждане на случаи на класификация на отпадъци като неопасни, възложено от МЗ. - Участие в изготвяне на становище и съдействие на МЗ относно комунално-хигиенни проблеми, генерирани от дейността на енергийни централи от изгаряне на биогаз . - Изготвено експертно становище относно химичната токсичност на естествения уран във връзка с констатирани повишени нива на уран в питейната вода на гр. Хасково. - Участие в изготвяне на становище на НЦОЗА относно ДОВОС „Разработване и усвояване на находище за добив на газ „Спасово“ по възлагане от МЗ. - Изготвяне на информация по поставени въпроси във връзка с препратено писмо от посланика на Република Казахстан за обмяна на опит и изучаване на въпросите, по откриване и отчитане на медицинска и социално-трудова рехабилитация при професионални заболявания и производствени травми. - Изготвяне на информация относно оценяване ефективността от въведен физиологичен режим на труд и почивка във връзка с прилагане на НАРЕДБА № 15 от 31.05.1999 г. - Участие в публична оценка на 4-те агенции към ГД „Заетост, социална политика и включване“ (сред които и ЕА БЗР – EU OSHA), извършващо се по заявка от Европейската комисия: Contribution ID: 9cb635c3-8535-47e2-850d-8c8a1a1037b8. - Участие в изготвяне на становище във връзка с писмо до МЗ от СФС на МВР относно риска за здравето при експозиция на азбестови влакна по време на ремонт на сградата, по възлагане от МЗ. - Участие в изготвяне на становище във връзка с въздействие на нови източници на светлина. - Изготвяне на информация във връзка с мониторинга на лабораторните инфекции. 	<p>ДОЗЗР</p>
---	--------------

<ul style="list-style-type: none"> - Участие в изготвяне на коментари към становище на Центъра за оценка на риска по хранителната верига относно възможността за дезинфекция на зеленчуци за директна консумация с химични съединения. - Изготвяне на становище във връзка с критериите за идентифициране на ендокринни дизраптори в биоцидното законодателство, разработени от Европейската комисия. - Участие в попълване на въпросник на фирма "Risk & Policy Analysts" (RPA) относно статистическо проучване на оценката на въздействие на допълнителни гранични стойности за професионална експозиция (OELs), изпратен към RPA и МЗ. 	ДОЗЗР
<p>Изготвени общо 23 бр. експертни анализи и становища, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Експертно становище във връзка с писмо от Главния санитарен инспектор на Полша за предоставяне на научни данни или мнения за безопасността на L-glutathione и DL-phenylalanine в хранителни добавки; - Експертно становище относно Пирамида за здравословно хранене; - Експертно становище относно жалба от Сдружение " Българско вегетарианско общество"; - Експертно становище относно политика по реформулиране в България и за намаляване консумацията на сол; - Експертно становище за МЗ относно проучване на европейските препоръки за болнично хранене, добри практики на болнично хранене в европейските страни, практики и проблеми на болничното хранене в България. Препоръки до МЗ за разработване на национални изисквания за съвременно болнично хранене; - Експертно становище относно уведомление от фирма „New Revital” ЕООД за пускане на пазара на продукти „Муракол протект”, определени от производителя като храна за специални медицински цели; - Експертно становище относно уведомление от фирма „Ей енд Ди Фарма България” ЕАД за пускане на пазара на продукти „PROfertile female”, определени от производителя като храна за специални медицински цели; - Експертно становище относно сътрудничество с официалните посланици за България на движението Food revolution; - Експертно становище във връзка с уведомление от Дружество „Нутригент ЕООД” относно пускане на пазара на продукти „Energyzip”, „Diamax”, „Pertimax”, произведени от фирма „Prodiet Nutricao Clinica Ltda” Бразилия, определени от производителя като храни за специални медицински цели; - Експертно становище относно Придобиване на Food Grade Certificate за два продукта от лавандула (сух лавандулов цвят и лавандулово масло); - Експертно становище относно допускане разпространението в училищата на плодовете на растението хинап; - Експертно становище относно уведомление от фирма „Norsa Pharma” Полша за пускане на пазара на продукти „Цистисорб” капсули, определени от производителя като храна за специални медицински цели; - Експертно становище относно пускане на пазара на продукти за кърмачета и малки деца: Блемил Плюс Прематурос, Блемил Плюс 1 Форте, Блемил Плюс 2 Форте, Блемил Плюс 1 АЕ, Блемил Плюс 2 АЕ, Блемил Плюс АС, произведени от фирма „Лаборатории Одеса” С.Л. Испания, определен от производителя като храни за специални медицински цели и преходни млека и млека за кърмачета; - Експертно становище относно преработване на български стандарти БДС 9207:1990 „Сок доматен за деца“ и БДС 14278:1977 „Консерви растителни и месо-растителни за деца стерилизирани“на национално ниво и по-специално определението «за деца» в заглавията им; - Експертно становище относно уведомление от фирма „Никси ТЗ” ЕООД свързано с пускане на пазара на хранителни продукти за кърмачета и малки деца, произведени от фирма „Лаборатории Одеса” С.Л. Испания; - Експертно становище относно писмо, постъпило от родител в МЗ и повдигнатите въпроси, касаещи детското хранене; 	ДОЗЗР

<ul style="list-style-type: none"> - Экспертно становище относно продажба в търговската мрежа на хранителен продукт определен от производителя като „домашен” – „МАЙОНЕЗА ДОМАШНА - ОЛИНЕЗА”; - Экспертно становище във връзка с парламентарно питане относно предприети мерки от Министерство на здравеопазването за намаляване на затлъстяването при деца; - Экспертно становище до Комисия за защита на потребителите относно предлагани на пазара храни, определени от производителите като детски или предназначени за деца; - Экспертно становище относно необходимост от извършване на промени в изискванията към солта за хранителни цели, съгласно действащата законодателна уредба; - Экспертно становище относно предложение за изменение на спецификации на храни с традиционно специфичен характер; - Экспертно становище относно предложения за промени в действащата нормативна уредба за солта за хранителни цели, направено от производители, вносители и търговци на натурална сол; - Экспертно становище относно запитване на БИС във връзка с настоящата работа по преработване на български стандарти на национално ниво и по-специално определеното «за деца» в заглавията им. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена справка в отговор на искане от Временната комисия за установяване на потенциално опасните и конкретни случаи на радиоактивно замърсяване на питейните води на територията на България, причините за тяхното възникване и последиците за здравето на гражданите, към НС относно анализите на питейни води, извършени от НЦОЗА и констатирани отклонения, и регистрираната заболяемост и смъртност от злокачествени новообразувания 	<p>ДОЗЗР ДАЛД ДНЗДЕЗ</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Откриване на тютюн и тютюневи производни продукти: ДНК екстракция и определяне с PCR в реално време и LAMP (Loop-медирана изотермично амплифициране). ДЕКАТЛОН - Проект по 7-ма рамкова програма 	<p>ДАЛД</p>
<p>Проект на ФАО/СЗО – „ Оценка на безопасността на храни, произведени с биотехнологии</p> <ul style="list-style-type: none"> - Международен консултант по откриване на ГМО, идентифициране и количествено определяне на семена и храни за безопасност на ГМ: - Подготовка за провеждане на курс за детекция на ГМО в храни и участие в семинар по биобезопасност – април 2017 г. – Баку, Азербайджан - Провеждане на курс за детекция, идентификация и количествено определяне на генномодифицирани организми, както и прилагане на законодателството в тази област - Институт по генетични ресурси, Баку, Азербайджан – октомври 2017 г 	<p>ДАЛД</p>
<p>Становища по искане на различни организации. Общо 6 становища:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изготвяне на становище във връзка със запитване от ЦОРХВ към МЗХГ, относно ефекта на шам лактобацил върху кърмачета и малки деца до 3 годишна възраст. – писмо с вх. № в НЦОЗА – 5003 от 13.12.2017г. - Становище към писмо с вх. № 3366/15.08.2017 относно предлаган за продажба хранителен продукт майонеза домашна с наименование дадено от производителя като “домашен”. - Становище към писмо с вх.№ 4471/15.11.2017 относно заглавията на БДС 9207:1990 и БДС 14278:1977 за предявяване на хранителни и здравни претенции - Становище към писмо с вх. № 2013/26.04.2017 г. относно предложение за промяна на стандарт БДС 12:2010 за производство на българско кисело мляко, касаещо материалите на опаковките - Становище с изх. № 1463/13.06.2017 г. относно налични в НЦОЗА данни за изпитвания на обща и специфична миграция в моделни среди на опаковки, предназначени за кисело мляко. 	<p>ДАЛД</p>

- Становище към писмо с вх. № 3555/04.09.2018 във връзка с възможността за провеждане на изследване и предоставяне на информацията относно последиците от използването на пластмасови кафе-капсули при производство на горещи напитки	
Становища по жалби на граждани - Изготвени становища по жалби на граждани и по искане на организации - 15 бр.	ДАЛД
Становище за НСИ - Изготвено становище за НСИ – 1 бр.	ДАЛД
Експертни становища за базови станции за мобилна комуникация, радио и телевизионни станции, включително експертни становища за инвестиционни проекти по чл. 35 - Изготвени становища - 709 бр. - Становище по отношение на компетентност на специалистите, извършващи измервания и контрол на ЕМП	ДАЛД
Експертни становища, възложени от МЗ. Общо 13 становища: - Становище с изх. № 162/24.01.2017 г. относно първи проект на Списък на веществата, класифицирани като канцерогенни, мутагенни и токсични за репродукцията (CMR), съгласно Регламент (ЕО) № 1272/2008 г., които не са включени в Приложение II към Регламент (ЕО) № 1223/2009 г. относно козметичните продукти. - Становище към писмо с вх. № 2110/03.05.2017 г. относно становище на ЦОРХВ за видовете химични съединения, които могат да се използват за дезинфекция на зеленчуци, предназначени за директна консумация. - Становище по Проект на актуализирана стратегическа карта за шум на агломерация Плевен (Писмо на МЗ изх. № 08-00-105/13.04.2017 г., наш вх. № 1866/18.04.2017 г.) - Становище по Проект на актуализирана стратегическа карта за шум на агломерация Пловдив (Писмо на МЗ изх. № 08-00-7/25.01.2017 г., наш вх. № 473/26.01.2017 г.) - Становище по Проект на актуализирана стратегическа карта за шум на агломерация Русе (Писмо на МЗ изх. № 08-00-7/25.01.2017 г., наш вх. № 473/26.01.2017 г.) - Становище към писмо с вх. № 5012/13.12.2017 относно предоставена от МЗ техническа спецификация на състав на спиртна на питка - Становище към оценка на химичния състав на биоцид ATTRACIDE DF (вх.№ 13-БП-95/29.03.2017), докладвано на 25.09.2017 в МЗ - Становище към оценка на химичния състав на биоцид BOMBEX® FARUMY (вх.№ 13-БП-205/27.09.2017), докладвано на 08.12.2017 в МЗ. - Становище към писмо с вх. № 4050/16.10.2017 относно методична помощ при оценка на риска за здравето на потребителите от влаганата в очна линия съставка Carbo Black (nano). - Становище по Проект на актуализирана стратегическа карта за шум на агломерация Варна - Становище по ОВОС за инвестиционно предложение „Разработване и усвояване на находище „Спасово“ в блок Добрич, включващо 4 участъка „Рогозина“, „Чернооково“, „Калина“, „Рогозина Изток“ за проучване и добив на газ на територията на област Добрич - Становище във връзка с постъпила преписка от МЗ, изх. № 92-Ф-81/20.07.2017 г., вх. № в НЦОЗА 3121/21.07.2017 г. по запитване от УС на Синдикалната Федерация на служителите на МВР относно експозиция на азбестови влакна на служителите в НИК-МВР - Становище, относно проучване на Европейската комисия за граничните стойности за професионална експозиция (OELs) по писмо, постъпило от МЗ, изх. № 99-00-420/02.10.17 г., вх. № 3876/03.10.17 г., – участие в работна група за изготвяне на отговор.	ДАЛД
Експертна дейност, свързана със стандартизационни проекти:	ДАЛД

<ul style="list-style-type: none"> - Участие в пленарно заседание за преработване на стандарти БДС 8392:76, БДС 508:1985, БДС 9207:1990, БДС 2583:1977 и БДС 2509:1973, 4 май 2017, БИС - Участие в обществено обсъждане на БИС/ТК 32” Селскостопански и хранителни продукти” и заинтересовани страни за обсъждане на предложение за изменение на стандарт БДС 12:2010 „Българско кисело мляко”, в част опаковки, 16 юни 2017, БИС - Превод на 2 бр. стандарти: EN ISO 734:2015, EN ISO 6885:2016 и редакция на EN ISO 8586:2012, ноември, 2017 - Преглед и редакция на 1 проектостандарт за ТК 82 БИС - Превод на 1 стандарт за ТК 59, БИС 	
<ul style="list-style-type: none"> - Изготвяне на становище по превенция и контрол на рака в контекста на интегрирания подход за 70-тата сесия на Световната здравна асамблея, 22-31.05.17г. - Предоставяне на информация относно Законови правила за търговия с алкохол в България към Европейският център за мониторинг на алкохолния маркетинг (EUCAM). - Предоставяне на информация относно международните добри практики в сферата на здравната промоция – резултати и препоръки. - Преглед и редакция на информация на „Глобалното проучване за алкохола и здравето 2016“ към СЗО. - Изготвяне на Становище за 70-та сесия на Световната здравна асамблея „Напредък в изпълнението на Дневния ред за устойчиво развитие 2030 г.“ - Изготвяне на информация за изпълнението на Конвенцията на ООН за правата на детето и факултативните протоколи към нея. МЗ - Изготвяне на информация „Преглед на политиките по промоция на здравето и профилактика на социално значими незаразни болести - Изготвяне на Концепция за изработване и разпространение на здравнообразователни материали в областта на промоция на здравето и профилактика на болестите - Изготвяне на План за изработване на здравно-образователни материали в областта на промоция на здравето и профилактика на болестите - Изготвяне на предложение за актуализация на раздел здравноинформационни материали в сайта на НЦОЗА - Изготвяне на Здравно образователни материали: „10 стъпки за отказване от тютюнопушенето“, „Хипертонията-причини и профилактика“; „Препоръки за повишаване на физическата активност“; „Алкохолът – рисков фактор за пътно-транспортни произшествия“ - Предоставяне на информация с прогнозни данни във връзка с Проект на Национална стратегия за развитие на научните изследвания в България 2017 – 2030 - Изготвяне на информационен материал за 31.05. – Световен ден без тютюнев дим - Предоставяне на текуща информация на МЗ относно дейности по НППХНБ - Анализ на дейността на НППХНБ по фактори физическа активност и алкохол - Проблеми и предложения за повишаване на ефективността на дейностите, на база на изготвения анализ - Предоставяне на информация за целите на програмата УНИЦЕФ в България, свързани с майчиното и детско здраве и здравето на подрастващите - Изготвяне на информационно-аналитичен материал във връзка с международната мрежа на промотиращите здраве болници - Анализ на дейността на НППХНБ по фактори ФА и Алкохол - Проблеми и предложения за повишаване на ефективността на дейностите, на база на изготвения анализ. 	<p style="text-align: center;">ДПЗПБ</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Становище за пускане на пазара на ново тютюнево изделие (електронагреваемо тютюнево изделие – ЕНТИ) по повод подадено в МИ уведомяване от „Филип Морис България“ ЕООД, относно съответствието му с изискванията на ЗТТСИ - Становище относно доклада на Секретариата ЕВ140/34 на тема „Глобална стратегия за здравето на жените, децата и подрастващите (2016-2030): здраве на подрастващите” на СЗО, от предварителния дневен ред на 70-та сесия на Световната здравна асамблея на СЗО, 22-31 май 2017 г., Женева - Участие в изготвяне на информация за преглед на политиките по промоция на здравето и профилактика на социално значими незаразни болести - Изготвяне на експертна информация за изпълнението на Конвенцията на ООН за правата на детето и факултативните протоколи в отговор на омбудсмана - Експертно становище по проект на Наредба за стандартите за ранно детско развитие - Участие в изготвяне на ситуационен и аналитичен доклад за състоянието на жените и децата (СИТАН) - Изготвяне на становище, информация и предложения относно Концепция за партньорството между правителството на РБългария и фонда на ООН за децата (УНИЦЕФ) за периода 2018-2022 - Предоставяне на информация и данни за деца по CRING (Country Reporting on Indicators for the Goals) - Предоставяне на информация за изготвяне на отчет за изпълнението на Националната програма за закрила на детето 2016 г. - Информация за УНИЦЕФ за данни, свързани с индикатори за знания за ХИВ и сексуалното поведение на българските юноши - Информация за УНИЦЕФ за данни, свързани с индикатори за тютюнопушене на българските деца и юноши - Изготвяне на информационен материал за 31.05.2017 Световен ден без тютюнев дим - Изготвяне на становище за сексуалното здравно образование за нуждите на МЗ по предложенията на НМД - Изготвяне на мотиви за необходимостта от Наредба за конкретните видове дейности по здравно консултиране, профилактичните прегледи и изследванията, при извършването на които при непълнолетни лица, навършили 16 г., не е необходимо съгласието на родител или попечител - Съгласуване на проекти и предложения - Работна група 22 „Здравеопазване” - Изготвяне на становище за превенция на рака за 7-та сесия на Световната здравна асамблея - Изготвяне на становище за 67-ма сесия на ЕРК на СЗО - 11-14.09.2017 г. ”По пътя към устойчиви човешки ресурси в здравеопазването в Европейския регион на СЗО: рамка за действие 	
<ul style="list-style-type: none"> - Изготвяне на проектно-бюджет за осъществяване на дейността по ОЗТ; - Преглед на подадени досиета за извършване на ОЗТ от фирми – ПРУ за законосъобразност и пълнота; - Изготвяне на периодични справки, касаещи граждански договори, декларации за конфликт на интереси и други административни процедури. - Актуализация на мапиращите таблици на АКМП към МКБ – 9КМ с нови кодове. - Превод на актуализации на процедури на МКБ-10 за 2016 година. 	ДКССИ
<p>2.2. Извънредни информационни и аналитични дейности</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Изготвяне на Становище относно „Ролята на здравния сектор в Стратегическия подход за международното управление на химикалите към целта за 2020г. и след това“ от дневния ред на 70-та Световна Здравна Асамблея, 22-31 май 2017г., Женева, Швейцария и във връзка с подготовката на позиция на България 	ДОЗЗР

<ul style="list-style-type: none"> - опълване on-line на въпросник на СЗО „The Evaluation of the WHO Secretariat’s Contribution to the Health-Related Millennium Development Goals (h-MDGs)“ относно MDG 7 Water supply and sanitation (24.03.2017г.) - Становище по предварителния дневен ред на 70-тата сесия на Световната здравна асамблея 22-31.05.2017; - Подготовка на позиция на България по документ А 70/31 от 27.03.2017 г., включващ доклад на Генерална дирекция - „Актуализация на дейностите по преустановяване на затлъстяването при децата“; - Попълване на въпросник относно Questionnaire on the existing guidelines on the complementary feeding within the WHO European region и въпросник относно Existing policies and guidelines for the care and management of malnutrition and obesity in primary care and hospital settings; - Попълване на въпросник за УНИЦЕФ по CRING 2017 Guidance Note; - Попълване на въпросник относно „Необходимост от препоръки за здравословно хранене и физическа активност“ по проект "Sciview"; - Подготовка на Bulgaria Health Profile on Nutrition and Physical Activities по искане на ЕК; - Попълване на въпросник относно Interview High Level Group Members; - Evaluation of the Action Plan on Childhood Obesity 2014-2016; - Участие в подготовка на документ относно available nutrient recommendations as well as the food based dietary guidelines (hereinafter: FBDG) in the EU, developed by the Joint Research Centre; - Подготовка на становище за the Joint Research Centre относно FBDG review –Bulgaria; - Подготовка на становище за the Joint Research Centre относно Nutrient recommendations review – Bulgaria; - Анализ и оценка на добри практики и съществуващи законодателни възможности относно реформулиране на храните; - Проучване на опита и действащата регулаторна и доброволна практика на Европейските страни за редукция съдържанието на сол в храните и подготвяне позиция на министерство на здравеопазването по проблема; - Оценка на резултатите от анализ относно двоен стандарт на храните; - Преглед на политиките по промоция на здравето и профилактика на социално значими незаразни болести – част Хранене. 	
<p>2.2.4. Представяне на информация в табличен вид</p> <ul style="list-style-type: none"> - Правна и регулаторна рамка за практиките на педиатричните грижи в България - Политики, свързани с педиатричните грижи - Актуално демографско и здравно състояние на децата и ресурси в областта на педиатричната помощ в България и област София(столица) за периода 2014 – 2016г. - Анализ на здравните индикатори за детско здраве за област София (столица) от Националната програма за майчино и детско здраве 2014 – 2020 	ДНЗДЕЗ

<p>2.2.5. Натуралните показатели за Националната здравна карта, с обхват на информацията - всички лечебни заведения за стационарно лечение за всяка една област за период, за който се отнася информацията – 2016г:</p> <p>2.2.5.1. Брой легла по медицински специалности</p> <p>2.5.5.2. Брой преминали по медицински специалности</p> <p>2.5.5.3. Брой леглодни по медицински специалности</p> <p>2.5.5.4. Използваемост на леглата по медицински специалности – в дни</p> <p>2.5.5.5. Използваемост на леглата по медицински специалности –в проценти</p> <p>2.5.5.6. Оборот на леглата по медицински специалности</p> <p>2.5.5.7. Среден престой на преминал болен по медицински специалности</p> <p>2.5.5.8. Хоспитализирани случаи /изписани и умрели/ в стационарите на ЛЗ на деца на възраст от 0 до 17 г. за периода 2008-2016 г. и в т.ч на възраст до 1 г. с хромозомни аберации, неklasифицирани другаде и в т.ч. със синдрома на Down</p> <p>2.5.5.9. Раждания за периода 2008-2016 г.</p> <p>2.5.5.10. Живородени по възраст на майката за периода 2008-2016 г.</p> <p>2.5.5.11. Заболявания от синдрома на Даун при новородените в ЛЗ за болнична помощ за периода 2008-2016 г.</p> <p>2.5.5.12. Издадени ЕР от ТЕЛК на лица над 16 г. през 2016г.</p> <p>2.5.5.13. Освидетелствани лица над 16-годишна възраст с призната трайно намалена работоспособност/ вид и степен на увреждане през 2016г.</p> <p>2.5.5.14. Освидетелствани деца до 16-годишна възраст с признати вид и степен на увреждане през 2016 г.</p> <p>2.5.5.15. Интервентни диагностични изследвания - брой лица - 2014 – 2016г.</p> <p>2.5.5.16. Интервентни процедури - брой лица - 2014 – 2016г.</p> <p>2.5.5.17. Оперирани лица в кардиохирургичните отделения на ЛЗ - брой- 2014 – 2016г.</p> <p>2.5.5.18. Лечебни заведения, които извършват лъчелечение - 20 (вкл. КОЦ, МБАЛ, СБАЛ) – 2016 г.</p> <p>2.5.5.19. Лица, провели курс на лъчелечение в тези лечебни заведения - 18 470 с извършени процедури – 399 655 – 2016г.</p> <p>2.5.5.20. Лекарите по лъчелечение в тези 20 лечебни заведения – 97 (физически лица на основен трудов договор) – 2016г.</p> <p>2.5.5.21. Осигуреност с легла, лекари и медицински специалисти по здравни грижи в лечебните и здравни заведения към 31.12.2016 г.</p> <p>2.5.5.22. Reduction of life expectancy through death before 65 years [HFA_58] - COUNTRY_REGION – 27 country - Last available year</p> <p>2.5.5.23. Майчина смъртност в Р България за периода 2006-2016 г. - Умрели от клас Бременност, раждане и послеродов период /на 100 000 живородени).</p> <p>2.5.5.24. Коефициенти на смъртност през 2016 г. по Статистически райони – Обща смъртност - общо, мъже, жени</p> <p>2.5.5.25. Умрели през 2016г. - по области на 1000 население.</p> <p>2.5.5.26. Заболеваемост за страната – по области – извънболнична помощ – болнична помощ от Бронхиална астма, Лека умствена изостаналост, Епилепсия, Сърдечна недостатъчност, Диабет – 2011 – 2017 г.</p> <p>2.5.5.27. 20 водещи заболявания, причина за освидетелства</p> <p>не на лица с над 50% неработоспособност –общо за цялата страна – брой – структура.</p> <p>2.5.5.28. 20 водещи заболявания, причина за освидетелстване на лица с над 50% неработоспособност – за областите Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново, Кърджали, Кюстендил, Хасково – брой – структура.</p> <p>3.5.5.29. Брой постъпили в многопрофилните болници за активно лечение по области през 2016 г.</p>	<p>ДНЗДЕЗ</p>
	<p>ДНЗДЕЗ</p>

2.5.5.30. Съдържание и структура на всички нефинансови данни, които постъпват от лечебните заведения за болнична помощ.

2.5.5.31. Брой практикуващи лекари и стоматолози, брой лечебни заведения, брой болнични легла – 2016 г.

2.5.5.32. Обслужени лица в Центровете и филиалите за СМП в Р. България за 2013, 2014 и 2015 г. и за всяка област по отделно

2.5.5.33. Лечебни заведения, в които се извършват кардиологични интервентни диагностични изследвания и интервентни процедури – по области - 2016г.

2.5.5.34. Брой кардиологични интервентни диагностични изследвания и интервентни процедури – лица – изследвания - по области и по лечебни заведения - 2016г.

2.5.5.35. Данни за спешната медицинска помощ – **Общо** – за 2016 г – Персонал, Транспорт, Медицинска апаратура, Дейност, Обслужени лица при изпълнените повиквания – по диагнози, по вид на травмата,отравяния по вид, Обслужени лица при амбулаторните прегледи: по повод, по диагнози, по вид на травмата, по вид отравяне

2.5.5.36. Данни за спешната медицинска помощ – **Центровете за спешна медицинска помощ** – за 2016 г. – Персонал, Транспорт, Медицинска апаратура, Дейност, Обслужени лица при изпълнените повиквания – по диагнози, по вид на травмата,отравяния по вид, Обслужени лица при амбулаторните прегледи: по повод, по диагнози, по вид на травмата, по вид отравяне

2.5.5.37. Данни за спешната медицинска помощ – **Отделенията за спешна медицинска помощ** – за 2016 г. – Персонал, Транспорт, Медицинска апаратура, Дейност, Обслужени лица при изпълнените повиквания – по диагнози, по вид на травмата,отравяния по вид, Обслужени лица при амбулаторните прегледи: по повод, по диагнози, по вид на травмата, по вид отравяне

2.5.5.38. Брой рентгенови изследвания по пол, възрастови групи и апарати – за страната

2.5.5.39. Брой раждания под 18 годишна възраст за 2012, 2013, 2014, 2015 и 2016г.

2.5.5.40. Брой аборти за 20 годишен период – по видове аборти и по възраст – структура на абортите по вид – динамични редове.

2.5.5.41. Освидетелствани и преосвидетелствани деца под 16 тод. с признати вик и степен на увреждане.

2.5.5.42. Освидетелствани деца под 16 тод. с признати вик и степен на увреждане.

2.5.5.43. Брой и вид структури за оказване на педиатрични грижи.

2.5.5.44. Персонал, оказващ квалифицирана помощ на деца.

2.5.5.45. Брой деца, посетили консултативно – диагностични структури

2.5.5.46. Диспансеризирани деца на възраст 0 – 17 г. с туберкулоза

2.5.5.47. Брой деца преминали на легла за специализирана педиатрична помощ

2.5.5.48. Оказана спешна хирургична помощ на деца

2.5.5.49. Аборти по възраст на жената – под 15 г. и 15 – 19 г. 3.5.5.50. Новородени деца

2.5.5.51. Заболявания при новороденото

2.5.5.52. Асистирана репродукция

2.5.5.53. Медицинска апаратура

2.5.5.54. Хоспитализирани случаи на деца от 0 до 17 г. в т.ч. на деца до 1 г.

2.5.5.55. Хоспитализирани случаи на деца от 0 до 17 г от туберкулоза

2.5.5.56. Регистриране заболявания от злокачествени новообразувания на деца от 0 до 17 г.

2.5.5.57. Живородени деца от майки на възраст под 20 години

2.5.5.58. Заболеваемост от туберкулоза в страната през 2015 г.

2.5.5.59. Структура, леглова база, медицинска техника и МПС на лечебните заведения на територията на Четвърто РУ на столична дирекция на МВР	
2.3. Участие в работни и експертни групи, в съвети, комисии и научни мрежи, в работни срещи	
2.3.1. Участие в страната	
- Участие на работна среща в МЗ със Световната банка, с представяне на експертна информация	ДОЗЗР
- Участие в две работни срещи по проект на МОСВ и Световна банка за Национална стратегия за адаптация към климатичните промени	ДОЗЗР
- Участие в работна среща с представители на Филип Морис ЕООД, ИГТИ, МЗ и МИ	ДОЗЗР
- Участие в две работни заседания на междуведомствената работна група (МРГ) за разработване на проект на Наредба за ограничаване на емисиите на определени замърсители, изпускани в атмосферата от средни горивни източници, във връзка с транспониране на част от изискванията на Директива (ЕС) 2015/2193 за ограничаване на емисиите във въздуха на определени замърсители, изпускани от средни горивни инсталации.	ДОЗЗР
- Участие в среща за разработване проект за Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух, съгласно заповед на министъра на околната среда и водите за сформирание на МРГ за разработване на Националната програма за КАВ	ДОЗЗР
- Участие в работна среща между представители на МЗ и на отдел „ОСЗР“ на НЦОЗА по повод проблеми, провокирани от дейността на инсталации за добив на биогаз на територията на страната; изготвен и предложен план за набавяне на необходимата информация и дейности за изясняване на проблема.	ДОЗЗР
- Участие в Експертната комисия за регистрация на торове, биологично активни вещества и хранителни субстрати по Заповед №РД 09-606/03.08.2017 г. на министъра на земеделието, храните и горите;	ДОЗЗР
- Участие в междуведомствена работна група за обсъждане и предлагане на възможности за засилване на контрола върху превозните средства по Заповед № РД-656 от 13.10.2017г. на министъра на околната среда и водите;	ДОЗЗР
- Участие в междуведомствена работна група за подготовка на проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба №7 за заустване на производствени отпадни води в канализационни системи по Заповед №РД-745/07.11.2017 г. на министъра на околната среда и водите.	ДОЗЗР
- Участие в 4 заседания на работна група, определена със заповед на Министъра на здравеопазването, свързана с дейността по регистрация на торове към БАБХ.	ДОЗЗР
- Участие Междуведомствената работна група за разработване на проект на Национална програма за безопасност и здраве при работа 2018-2020 г. съгласно приоритетите на ЕС в областта на безопасността и здравето при работа.	ДОЗЗР

- Участие в общото събрание на Български институт за стандартизация като представители на НЦОЗА, 21.04.2017 г.	ДОЗЗР ДАЛД
- Участие в работна група към фокусна точка на ЕАБЗР във връзка с подготовката на Националната конференция „Здравословни работни места за всички възрасти”	ДОЗЗР
- Участие в работна група, която да проучи опита и наличните практики за болничното хранене	ДОЗЗР
Експертна дейност в Експертния съвет по биоциди към МЗ - Участие в 19 заседания на съвета. - Изготвени експертни становища за пълнота на данните – 390 бр. - Изготвени проекти на разрешения и изменения на разрешения за пускане на пазара на биоциди – 404 бр.	ДОЗЗР ДАЛД
Експертна дейност в Експертния съвет за оценка на приоритетни вещества към МОСВ (Заповед № РД-184/19.03.2015 г. на МОСВ) - Участие в 3 заседания на съвета.	ДОЗЗР
- Участие в изготвянето на рамкова позиция на Съвета по европейските въпроси (СЕВ) в частта, касаеща токсикологичната оценка на данните, свързани с предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа. - Участие в изготвянето на указания за Работната група по социални въпроси към МТСП по въпросите, свързани с предложението за Директивата. - Изготвяне на експертни становища по 5 предложения на държави-членки и едно предложение на Европейския парламент, свързани с изменение на Директива 2004/37/ЕО.	ДОЗЗР
- Участие в работна група, която да извърши преглед, анализ и оценка на добри практики и съществуващи законодателни възможности относно реформулиране на храните (Заповед № РД-02-26/24.02.2017 год. на Заместник министър-председател по социална политика и министър на здравеопазването)	ДОЗЗР
- Участие в срещата на 05.04.2017 г. с Изпълнителния директор на ЕОБХ	ДОЗЗР
- Участие в „ДА! На българската храна”, част от националната кампания „ДА! На българската икономика“, организиран от вестник „Стандарт” и Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България /КРИБ/. - Участие в кръгла маса на тема „Какво има на масата за хранене освен храна?“, 25.04.2017 г от Лумос България; - Участие в кръгла маса « Информирани или манипулирани е българският потребител за качеството на храните»; - Техническа среща, организирана от офиса на СЗО, България - „Перспективи на развитието на националната здравна политика през обектива на Здраве 2020 и Целите за устойчиво развитие“, 6 юни 2017 г.; - Участие в събитие Здравословни мазнини, 05.04.2017г., организирано от Unilever; - Участие в кръгла маса „Обездвижване при децата-рискове за здравето им и когнитивното им развитие”, гр. София, 28.11.2017, организирано от Ве active; - Участие в IV Национална конференция „Достъп до добра храна: Практики и предизвикателства пред храненето в детските градини и училищата”, гр. София, 29.11.2017; - Участие в Национален семинар Въведение в използването на база данни за химичен състав на храни и представяне на FAO/INFOODS проект за събиране и компилиране на аналитични бази данни за състав от региона на Европа и Централна Азия, 10 Февруари, 2017, Радисън Блу, София;	ДОЗЗР

- Участие в 3 заседания на Комисия по принадлежност на продуктите, ИАЛ; - Участие в 2 заседания на Комисия по ГМО към МОСВ; - Участие в заседание на Комисия по оценка на здравни технологии, НЦОЗА	
- Участие в Национална работна среща по реформулиране на храните, 21.11.2017; - Участие в работна група във връзка с двойствения стандарт на храни	ДОЗЗР ДАЛД
Консултативен комитет по ГМО към министъра на Околната среда и водите - Председател на Комисията; - Изготвени 2 становища по електронна поща по въпроси касаещи оценката на риска при работа в контролирани условия, регистрацията в ЕС и провеждането на клинични изпитвания с векторни лекарства (препарати за генна терапия) за хуманни и ветеринарни нужди. http://www.saveti.government.bg/web/cc_603/1 - Проведено едно заседание на КГМО – изготвени 6 становища	ДАЛД
Междуведомствена координационна работна група по генетични ресурси - Подготовка на Наредба за условията и реда за предоставяне на достъп до генетични ресурси на основание чл. 66, ал. 6 от Закона за биологичното разнообразие – 2 заседания: март 2017 г. и декември 2017 г.	ДАЛД
Експертна комисия по здравно техническа експертиза към МЗ. Изготвени становища за 21 обекта с национално значение.	ДАЛД
Експертен консултативен съвет по нейонизиращи лъчения към МЗ	ДАЛД
Участие в Технически Комитет 19 „Козметични и ароматични продукти”	ДАЛД
Участие в Технически Комитет 32 „Селскостопански и хранителни продукти”	ДАЛД
Участие в Технически Комитет 15 „Околна среда“	ДАЛД
Участие в Технически Комитет 59 „Ергономия“	ДАЛД ДОЗЗР
Участие в Технически Комитет 82 „Шум и вибрации“	ДАЛД
Участие в Технически Комитет „Изпитвателни лаборатории“	ДАЛД
Участие в Технически Комитет 80 „Здравна информация“ - участие в 3 срещи; преглед на около 40 стандарта	ДНЗДЕЗ
Участие в Работна група 22 „Здравеопазване“	ДОЗЗР ДПЗПБ ДНЗДЕЗ ДКССИ
Участие в Работна група 12 „Статистика“ към Съвета по европейски въпроси към МС	ДПЗПБ ДНЗДЕЗ
Участие в Експертния съвет по ХИВ/СПИН към МЗ	ДПБПЗ

Участие в Националния координационен комитет за борба със СПИН и туберкулоза	ДПБПЗ
Участие в работна група за хосписни грижи	ДПБПЗ
Участие в работна група по безопасност на пациентите и качество на грижите към ЕК	ДПБПЗ
Участие в работна група по оценка на инвестиционни намерения	ДПБПЗ
Участие в работна група за преглед, анализ и оценка на добрите практики в сферата на здравна промоция.	ДПБПЗ
Участие в работна група за изготвяне на проект за Наредба за конкретните видове дейности по здравно консултиране, профилактичните прегледи и изследванията, при извършването на които при непълнолетни лица, навършили 16 г., не е необходимо съгласието на родител или попечител	ДПБПЗ
Участие в междуведомствена работна група „Координация на дейностите и политиките“ към ДАЗД за изготвяне на Национална програма за закрила на детето 2017 и отчета за изпълнение на НПЗД 2016 г.	ДПБПЗ
Участие в междуведомствена работна група за разработване предложения за необходимите промени в законови и подзаконови нормативни актове, с цел ограничаване употребата на наргилета и растителни изделия за пушене.	ДПБПЗ
Участие в работна група със задача: Изготвяне на наредба за заплащане на трудотерапията в психиатричните заведения	ДПБПЗ
Участие в работна група по въпросите на психичното здраве.	ДПБПЗ
Участие в работна група със задача: Отчет по дейностите по националната антидопинг стратегия и планиране на дейности за периода 2018-2019	ДПБПЗ
Участие в работна група със задача: Изработване на план за деинституционализация на хора с психична р-ва, деменция и умствена изостаналост.	ДПБПЗ
Участие в работна група по създаване на проект за наредба за обучение по упражняване на неконвенционални методи.	ДПБПЗ
Участие в работна група по създаване на проект за изменение и допълнение на Наредба № 47 за изискванията към хранителните добавки.	ДПБПЗ
Участие в Работна среща във връзка със заповед № РД-02-25/24.02.2017г. „Политики по промоция на здравето и профилактика на социалнозначими незаразни болести“ - 28.02.2017г.	ДПБПЗ
Провеждане на консенсусна работна среща с респондентите по подготовката на Четвърти глобален доклад по пътна безопасност, СЗО	ДПБПЗ
Участие в Национална работна среща с представители на РЗИ от страната във връзка изпълнението на дейностите през 2017 г., организирана от МЗ.	ДПБПЗ
Участие в Техническа среща „Перспективи на развитието на националната здравна политика през обектива на Здраве 2020 и Целите за устойчиво развитие“	ДПБПЗ
Участие в Кръгла маса „Партньорства за по-добро здраве на децата в училищна възраст: проблеми, предизвикателства и решения“	ДПБПЗ
Участие в Консултативен съвет към УНИЦЕФ за подкрепа на провеждането на национално проучване на насилието над деца в България	ДПБПЗ

Участие в работна среща за планиране дейности за проект към МВнР по Средносрочна програма за помощ за развитие и хуманитарна помощ за периода 2016-2019 г. (06-08 март 2016 г., хотел „Боровец хилс“, кк Боровец)	ДПБПЗ
Участие в две работни срещи за обмяна на опит с делегация от представители на Министерство на равенството между половете и семейството на Република Корея по линия на сътрудничеството между Министерство на младежта и спорта на България и Министерство на равенство между половете и семейството на Република Корея.	ДПБПЗ
Участие в работна среща за създаване на устойчивост на дейностите по Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН“, финансирана от Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария“	ДПБПЗ
Участие в 2 работни срещи (22март, 11 април 2017) на Консултативния съвет за национално проучване на насилието над деца, УНИЦЕФ	ДПБПЗ
Участие в работна среща за подготовка на Национална конференция за юношеството, организирана от УНИЦЕФ България	ДПБПЗ
Участие в работна среща в МЗ по повод на Наредбата за изискванията към хранителните добавки	ДПБПЗ
Участие в работна среща в МЗ по повод на Наредбата за обучение на лица за упражняване на неконвенционални методи	ДПБПЗ
Участие в работна група в МТСП за изготвяне на Закон за социалните услуги	ДПБПЗ
Участие в работна среща с представители на фондация „Защита правата на децата“	ДПБПЗ
Участие в Програмен комитет за организиране на конференция за ранното детско развитие	ДПБПЗ
Участие в Национален координационен съвет по майчино и детско здраве	ДПБПЗ
Участие в работна среща за представяне на Международна класификация на функционирането и уврежданията ICF-CY на СЗО	ДПБПЗ
Участие в работна група «Координация на дейностите и политиките» към Националния съвет за закрила на детето	ДПБПЗ
Участие в междуведомствена експертна работна среща за обсъждане на доклада-ситуационен анализ на положението на жените и децата в България	ДПБПЗ
Участие в работна група за обсъждане на въпроси, свързани с алтернативните услуги за деца в сферата на здравеопазването	ДПБПЗ
Участие в междуведомствена работна група за изготвяне на проект на Наредба за приемане на стандарти за ранно детско развитие,	ДПБПЗ
Актуализация на отчетната медико-статистическа документация в здравната система - Анализ на съществуващата документална система. Проучване на потребностите. Съгласуване с МЗ и НСИ. Изработване на формулярите. Осигуряване на отпечатване и разпространение чрез РЗИ на необходимата медико – статистическа документация	ДНЗДЕЗ
Подготовка и провеждане на Национално съвещание по информационно осигуряване на здравеопазването. Подготовка на темите на съвещанието. Организация по провеждането. Подготовка за предстоящата отчетна кампания на: - Указания за попълване на документацията, съобразно промените в тяхното съдържание и форма - Контрол на данните в отделните формуляри и връзките между тях	ДНЗДЕЗ
Участие в работна група по Заповед РД-02-239/30.12.2016 година на МЗ – предложени и одобрени 687 нови медицински процедури;	ДКССИ

Публикуване на списъка с нови медицински процедури на електронната страница на НЦОЗА; Предпечатна подготовка и правно съгласуване на новите медицински процедури.	
2.3.2. Участие в чужбина, включително към Институциите на Европейския съюз	
2.3.2.1. Работни и експертни групи	
Участие в работни групи към Съвета на Европейския съюз и към Европейската комисия:	
- Работна група „Обществено здраве“ към Съвета на Европейския съюз	ДПЗПБ
- Работна група „Храни“ към Съвета на Европейския съюз	ДОЗЗР
- Постоянен комитет за хранителната верига и здравето на животните – сектор: „Общо законодателство за храни“ към Главна дирекция „Здравеопазване и потребители“ към ЕК	ДОЗЗР
- Технически срещи по въпросите на биоцидните продукти на пазара	ДОЗЗР
- Комитет за техническо адаптиране на законодателството за въвеждане на мерки за насърчаване на подобряване безопасността и здравето на работниците при работа	ДОЗЗР
- Работна група „Нови храни“	ДОЗЗР
- Експертна група по етикетиране	ДОЗЗР
- Експертна група по хранителни и здравни претенции	ДОЗЗР
- Експертна група по Данни за хранителна консумация към Европейския орган по безопасност на храните	ДОЗЗР
- Работна група „Материали и предмети, предназначени за контакт с храни“	ДОЗЗР ДАЛД
- Научен съвет към Европейската агенция по безопасност на храните (ЕАБХ)	ДОЗЗР
- Експертни срещи „Секция Токсикология на бозайниците“ към ЕАБХ	ДОЗЗР
- Експертни срещи „Секция Събиране на данни и експозиция“ към ЕАБХ	ДОЗЗР
- Работна група „Диетични храни“	ДОЗЗР
- Комитет за адаптирането към техническия и научния напредък на директивата за качеството на водата предназначена за употреба от хора	ДОЗЗР
- Група на високо ниво по „Хранене и физическа активност“ към ЕК	ДОЗЗР
- Работна група на СЗО: Укрепване на здравните системи, управление, капацитет и услуги за здравето на работещите	ДОЗЗР

- Работна група по ароматизантите	ДОЗЗР ДАЛД
- Работна група „Замърсители в храни“	ДОЗЗР ДАЛД
- Постоянен комитет за хранителната верига и здравето на животните – сектор: „Токсикологична безопасност на хранителната верига“ към Главна дирекция „Здравеопазване и потребители“ към ЕК	ДАЛД ДОЗЗР
- Участие в Европейската мрежа на ГМО лабораториите (ENGL) и работна група „Мерни единици“ към ENGL	ДАЛД
- Работна група „Генетично модифицирани храни - фуражи и риск за околната среда“	ДАЛД
- Работна група по натурална минерална вода	ДАЛД
- Работна група по козметичните продукти	ДАЛД
- Работна група „Платформа на европейските органи за надзор на пазара на козметичните продукти“	ДАЛД
- Работна група по добавки в храни	ДАЛД
- Комитет за адаптирането към техническия и научния напредък на директивата за качеството на водите за къпане	ДАЛД
- Работни групи по алкохола към ЕК	ДПЗПБ
- Експертна група по социални детерминанти и здравни неравенства към ЕК	ДПЗПБ
- Експертна група безопасност на пациентите и качество на грижите	ДПЗПБ
- Работна група Здравни индикатори	ДПЗПБ
- Експертна група по психично здраве	ДПЗПБ
- Експертна група по здравна информация към DG SANCO на ЕК.	ДНЗДЕЗ
- Заседания на Комисията по ОЗТ по чл. 5, ал. 1 от Наредба № 9 от 01.12.2015 година; участие в заседания на Работни комисии по чл. 10, ал. 1 от Наредбата.	ДКССИ
- Европейска мрежа за оценка на здравните технологии към ЕК	ДКССИ
- Група на високо ниво по здравни услуги и медицински грижи	ДКССИ
- Работна група по оценка функционирането на здравните системи	ДКССИ
- Работна група по здравни системи	ДКССИ
2.3.2.2. Работни срещи	

<p>Работни срещи, организирани от Европейската агенция по безопасност и здраве при работа (ЕАБЗР):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Участие в работна среща „Методология за установяване на свързани с работата заболявания - преглед на подходите за оценка и контрол“, 18.05.2017 г., Брюксел, Белгия; - Участие в работна среща „Политика и практика за рехабилитация и завръщане на работа след раково заболяване“; - Участие в „Работна среща по превенция на свързаните с работата заболявания при експозиция на биологични агенти при работа“. 	ДОЗЗР
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в 2 работни срещи на Европейска мрежа на СЗО за намаляване на натиска на маркетинга на храни върху деца и Европейска мрежа за действие на СЗО за намаляване приема на сол, 9-11.05.2017 г., Дъблин, Ирландия; - Участие в 10-та работна среща на Европейската инициатива на СЗО за наблюдение на затлъстяването при деца - COSI, 20-21.02.2017 г., Слиема, Малта; - Участие в техническа среща: „Затлъстяването при децата: спиране на увеличаването му“ във връзка с председателство на ЕС от Малта, 22-23.02.2017 г., Слиема, Малта; - Участие в среща на тема „Хранителни профили“, 08.06.2017 г., Брюксел, Белгия; - Участие в съвместна работна среща, организирана от Европейския алианс за хранене и обществено здраве (EPHNA) и Регионалното бюро на СЗО за Европа, 7 – 8. 09. 2017 г., СЗО, Копенхаген, Дания; - Участие в заседание на Работна група „Обществено здраве“ към Съвета на Европейския съюз, 18.10.2017 г., Брюксел, Белгия. 	ДОЗЗР
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в съвещание в Женева, Швейцария, 28 - 30 юни 2017 г. Международен съветнически комитет (IAC) на СЗО по проект „Електромагнитни полета“ и програма „Ултравioletови лъчения 	ДАЛД
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в 2 работни срещи на Европейска референтна лаборатория по материали за контакт с храни. (16-18 май и 24-26 септември 2017 г.), Обединен изследователски център към ЕК, Испра, Италия. 	ДАЛД
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в Регионална среща „Мерки за укрепване на РККТ“ на СЗО на страните от Югоизточна Европа в Дубровник 17-20 май 	ДПЗПБ
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в аналитичен уъркшоп „Глобално проучване на тютюнпушенето при младите хора“ в Атланта, САЩ, 01-04 Август 2017 	ДПЗПБ
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в поредица от работни срещи и посещения на младежки служби в Кайро, Александрия и други градове в Египет за представяне на българския опит, Египет, 04 - 13.04.2017 г. 	ДПЗПБ
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в Проектна среща за алкохол и здраве, Лисабон, 22 – 24.10.2017 г. 	ДПЗПБ
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в Световния Младежки форум, Шарм-Ел-Шейх, Египет, 03 -11.11.2017 г. 	ДПЗПБ
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в Методологическа среща на високо равнище за системното сексуално образование, гр. Осло, Норвегия, 14-15.12.2017 г 	ДПЗПБ
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в Advanced Course on Health Information and Evidence for Policy-making, организирано от СЗО 	ДКССИ
<ul style="list-style-type: none"> - Участие в 2 годишни срещи в Люксембург; участие в дискусии по е-майл 	ДНЗДЕЗ
2.3.3. Консултации, методична помощ	
<ul style="list-style-type: none"> - Консултативна помощ на специалисти от СТМ, специализанти по ТМ, психолози и др 	ДОЗЗР

- Методична помощ на 6 специалисти - измерване и оценка на персоналната прахова експозиция, пробовземна апаратура и валидиране на тегловен метод за измерване на хигиеннозначимите концентрации на праха във въздуха на работната среда.	ДАЛД
- Консултативна и методична помощ на специалисти от РЗИ, свързани с измерване на замърсители във въздуха на работната среда.	ДАЛД
- Оказана методична помощ на сътрудници от БАБХ - НДНИВМИ относно: - неопределеност на изпитванията на група фосфороорганични пестициди в проби от груби фуражи с комплексна матрица - представяне на резултатите от изпитванията на пестициди в мониторираните проби - валидиране на метод за определяне съдържанието на млечна киселина в силажни проби.	ДАЛД
- Консултация относно промяна в БДС EN ISO – 9308-1: Качество на водата. Определяне броя на бактерии Escherichia coli и колиформни бактерии. Част 1: Метод чрез мембранно филтриране на води с нисък бактериален фон на флората. Изменение 1 (ISO 9308-1:2014/Amd 1:2016)	ДАЛД
- Консултация относно изследване на води от водоеми за къпане и плувни басейни	ДАЛД
- Консултация относно микробиологичните показатели и норми в плувните басейни	ДАЛД
- Консултация относно биохимичното типизиране на бактериални находки, изолирани при изследването както на вода от водопроводната мрежа, така и на вода от захранващия язовир	ДАЛД
- Консултация относно верифицирането на микробиологични методи	ДАЛД
- Консултация, относно верифициране на БДС 17335 – Води от плувни басейни.	ДАЛД
- Писмена консултация на Агенция за Държавна Финансова Инспекция относно искане за становище и препоръки във връзка с необходимост от последващи действия и измервания на бройната концентрация на респирабилни влакна във въздуха на работните помещения, в които са налични азбестосъдържащи материали, съгласно писмо от АДФИ, изх. № 74-00-2/19.04.2017 г., вх. № в НЦОЗА 1999/25.04.2017 г.	ДАЛД
- Отговор на писмо от гражданин, вх. № 4042/16.10.2017 г, относно запитване за пробовземане и анализ на азбестови влакна от въздуха. Отговорът е изпратен по електронната поща.	ДАЛД
- Методична помощ на РЗИ във връзка с измерване и оценка на ЕМП, във връзка с планов мониторинг на ЕМП, във връзка с узаконяване на обектите, във връзка с измерване и оценка на шум, по жалби на граждани – РЗИ София град; РЗИ Пловдив, РЗИ Русе, РЗИ Кърджали, РЗИ Бургас; РЗИ Благоевград	ДАЛД
- Консултации на ръководители на лечебни заведения	ДПЗПБ
- Методична помощ на РЗИ, гр. Разград - 1 бр.	ДПЗПБ
- Методична помощ на специалисти от детски ясли - 12 бр.	ДПЗПБ
- Консултации на педиатри от извънболничната помощ относно деца с аутизъм - 3 бр.	ДПЗПБ

- Консултации на медицински специалисти и граждани по проблеми на нековенционалната медицина – законодателство, право на работа, регистрация в РЗИ	ДПЗПБ	
- Консултиране он лайн на проф. Франческа Бочини – Италия по въпроси, свързани с нормативната уредба на хранителните добавки у нас.	ДПЗПБ	
- Консултиране on line на JORIS GEELEN, FOOD COMPLIANCE INTERNATIONAL PTE. LTD , Белгия относно наредбата за хранителни добавки у нас	ДПЗПБ	
- Консултиране на експерти от БЛС по въпроси на неконвенционалните методи	ДПЗПБ	
- Методична помощ на ЛЗ при изпращане към НЦОЗА на ежемесечните отчети с медико-статистическа и икономическа информация, генерирани от ССБ.	ДКССИ	
- Консултация и помощ при изготвянето на проекти на доклади по ОЗТ от експертите, включени в работни комисии; - Помощ при техническото оформление и административното придвижване на необходимите документи – протоколи от заседания на комисии, отчетни таблици, презентации и т.н.	ДКССИ	
3. ЛАБОРАТОРНА ДЕЙНОСТ И АКРЕДИТИРАНИ ЦЕНТРОВЕ		
ТЕМА	ИЗВЪРШЕНИ ДЕЙНОСТИ	ДИРЕКЦИЯ
3.1.Лабораторна дейност		
3.1.1. Определяне на химични елементи във води, храни, почви, утайки, химични вещества и смеси, козметика, въздух и др.	Брой анализирани проби - 61 Брой анализи – 227 /експертизи + таблици/	ДАЛД
3.1.2. Изпитване на проби питейна и минерална вода.	Брой проби - 15 Брой анализи - 292	ДАЛД
3.1.3. Изпитване на води, използвани за рекреация, воден спорт и риболов	Брой проби - 13 Брой анализи - 65	ДАЛД
3.1.4.Определяне на влакнести и невлакнести прахове, във въздух и материали	Брой проби – 15 Брой анализи – 20 Пробонабиране –12	ДАЛД
3.1.5. Измерване съдържанието на замърсители във въздуха на работната среда и химични вещества и препарати	Брой проби - 11 Брой анализи - 38 Пробонабиране: 5	ДАЛД
3.1.6. Оценка на слънцезащитните свойства на козметични продукти	Брой анализирани проби – 32 Брой анализи (измервания) – 208	ДАЛД
3.1.7. Анализ на козметични продукти	Брой анализирани проби – 5 Брой анализи (измервания) – 39	ДАЛД
3.1.8. Определяне на химичен състав на храни	Брой анализирани проби – 69 Брой анализи (измервания) – 489	ДАЛД

3.1.9. Анализ на добавки (подсладителни, оцветители и консерванти) в храни	Брой проби (консерванти) – 36 Брой проби (подсладителни) – 35 Брой проби (оцветители) – 14 Брой анализи (измервания) - 255	ДАЛД
3.1.10. Анализ на материали за контакт с храни	Брой проби (обща миграция) – 1 Брой анализи – 3	ДАЛД
3.1.11. Проучване на индикаторни, патогенни и условно-патогенни микроорганизми в храни, смивове и отривки от работна среда, различни видове проби води, козметични средства и утайки.	Брой проби – 305 Брой анализи - 853	ДАЛД
3.1.12. Изпитване на проби за ГМО по заявка	Брой проби - 56 Брой анализи - 480	ДАЛД
3.1.13. Измерване и оценка на физически фактори в работната и околната среда (нейонизиращи лъчения, шум, вибрации, микроклимат, осветление)	- Измерване на ЕМП от базови станции за мобилна комуникация и радио и телевизионни станции – 393 броя; - Измервания и оценка на експозицията на ЕМП в болници при ЯМР апарати – 6 бр.; - Измервания на други източници на ЕМП – 6 бр. (ОКС ЕКЗАКТ) - Измерване и/или оценка на ЕМП по жалби на граждани и по искане на МЗ, омбудсман и др. – 15 броя	ДАЛД
3.1.14. Разработване на метод за определяне на подсладителни (ацесулфам К) в шоколадови изделия	- Пречистване на екстракти от проби чрез твърдофазово-екстракционна процедура – литературна справка, подбор на подходящ сорбент, разтворители и условия на елуиране. - Избор на хроматографски условия посредством HPLC-DAD за отстраняване на пречене от матрицата. Прилагане на избраните условия върху HPLC-UV.	ДАЛД
3.1.15. Спешни мерки при откриване на неразрешени генетично модифицирани организми на Европейския пазар.	Прилагане на методи за откриване на неразрешени ГМО, внос от трети страни – изследване на проби от ориз и оризови продукти с произход Китай, в изпълнение на Решения на Комисията 2013/287/ЕС и 2011/884/ЕС относно спешни мерки във връзка с неразрешен генетично модифициран ориз в оризови продукти с произход Китай.	ДАЛД
3.1.16. Внедряване на ISO/TS 13136 „Микробиология на храни и фуражи - PCR метод за откриване на патогени в хранителната верига - хоризонтален метод за откриване на Ешерихия коли, продуциращи Shiga токсин (STEC), принадлежащи към O157, O111, O26, O103 и O145 серогрупи“	Методът е в съответствие с изискванията на Регламент ЕС № 209/2013. Извършени дейности: - Литературна справка; - Екстракция на ДНК с кит GeneAll® Exgene™ Soil DNA mini от 6 проби утайки, два ССЦ <i>Escherichia coli</i> – ATCC 25922 и ATCC 10536 и една хранителна матрица – салатата от червено цвекло, моркови и кълнове от соя; - Изолиране на ДНК в достатъчно количество и добро качество;	ДАЛД

	<ul style="list-style-type: none"> - Извършени анализи за откриване на Shiga токсин-продуциращи Ешерихия коли (STEC) и определянето на O157, O111, 026, O103 и O145 серогрупи чрез PCR в реално време; Пробите от утайки и хранителна матрица са изпитвани за <i>Escherichia coli</i> с класически микробиологични методи.	
2. Акредитирани центрове		
3.		
3.2.1. Акредитиран изпитвателен център „Здраве“	<ul style="list-style-type: none"> - Дейности по поддържане на СУ на ИЦ „ЗДРАВЕ“ - Проведени 2 планови надзора от ИА „БСА“. - Вътрешни одити на ИЦ “Здраве“ - април, юни, септември 2017 г. - Междулабораторни изпитвания - 10 междулабораторни сравнителни изпитвания, съгласно плана по качество за 2017 г. 	ДАЛД
3.2.2. Орган за контрол от вида С „Екзакт“	<ul style="list-style-type: none"> - Дейности по поддържане на СУК - Калибриране на техническите средства - Проведен планов надзор – двукратно 	ДАЛД
3.3. Национални референтни лаборатории		
3.3.1. Заповед на министъра на земеделието и храните от № РД 09-941/23.11.2016 г., съгласувана с МЗ	Национални референтни лаборатории от НЦОЗА: <ul style="list-style-type: none"> - НРЛ за ГМО в храни към отдел ГМО, дирекция АЛД, НЦОЗА. - НРЛ за материали, предназначени да влизат в контакт с хранителни продукти към отдел Химични вещества и смеси и материали за контакт с храни и отдел Химични фактори, дирекция АЛД, НЦОЗА. - НРЛ за мляко и млечни продукти, относно някои микробиологични причинители (<i>Bacillus cereus</i>, <i>Chronobacter spp.</i>), опасни за храни за кърмачета и малки деца към отдел Микробиологични фактори, дирекция ДАЛД, НЦОЗА. 	ДАЛД
3.3.2. Междулабораторни сравнителни изпитвания, организирани от EURLs	<ul style="list-style-type: none"> - Температурен контрол по време на изпитванията за миграция и миграция от материал за контакт с храни на субстанция № 500, ILC02-2016. - Междулабораторно сравнение EURL-FCM ILC01-2017 ВРА от епоксидно покритие на метални опаковки, юли 2017 г. - Междулабораторни сравнителни изпитвания за лабораториите по Регламент (ЕО) 1981/2006 и Приложение II на Регламент (ЕО) 120/2014 Изпълнение на проект ILC-EURL-GMFF-CT-01/17 	ДАЛД

1. УЧЕБНА И НАУЧНА ДЕЙНОСТ		
ТЕМА	ИЗВЪРШЕНИ ДЕЙНОСТИ	ДИРЕКЦИЯ
4.1. Курсове от „Програмата на курсовете за следдипломно и продължаващо обучение на висши медицински и немедицински кадри за 2015г.“ на НЦОЗА		
	Общ брой обучени за 2017 г. - 648 специалисти.	ДОЗЗР ДАЛД ДПЗПБ ДНЗДЕЗ ДКССИ
4.1.1. Курсове за обучение на специализанти		
	- СДО за придобиване на специалност „Трудова медицина“ - Модул V - „Оценка на здравното състояние и експертиза на работоспособността“	ДОЗЗР
	- СДО за придобиване на специалност, основен курс по “Хранене и диететика” - Модул 1. „Основи на храненето“	ДОЗЗР ДАЛД
	- СДО за придобиване на специалност, основен курс по “Хранене и диететика” - Модул 2. „Безопасност и контрол на храните“	ДОЗЗР ДАЛД
	- СДО за придобиване на специалност, основен курс “Хранене и диететика” - Модул 3. „Хранителни потребности и препоръки за хранене при различни групи от населението“	ДОЗЗР
	- СДО за придобиване на специалност „Трудова медицина“ - Модул IV – „Трудово-медицински проблеми, свързани с химични и биологични агенти на работната среда“	ДОЗЗР ДАЛД
	- СДО за придобиване на специалност, основен курс „Токсикология“ (за немедици) и „Токсикология“ (за медици) - модул 3. „Основни закономерности на токсикокинетиката. Принципи на токсикодинамиката. Молекулярни механизми на токсично действие. Органотропно действие“	ДОЗЗР ДАЛД
	- СДО за придобиване на специалност, основен курс „Токсикология“ (за немедици) и „Токсикология“ (за медици) - модул 4 „Епидемиологични изследвания. Оценка на ранните ефекти при експозиция на химични агенти. биологичен мониторинг. Биомаркери - оценка и управление на здравния риск“	ДОЗЗР ДАЛД
	- СДО за придобиване на специалност „Санитарна химия“, основен курс - Модул 1. Обща част. специална част - раздели: „Санитарна химия на води, санитарна химия на атмосферния въздух, санитарна химия на почва и отпадъци“	ДАЛД ДОЗЗР
	- СДО за придобиване на специалност „Санитарна химия“, основен курс - Модул 2. Специална част – раздели: Химични фактори на работната среда, прахов фактор на работната среда, токсикология“	ДАЛД ДОЗЗР
	- СДО за придобиване на специалност “Социална медицина и здравен мениджмънт” - Основен курс	ДПЗПБ ДКССИ
	- СДО по медицинска информатика и здравен мениджмънт" - Модул 1- „Основи на медицинската информатика и здравния мениджмънт“	ДНЗДЕЗ

4.1.2. Курсове за продължаваща специализация на медицински и немедицински специалисти		
	- „Жизнена среда и оценка на здравния риск“	ДОЗЗР
	- „Оценка и управление на риска при работа“	ДОЗЗР
	- „Мускулно-скелетни проблеми и физически упражнения на работното място за повишаване на благосъстоянието на работещите“	ДОЗЗР
	- „Комуникационни умения – управление на конфликти и справяне с трудни делови партньори“	ДОЗЗР
	- „Актуални аспекти на храненето“	ДОЗЗР
	- „Европейска стратегия за опазване чистотата на водите“	ДАЛД ДОЗЗР
	- „Новости в нормативната уредба и методологията за оценка на праховата експозиция“	ДАЛД
	- „Стратегия, методи и уреди за вземане на проби при измерване на професионалната експозиция на токсични химични съединения. линейно колориметричен метод, ISO 17621(E)“	ДАЛД
	- „Здравно-хигиенни изисквания към козметичните продукти. Законодателство.“	ДАЛД
	- „Методи за вземане на проби от хранителни продукти за микробиологичен анализ. осигуряване на качеството при приготвяне на хранителни среди за микробиологично изпитване (ISO 11133:2014)“	ДАЛД
	- „Стандартни методи за анализ и интерпретация на данните в микробиологията на храните“	ДАЛД
	- „Молекулярно-генетични маркери – приложение в токсикологията, микробиологията и храненето“	ДАЛД
	- „Физически фактори на околната и работната среда. Измервания, оценка и нормативни документи“ - 02.04.2017г.	ДАЛД
	- „Физически фактори на околната и работната среда. Измервания, оценка и нормативни документи“ - 13.11.2017г.	ДАЛД
	- „Поведенчески фактори на риска за възникване на ХНБ сред население над 20 г.“	ДПЗПБ ДОЗЗР
	- „Пасивно пушене и здравен риск при деца в предучилищна възраст“	ДПЗПБ
	- Ранно детско развитие и превенция на нарушения в психичното развитие в ранно детство“	ДПЗПБ
	- „Деинституционализация и превенция на институционализацията на деца в ранна възраст“	ДПЗПБ
	- „Обучение на обучители по проблемите на първичната и вторичната суицидопревенция в училищата“	ДПЗПБ
	- „Промоция на здравето на децата от ранно детство“	ДПЗПБ ДОЗЗР
	- Хербалната медицина – превантивна стратегия при рискови за здравето фактори“	ДПЗПБ
	- „Климатични промени и влиянието им върху човешкото здраве“	ДПЗПБ
	- „Методика на научноизследователския процес“	ДПЗПБ
	- „Здравна икономика – приложение на икономическите анализи в мениджмънта“	ДКССИ

	- „Здравен мениджмънт – планиране и управление на човешките ресурси в здравеопазването“	ДКССИ
	- „Иновации и инвестиции в здравеопазването“	ДКССИ
	- „Проект – разработване и управление на проекти в здравеопазването“	ДКССИ
	- Фармацевтичен маркетинг на лекарствени продукти	ДКССИ
	- „Кодиране на диагнози по МКБ 10 и кодиране на процедури в АКМП“ – обучени 9 кодировчици от ЛЗБП	ДКССИ
4.1.3. Индивидуално обучение и практически семинари		
	- „Практическо следдипломно обучение за придобиване на специалност „токсикология“ (за немедици и за медици) - Модул 3. Моделиране на различни видове интоксикации; изчисляване на граничните стойности и определяне на гранични стойности (пределно-допустими концентрации) за въздуха на работното място“	ДОЗЗР
	- „Практическо следдипломно обучение за придобиване на специалност „токсикология“ (за немедици и за медици) - Модул 4. Разпределяне на изследвания контингент по групи в зависимост от степента на експозиция. проследяване на зависимост “експозиция-ефект”; Проследяване на зависимост “експозиция-отговор”; Разработване на проект за оценка и управление на риска в предприятие с химични вредности“	ДОЗЗР
	- Индивидуално теоретично обучение по модул 3 и 4 от учебната програма по специалност „Токсикология“ (за медици)	ДОЗЗР
	- „Определяне на средногеометричния диаметър, претеглен по дължина (LWGM), на изкуствени минерални влакна (ИМВ)“	ДАЛД
	- „Определяне на свободен кристален силициев диоксид в прах от въздуха на работната среда“	ДАЛД
	- „Микроскопски метод за идентификация на азбест в материали“	ДАЛД
	- „Стратегия, методи и уреди за измерване на професионалната прахова експозиция“	ДАЛД
	- „Азбестови материали в сгради. оценка и минимизиране на здравния риск от професионална експозиция на азбест“	ДАЛД
	- „Хармонизиране на аналитичните подходи в лабораториите за изследване на генно модифицирани организми“	ДАЛД
	- „Измерване и оценка на шум в околната среда. Нормативни документи“	ДАЛД
	- Методи и средства за измерване и хигиенна оценка на електромагнитни лъчения (практически семинар)	ДАЛД
	- “Оценка и контрол на телекомуникационни източници (мобилна комуникация, цифрова телевизия и др.)”. Изисквания към местната администрация. Комуникация и управление на риска”	ДАЛД
4.1.4. Извънпланови обучения		
	- Индивидуално обучение СДО „Хранене и диететика“ модул 5 „Хранителна епидемиология и хранителна политика“	ДОЗЗР
	- Обучение и практически семинари на специалисти по специалността Хранене и диететика. Практическа подготовка за държавен изпит	ДОЗЗР

	- Индивидуално обучение СДО по „Комунална хигиена“ модул 1 „Обща част. Законодателство“.	ДОЗЗР
	- Индивидуално теоретично обучение модул 3 и 4 по "Токсикология" (за немедици) – 2 бр.	ДОЗЗР
	- Индивидуално теоретично обучение модул 5 и 6 по "Токсикология" (за немедици)	ДОЗЗР
	- Индивидуално обучение микробиологични изследвания на маслосъдържащи семена	ДАЛД
	- Индивидуално обучение контрол на качеството на химични анализи на води	ДАЛД
	- Индивидуално обучение атмосфера на работното място. измервателни с-ми с индикаторни тръбички за краткосрочно измерване. изисквания и методи за изпитване	ДАЛД
	- Индивидуално обучение микробиологични изследвания при бутилиране на натурална минерална вода	ДАЛД
	- Индивидуално обучение на специализант по ХДЮВ	ДПЗПБ
	- Индивидуално обучение подобрени услуги за психично здраве	ДПЗПБ
4.2. Участие в обучителни курсове по искане на други организации		
	- Съвместни семинари с УНИЦЕФ за България за кърмене, хранене и хранене на деца до 3 години за медицински специалисти – педиатри и общо практикуващи лекари от областите Шумен и Сливен.	ДОЗЗР
	- Провеждане на семинари на английски език за обучение на чуждестранни студенти от 9 групи по медицина, по искане на Катедра Хигиена, медицинска екология и хранене, МУ- София (януари и юни, 2017)	ДОЗЗР
	- Лектор в курс от учебната програма на Националния център по заразни и паразитни болести - Правоспособност на ръководители на ДДД дейности.	ДОЗЗР
	- Основен курс по „Микробиология“ – модул „Санитарна микробиология“ - НЦЗПБ	ДАЛД
	- МУ Плевен, ФОЗ - 6 курса	ДАЛД
	- СУ „Климент Охридски“ - 2 курса за студенти в специалност „Медицинска физика“	ДАЛД
	- ГИТ и представители на инспекции по труда от цялата страна - обучение по два нормативни документа	ДАЛД
	- Обучение на обучители специалисти от ПМП за лечение на тютюневата зависимост	ДПЗПБ
	- Обучение на бъдещи и настоящи родители по въпросите на кърменето. Проведени три практически семинара за кърмещи майки на теми „Начало на кърменето“, „Кърменето – въпроси и решения“, „По пътя към отбиването“ – 2 курса	ДПЗПБ
	- Провеждане на лекции и изпит по психиатрия на студенти по логопедия от СУ „Св. Климент Охридски“.	ДПЗПБ
	- Проведен курс и изпит по психопатология на зрялата възраст за студенти по социални дейности - бакалаври към ЮЗУ, Благоевград.	ДПЗПБ
	- Публична лекция за студенти по медицина от МУ-София по проблеми, свързани с превенцията на тревожността и депресията.	ДПЗПБ
	- Лекции в УНСС - София	ДКССИ

	- Лекции в МУ - Варна	ДКССИ
	- Лекции в ЕВУИМ - Пловдив	ДКССИ
	- Обучение за работа с електронни здравни регистри: регистър на пациентите с диабет и регистър на пациентите с редки болести.	ДКССИ
4.3. Участия в семинари, курсове за повишаване квалификацията на служителите		
	- Участие в обучителен курс по програма СИНДИ „ Публично здраве, основано на доказателства: курс за превенция на хроничните незаразни болести“. Курсът е съвместна дейност между СЗО, мрежата на програма СИНДИ, CDC Atlanta (USA) и St.Louis University (САЩ). Регионален офис на СЗО за Европа. Програма СИНДИ	ДПЗПБ
	- Повишаване на биологичната и медицинска култура чрез самообучение. Повишаване на общоюридическата и специфичната медицинско-правна компетентност в рамките на обучение в специалност „Правно регулиране в здравеопазването“ в МУ-София и допълнително самообучение.	ДПЗПБ
	- Специализация „Икономика на здравеопазването“	ДПЗПБ
	- Обучителен курс във връзка с изпълнението на договор ДР-59/01.12.2017г. за доставка, внедряване, обучение и поддръжка на Автоматизирана информационна система за обработка и управление на документи и документооборот Eventis R7	ДПЗПБ
	- Културална фамилна терапия и травма при деца. Публична лекция на проф. Винченцо ди Никола професор по Психиатрия и фамилна терапия на Университета в Монреал-Канада - 30.06.2017г.	ДПЗПБ
	- Годишна кръгла маса на СЗО с партниращи организации от България. - 27.11.2017г.	ДПЗПБ
	- Публична лекция на тема „Здравна политика и мениджмънт – предизвикателства на реформата“ на проф. д-р П. Салчев в рамките на Отворен семестър катедра Публична администрация и НЦОЗА	ДПЗПБ
	- 6-седмична специализация в Европейския център по околна среда и здраве на Световната здравна организация – Бон, Германия, 9 януари – 17 февруари 2017 г.	ДПЗПБ
	- Курс „Здравна икономика – приложение на икономическите анализи в мениджмънта“ 07.04.2017 г.	ДПЗПБ
	- Образователен тур „Климатични промени и енергия – зелени иновации към нисковъглеродна икономика“ – Германия – 9-13 октомври 2017 г.	ДПЗПБ
	- Подготовка и разработка на тема „Специфични особености при одит на обществени поръчки в сектора на здравеопазването. Предизвикателства и перспективи пред контролните институции, одитиращи обществени поръчки“ за защита в специалност Икономика на здравеопазването-МУ гр. Варна	ДПЗПБ
4.4.Подготовка на докторанти и специализанти		
4.4.1. Докторанти		
	През 2017 са зачислени 4 броя докторанти по следните научни специалности - „Социална медицина и здравен мениджмънт“ – 2 докторанта - „Хигиена“ – 2 докторанта	ДОЗЗР ДАЛД ДПЗПБ ДКССИ

	<p>Общият брой на докторантите в НЦОЗА през 2017 г. е 19, които са разпределени както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Социална медицина и здравен мениджмънт“ – 12 докторанта - „Хигиена“ – 5 докторанта - „Хранене и диететика“ – 2 докторанта 	ДНЗДЕЗ
4.4.2. Специализанти		
	<p>През 2017 г. са зачислени 11 специализанта по следните специалности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Социална медицина и здравен мениджмънт“ – 3 специализанта - „Хранене и диететика“ - 1 специализант - „Трудова медицина“ - 1 специализант - „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“ – 2 специализанта - „Комунална хигиена“ - 2 специализанта - „Санитарно инженерство“ – 1 специализант - „Медицинска санитарна физика“ – 1 специализант <p>Общият брой на специализантите в НЦОЗА през 2017 г. е 31, които са разпределени както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Социална медицина и здравен мениджмънт“ – 6 специализанта - „Хранене и диететика“ - 6 специализанта - „Трудова медицина“ - 4 специализанта - „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“ – 2 специализанта - „Комунална хигиена“ - 2 специализанта - „Санитарно инженерство“ – 1 специализант - „Медицинска санитарна физика“ – 1 специализант - Токсикология (немедици) – 5 специализанта - Токсикология (медици) – 1 специализант - Санитарна химия – 3 специализанта 	<p>ДОЗЗР ДАЛД ДПЗПБ ДКССИ ДНЗДЕЗ</p>
4.5. Научен съвет		
	<p>През 2017г. Научният съвет при НЦОЗА проведе 8 заседания и взе 39 решения. Дейността му бе насочена главно в следните направления:</p> <p>I. Обсъждане и приемане на решения по научната дейност на НЦОЗА:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Промяна в редакционния съвет на „Българско списание за обществено здраве” и включване на списанието в EBSCO 2. Обсъждане и утвърждаване на таксите за продължаващо обучение на специалисти с висше медицинско и немедицинско образование за 2018г. <p>2. Програма за курсовете за следдипломно и продължаващо обучение на висши медицински и немедицински кадри за 2018г.</p>	<p>ДОЗЗР ДАЛД ДПЗПБ ДОЗЗР ДКССИ</p>

	<p>II. Обсъждане и приемане на решения по развитието на академичния състав на НЦОЗА:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Промени в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НЦОЗА. 2. Пререгистрация на НЦОЗА в Регистъра за научната дейност в НАЦИД. 3. Конкурс за академична длъжност „доцент“ по област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1 „Медицина“ по научната специалност „Хранене и диететика“. <p>III. Докторантури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Защитили – 4 докторанта: 1 - задочен и 3 - самостоятелна подготовка <p>IV. Обсъждане и приемане на решения по учебната дейност на НЦОЗА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Приети атестационните оценки на 9 докторанта 2. Утвърдени са индивидуалните учебни планове на 4 докторанта 3. Приети са план-сметки на 1 редовен докторант 	
5. НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ, УЧАСТИЕ В НАУЧНИ КОНФЕРЕНЦИИ, КРЪГЛИ МАСИ, СЕМИНАРИ, МЕДИЙНИ ИЗЯВИ		
5.1. Научни публикации		
98 публикации в национални и чужди издания – Приложение № 1	ДОЗЗР ДАЛД ДПЗПБ ДНЗДЕЗ ДКССИ	
5.2. Участия в научни форуми, научни конференции, кръгли маси, семинари		
99 участия в научни форуми, научни конференции, кръгли маси, семинари – Приложение № 2	ДОЗЗР ДАЛД ДПЗПБ ДНЗДЕЗ ДКССИ	
5.3. Участие в медийни изяви		
183 участия в медийни изяви	ДОЗЗР ДАЛД ДПЗПБ	

Научни публикации

1. Белчева, В., Е. Насева, Е. Григоров, Т. Златанова. Проучване за информираността на пациентите в България по отношение на процеса на прекласификация на лекарствата от гледна точка на безопасност и ефективност /първа част/, Здравна политика и мениджмънт (ISSN 1313-4981), 2017 (17), No.1, с.18-20. (Индексирано в СABI: GlobalHealthDatabase)
2. Белчева, В., Е. Насева, Е. Григоров, Т. Златанова. Проучване за информираността на пациентите в България по отношение на процеса на прекласификация на лекарствата от гледна точка на безопасност и ефективност /втора част/, Здравна политика и мениджмънт (ISSN 1313-4981), 2017 (17), No.2, с.16-19. (Индексирано в СABI: GlobalHealthDatabase)
3. Белчева, В., Е. Насева, Е. Григоров, Т. Златанова. Проучване за информираността на пациентите в България по отношение процеса на прекласификация на лекарствата от гледна точка на безопасност и ефективност /първа част/, Здравна политика и мениджмънт (ISSN 1313-4981), 2017 (17), No.1, с.18-20. (Индексирано в СABI Direct/Global health)
4. Белчева, В., Е. Насева, Е. Григоров, Т. Златанова. Проучване за информираността на пациентите в България по отношение процеса на прекласификация на лекарствата от гледна точка на безопасност и ефективност /втора част/, Здравна политика и мениджмънт (ISSN 1313-4981), 2017 (17), No.2, с.16-19. (Индексирано в СABI Direct/Global health)
5. Бургазчиев, Хр., Е. Григоров, Зл. Димитрова, Л. Бургазчиева. Развитие на българското законодателство в областта на регулацията на дейността на аптеките за периода 1903-2016 г., Българско списание по общественото здраве (ISSN 1313-860X), 2017 (9), № 3, с.27-38. (Индексирано в EBSCO)
6. Бургазчиев, Хр., Е. Григоров, Зл. Димитрова, Л. Бургазчиева. Развитие на българското законодателство в областта на регулацията на дейността на аптеките за периода 1903-2016 г., Социална медицина (ISSN 1310-1757), 2017 (25), No.2/3, с.64-68. (Индексирано в Google Scholar и Българска медицинска наука)
7. Вангелова К. Здравно състояние и работоспособност при звукотехнически персонал в радиопроизводството. Здраве и безопасност при работа 2017, 1(1)
8. Владимирова, М. Здравно-осигурителни модели – ефективност и решения -Национална кръгла маса «Устойчиво развитие на застрахователния и осигурителния бизнес»,14-15.10.2017, Стопанска академия «Д.А.Ценов», Свищов (под печат).
9. Владимирова, М. и др. Подходи за контрол на инфекциите. - В Сб. доклади от Национална научна конференция с международно участие „Наука и общество, 2017”, Кърджали, 5-6.10.2017 г.
10. Владимирова, М. Представяне на книга Социални услуги за възрастните хора в зависимост, в която е отпечатан доклад на тема: Ролята на доброволческия труд в подкрепа на зависимите хора, 05.06.2017.
11. Владимирова, М. Социология и общественото здраве. – В Сб. доклади от научна конференция «Съвременните Обществени предизвикателства и образованието по социология» на катедра «Икономическа социология» в УНСС и Българска Социологическа Асоциация, 20-21.11.2017, УНСС (под печат).
12. Владимирова, М., Н. Данова, А. Марчева. Планиране на работната сила в здравеопазването – добри практики – издание на национална Асоциация по планиране.06.2017

13. Владимирова, М., Н. Данова, А. Марчева. Планиране на работната сила в здравеопазването – съвременен прочит. – В сборник доклади „Съвременни планови практики в България – проблеми и предизвикателства”, Свищов, АИ „Ценов” 2017, 118-127.
14. Владимирова, М., Н. Данова, А. Марчева. Проект на ръководство „Планиране на човешките ресурси в здравеопазването”, март – май 2017, НЦОЗА, Асоциация по планиране, Стопанска академия Д.А.Ценов.
15. Вrabчева Т., Микотоксините като здравни рискове на работната среда, „Българско списание за обществено здраве”, том 9, кн. 3, стр. 16-26, 2017 г.
16. Георгиева В., Св. Маринова, М. Сиджимов. Микробиологични изследвания и оценка на утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води, с цел използването им като почвени подобрители. Българско списание за обществено здраве, 2017г., Том 9, кн. 1, 16-24.
17. Георгиева, В., Цв. Георгиева, Е. Радоилска, Й. Тачев, Г. Анкова. Научен подход при разрешаване на проблеми от практиката чрез прилагане на микробиологични и PCR методи, Българско списание за обществено здраве, 9, 1, 2017, 3 – 15.
18. Гетов, И., Е. Григоров, Ст. Георгиев, Х. Лебанова, В. Белчева. Сравнителен анализ на структурата и съдържанието на действащите учебни планове за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър” в професионално направление „фармация” в България, Социална медицина (ISSN 1310-1757), 2017 (25), No.2/3, с.46-48. (Индексирано в Google Scholar и Българска медицинска наука)
19. Григоров Е., А.Николова, П. Салчев. Отчет за дейността по оценка на здравните технологии на НЦОЗА, Технически доклад, март 2017, DOI 10.13140/RG.2.2.28231.50087
20. Гълева С., О. Недев, Е. Григоров. Електронната платформа за закупуване на лекарства за болниците – ново предизвикателство пред фармацевтите. Годишник по болнична фармация (ISSN 2367-8763), 2017 (3), No. 1, стр. 13-18.
21. Гюрова, Д., Р. Еникова. Вългехидратите в храните – съдържание, източници на обективна информация за потребителя. Референтна методология“ (под печат).
22. Данова, Н., М. Владимирова. Лечебните заведения като база за специализация на медицински специалисти – В: Сб.доклади от Национална научна конференция с международно участие „Наука и общество, 2017”, Кърджали, 5-6.10.2017 г.
23. Димитров П., Г. Цолова, А. Манолова, А. Димитрова, М. Странджева, А. Котева, К. Евстатиева, В. Дулева, С. Петрова, Л. Рангелова. Разпространение на факторите на риска за здравето сред население на 10-19 и над 20 години. Национално проучване на факторите на риска за здравето на населението-2014 г. II част. Българско списание за обществено здраве 2016; 4: 41-102. (отпечатани 2017)
24. Димитрова, С., Е. Мавродиева. Идентификация и оценка на риска от азбестова експозиция при отстраняване на азбестосъдържащи материали. Здраве и безопасност при работа, 3(1), 2017 (под печат).
25. Димитрова-Тонева Ир., К. Вангелова. Заболяемост с временна неработоспособност в отрасъл селско стопанство. Здраве и безопасност при работа 2017, 1(1)
26. Димитрова-Тонева Ир., К. Вангелова. Мускулно-скелетни увреждания при работещи в отрасъл селско стопанство. Здраве и безопасност при работа 2017, 1(1)
27. Динолова-Ходжаджикова, Р., Станчева-Попкостадинова, В. Неблагоприятни преживявания в детството и тютюнопушене при студенти от България- резултати от пилотно проучване, Българско списание за обществено здраве 2017, Том 9 Кн. 3, 39- 47
28. Дулева В., Е. Чикова-Ишченер, Л. Рангелова, С. Петрова, П. Димитров, Д. Божилова. Европейска инициатива на СЗО за наблюдение на затлъстяването при деца 2015/2016. МЗ, НЦОЗА София 2017
29. Дулева В., Л.Рангелова, С. Петрова, П. Димитров. Хранене, хранителен статус и рискови фактори свързани с тях при населението от 1 до 75+ години. Национално

- проучване на фактор хранене в риска за здравето на населението в Р България-2014 г. III част. Българско списание за обществено здраве, 2017; 2: 5-82.
30. Зац Р., Ценова Б. Ефекти на невявните увреждания върху професионалната реализация на юристи. Бълг. Сп. по Обществено здраве, 2017, т.9, 4: 52-62, ISSN 1313-860X (Zats R., Tzenova B., Effects of invisible disabilities on lawyers work. Bulgarian journal of public health, 2017, Vol.9, № 4, 52-62, ISSN 1313-860X) http://ncphp.government.bg/files/BG_Gurnal_4_2017.pdf
 31. Израел, М., М. Иванова, Цв. Шаламанова, В. Зарябова. Нейонизиращите лъчения, човекът и околната среда, Ръководство по защита от нейонизиращите лъчения, М. Израел (Ред.), НЦОЗА, София, 2017, 200 с. ISBN 978-954-8404-35-8
 32. Каранешева, Т., Н. Данова. Нивото на образование – фактор при избор на канал за здравна комуникация. - В Сб. доклади от Национална научна конференция с международно участие „Наука и общество, 2017”, Кърджали, 5-6.10.2017 г.
 33. Кафеджиева-Делчева, Е., Н. Данова. Възможности за усъвършенстване на мотивацията на професионалистите по здравни грижи в лечебните заведения за болнична помощ в област Смолян. Българско списание за обществено здраве. С., том 9, кн.1, 2017, 31
 34. Кафеджиева-Делчева, Е., Н. Данова. Усъвършенстване на процесите по набиране и подбор на персонал в лечебните заведения. - В Сб. доклади от Национална научна конференция с международно участие „Наука и общество, 2017”, Кърджали, 5-6.10.2017г.
 35. Костадинова Кр., Състояние и перспективи на грижите за здравето и развитието на децата в детските заведения, Национална конференция „Проблеми и перспективи на здравните грижи в училищното и детското здравеопазване в Република България”, Презентация, 23 юни 2017, БАПЗГ, София, Публикувана он-лайн http://nursing-bg.com/1_Sustojnie_i_perspektivi_na_grijite_za_decata.pdf.
 36. Костадинова, Кр., М. Странджева, А. Манолова. Актуални медико-психологични аспекти на помощта за деца с аутизъм в РБългария В Сборник Втора национална конференция „Психология в медицината”, 9 - 10 февруари 2017 г., гр. Стара Загора, Тракийски университет -Стара Загора, Медицински факултет, с.107-110.
 37. Манолова, А., Г. Цолова, П. Димитров, А. Димитрова, К. Евстатиева. Разпространение на тютюнопушенето сред население над 20 г. в Р България. Списание „Здраве в аванс“. Българско сдружение по превантивна медицина (под печат).
 38. Митрева, М., И. Дакова, И. Караджова, В. Павлова. Определяне на триазинови хербициди в повърхностни води чрез твърдофазна екстракция с нов органично-неорганичен хибриден сорбент. Сборник доклади от годишна университетска научна конференция, НВУ гр. В. Търново, 01-02.06.2017, 266-275.
 39. Павлова, В., М. Митрева, Р. Георгиева. Триазини – пестициди в селското стопанство и контаминанти в жизнената среда. Аналитичен метод за определяне. Сборник доклади от годишна университетска научна конференция , НВУ гр. В. Търново, 01-02.06.2017, 260-265.
 40. Павлова, В., М. Митрева. Микроцистини- токсини на синьо-зелените водорасли и потенциални канцерогенни замърсители на водоеми. Метод за извличане и определяне. Сборник доклади от от научна конференция „Актуални проблеми на сигурността”, НВУ гр. В. Търново, 26-27.10.2017, 424-429.
 41. Петрова, С., В. Павлова, Р. Георгиева. Добавки в храни, значими за човешкото здраве-подсладителите и консервантите в безалкохолни напитки. Аналитичен метод за определяне. Сборник доклади от от научна конференция „Актуални проблеми на сигурността”, НВУ гр. В. Търново, 26-27.10.2017, 430-434.
 42. Петрова, С., Д. Чоухаджиева, В. Павлова. Добавки в храни, хигиенна оценка на безопасността им, законодателство, Сборник доклади от годишна университетска научна конференция, 1-2 юни 2017, В. Търново, издателски комплекс на НВУ „В. Левски“, 207 – 213.

43. Петрова, С., Т. Баракова, Т. Врабчева. Проблемът бисфенол А в България – първи проучвания“, Български медицински журнал, 9, 1, 2017, 45 – 51.
44. Прифтис, С., Е. Григоров, С. Георгиев, А. Янакиева Оценка на здравните технологии при медицински изделия, Здравна политика и мениджмънт (ISSN 1313-4981), 2017 (17), No.2, с.68-73. (Индексирано в CABI Direct/Global health)
45. Рангелова Л., В. Дулева, С. Петрова, П. Димитров. Разпространение на факторите на риска за здравето сред население на 1-6 и 7-9 години. Национално проучване на факторите на риска за здравето на населението-2014 г. I част. Българско списание за обществено здраве 2016; 4: 7-40. (отпечатани 2017)
46. Салчев П. Подходи при заплащане труда на лекарите, Кръгла маса "Колко струва трудът на медицинските специалисти" организирана от БЛС и КТ "Подкрепа", април 2017, DOI 10.13140/RG.2.2.11454.28489
47. Салчев П. Проучване относно осведомеността на процесите по оценка на здравните технологии, Доклад от проучване, август 2017, DOI 10.13140/RG.2.2.23119.59042
48. Салчев П. Работен доклад, Възможни подходи за реформиране на експертизата на неработоспособността, април 2017, DOI 10.13140/RG.2.2.32725.22247
49. Салчев П., Здравна политика и здравен мениджмънт – предизвикателства на реформата, УНСС – Отворен семестър, май 2017, DOI 10.13140/RG.2.2.15448.29445
50. Салчев П., К. Дикова Регионални различия и здравни рискове, Сравнителен анализ по региони и периоди – 2014-2016. Българско списание по обществено обществено здраве и анализи, 2017 година. ISSN 1313-860X, 2017, г.9 кн. 4, стр. 3-33
51. Сиджимов М., В. Методиев, Л. Шанова. Практическо ръководство за безопасно управление на отпадъците от лечебните и здравните заведения, Електронно издание на НЦОЗА, 2017г.
52. Спасова З., Горещите вълни – тихият убиец, брошура, издание на СЗО и НЦОЗА, 2017
53. Спасова З., Физическа активност, укрепваща здравето – ситуационен анализ за България, в Сб. „Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта“, Софийски университет, София, 2017, стр. 321-326
54. Спасова, З. Борбата с климатичните промени на практика – едно вдъхновяващо надникване в кухнята на Energiewende, в Сборник доклади от Юбилейна международна научна конференция „България на регионите“, организирана по повод 25-годишнината от създаването на висшето училище на тема: „Перспективи за устойчиво регионално развитие“, 27 – 28 октомври 2017 г., Пловдив, стр. 491-503
55. Спасова, З., Цв. Димитров, Влияние на горещите вълни върху пътнотранспортните произшествия, списание „Механика, Транспорт, Комуникации“, том. 15, N3/2, 2017, стр. II-1-II-7
56. Станкова, Д., Г. Паунова, Л. Мечкуева, Р. Георгиева. Съдържание на живак в български козметични продукти. Българско списание за обществено здраве, 9(3), 2017, 10-15.
57. Станчев В. Препоръки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплей. Здраве и безопасност при работа 2017, 1(1)
58. Стойнева-Гертнер, М., Б. Узунов, П. Димитрова, В. Павлова. Водораслови токсини - нови рискови фактори за националната сигурност в България. Сборник доклади от научна конференция „Актуални проблеми на сигурността“, НВУ гр. В. Търново, 26-27.10.2017, 435-444.
59. Стоянова Р. Биохимични индикатори на стреса. Здраве и безопасност при работа 2017, 1(1)
60. Финков Т., П. Издебски, П. Салчев. Тенденции в устойчивия пазар на лекарствени средства. Българско списание по обществено обществено здраве и анализи, 2017 година. ISSN 1313-860X, 2017, г.9 кн. 4, стр. 40-52
61. Хинков, Хр., Пл. Димитров, З. Зарков, Вл. Наков, Р. Динолова, Н. Шумков, Ст. Чипова Национално представително епидемиологично проучване на чести психични

- разстройства в България ЕПИБУЛ 2, 2016-2017 г. инструмент, методика, оценка на процеса, "Социална Медицина", София, брой 1/2017г. 21-23.
62. Цанова Д., Н. Велева, Т. Веков, Е. Григоров. Анализ разход/полезност на ixekizumab за лечение на плакетен псориазис в България, април 2017 г. Медицински мениджмънт и здравна политика (ISSN 1312-0336), 2017 (48), No.2, с.3-12.
 63. Цанова Д., Н. Велева, Т. Веков, Ж. Колев, Е. Григоров. Оценка на здравната технология Ixekizumab за лечение на плакетен псориазис в България. Годишник по болнична фармация (ISSN 2367-8763), 2017 (3), No. 1, стр. 19-25.
 64. Ценова Б. Бърнаут синдром на професионалното изтощение – предизвикателство пред лекарския професионализъм. Материали от Първа и Втора научно-практически конференции на БЛС, проведени през 2014 и 2016 г., 208-219, БЛС, ГорексПрес, ISBN 978-954-616-267-0.
 65. Ценова Б. Застаряване на работната сила и управление на стареенето като предизвикателство за работодатели и специалисти по трудово здраве и благополучие. Сб. „Социални услуги за възрастните хора в зависимост», ред. П. Найденова, Г. Михова, Варна, Изд. Славена, 2017, 55-84, ISBN 978-619-190-077-0
 66. Ценова Б. Насилие на работното място – актуален психосоциален и здравен проблем. Ръководство за превенция. Изд. НЦОЗА, София, 2017, 120 с., ISBN 978-954-8404-36-5
 67. Цолова, Г., А. Манолова, П. Димитров, И. Камел, К. Евстатиева. Ниво на физическа активност сред население над 20 г. в Р България. Списание „Здраве в аванс“. Българско сдружение по превантивна медицина (под печат).
 68. Цолова, Г., А. Манолова, П. Димитров, И. Камел, К. Евстатиева. Ниво на физическа активност сред население над 20 г. В Р България. Списание „Здраве в аванс“. Българско сдружение по превантивна медицина (под печат).
 69. Янева, И., Н.Данова, В. Балабански. Приложение на хербалната медицина при дислипидемии, 2017, НЦОЗА.
 70. Янева-Балабанска, И. Защо младите лекари не остават в България? Българско списание за обществено здраве, 2017, 4, 63-69.
 71. Спасова З., Непрерывное медицинское образование: ваш путь к успеху, инфографика, за Pfizer Russia, юни 2017
 72. Спасова З., Непрерывное медицинское образование: ваш путь к успеху, инфографика, за Pfizer Russia, юни 2017
 73. Спасова, З., Тактика общения с «трудными» пациентами, Pfizer Russia - онлайн, 28.04.2017
 74. Харитоновa, В. И., Янева-Балабанска, И. Интеграция медицинских систем - желаемое и действительное (российско-болгарские параллели), Сибирские исторические исследования. 2017. № 4, 179-209. DOI: 10.17223/2312461X/18/11, **2016 SJR: 0.195.**
 75. Янева-Балабанска, И. Политика здравоохранения в Болгарии, Современные проблемы XII конгресс этнологов и антропологов России, Ижевск, 3-6 июля 2017, Россия, тезисы.
 76. Ali Shalabi, B. Tzenova. The protective role of positive well-being in cardiovascular disease: review of behavioral mechanisms and clinical implications. В: „Приложна психология и социална практика – XVI”, ред. Проф. Г.Герчева-Несторова, ВСУ „Черноризец Храбър”, Варна, Унив. Изд., 2017, 637-646, ISSN 1314-0507
 77. Auerbach RP, Alonso J, Axinn WG, Cuijpers P, Ebert DD, Green JG, Hwang I, Kessler RC, Liu H, Mortier P, Nock MK, Pinder-Amaker S, Sampson NA, Aguilar-Gaxiola S, Al-Hamzawi A, Andrade LH, Benjet C, Caldas-de-Almeida JM, Demyttenaere K, Florescu S, de Girolamo G, Gureje O, Haro JM, Karam EG, Kiejna A, Kovess-Masfety V, Lee S, McGrath JJ, O'Neill S, Pennell BE, Scott K, Ten Have M, Torres Y, Zaslavsky AM, Zarkov Z, Bruffaerts R Mental disorders among college students in the World Health Organization World Mental Health Surveys - CORRIGENDUM.. Psychol Med. 2017 May 2:1. doi: 10.1017/S0033291717001039.

78. BP Peev, YR Tasheva, VL Christova-Bagdassarian, TP Popova, JA Tishkova, AS Tonev. Comparative study on lactic acid production of different lactic acid bacteria through RP-HPLC method, *Emer Life Sci Res* (2017) 3(1): 11-17. E-ISSN: 2395-6658; P-ISSN: 2395-664X; DOI: <http://dx.doi.org/10.7324/ELSR.2017.311117>
79. Corbisier, P., Barbante A., Berben G., Broothaerts W., De Loose M., Emons H., Georgieva Tz, Lievens A., Mazzara M., Papazova N., Perri E., Sowa S., Stebih D., Terzi V., Trapmann S. Recommendation for the unit of measurement and the measuring system to report traceable and comparable results expressing GM content in accordance with EU legislation ISBN 978-92-79-66971-2 ISSN 1831-9424 doi: 10.2760/177516, 2017 <http://gmo-crl.jrc.ec.europa.eu/ENGL/docs/WG-UoM-Final-Report.pdf>
80. Degenhardt L, Glantz M, Evans-Lacko S, Sadikova E, Sampson N, Thornicroft G, Aguilar-Gaxiola S, Al-Hamzawi A, Alonso J, Helena Andrade L, Bruffaerts R, Bunting B, Bromet EJ, Miguel Caldas de Almeida J, de Girolamo G, Florescu S, Gureje O, Maria Haro J, Huang Y, Karam A, Karam E, Kiejna A, Lee S, Lepine JP, Levinson D, Elena Medina-Mora M, Nakamura Y, Navarro-Mateu F, Pennell BE, Posada-Villa J, Scott K, Stein DJ, Ten Have M, Torres Y, **Zarkov Z**, Chatterji S, Kessler RC. Estimating treatment coverage for people with substance use disorders: an analysis of data from the World Mental Health Surveys. *World Psychiatry* 2017 Oct;16(3): 299-307
81. Evans-Lacko S, Aguilar-Gaxiola S, Al-Hamzawi A, Alonso J, Benjet C, Bruffaerts R, Chiu WT, Florescu S, de Girolamo G, Gureje O, Haro JM, He Y, Hu C, Karam EG, Kawakami N, Lee S, Lund C, Kovess-Masfety V, Levinson D, Navarro-Mateu F, Pennell BE, Sampson NA, Scott KM, Tachimori H, Ten Have M, Viana MC, Williams DR, Wojtyniak BJ, **Zarkov Z**, Kessler RC, Chatterji S, Thornicroft G. Socio-economic variations in the mental health treatment gap for people with anxiety, mood, and substance use disorders: results from the WHO World Mental Health (WMH) surveys *Psychological Medicine* 2017 Nov 27:1-12
82. Ilieva, V., M. Kondeva–Burdina, Tzv. Georgieva, V. Pavlova, N. Danchev. Application of real-time PCR for early detection of toxic cyanobacteria in Bulgarian dam waters, *Toxicology Letters*, 2017, 280:S325. DOI10.1016/j.toxlet.2017.08.085
83. K. Stoychev, V. Nakov, D. Dekov, M. Baltov, R. Dinolova-Hodzhadzhikova, K. Ivanov, M. Stoimenova, P. Chumpalova Comparative analysis of suicidality in two Bulgarian regions *The journal of the European Psychiatric Association* 2017 vol. 41 pp. S365-S404
84. Kuzova, E., Tzv. Georgieva, V. Duleva, Z. Radionova, V. Birdanova, I. Himcheva. Association between a fatty acid desaturase 1 gene polymorphism and blood plasma cholesterol biomarkers in bulgarian elderly, *Scripta Scientifica Pharmaceutica*, 2017: Suppl 1. Molecular Nutrition – Understanding How Food Influences Health, Book of Abstracts NuGO week 2017, Varna, Bulgaria, DOI: <http://dx.doi.org/10.14748/ssp.v4i1.4003>
85. Kuzova, E., Tzv. Georgieva, V. Duleva, Z. Radionova, V. Birdanova, I. Himcheva. Association between a fatty acid desaturase 1 gene polymorphism and blood plasma cholesterol biomarkers in bulgarian elderly, *Scripta Scientifica Pharmaceutica*, 2017: Suppl 1. Molecular Nutrition – Understanding How Food Influences Health, Book of Abstracts NuGO week 2017, Varna, Bulgaria, DOI: <http://dx.doi.org/10.14748/ssp.v4i1.4003>
86. Mc Laughlin, K.A, Koenen, K.C., Bromet, E.J., Karam, E.G., Liu, H., Petukhova, M., Ruscio, A.M., Sampson, N.A., Stein, D.J., Aguilar-Gaxiola, S., Alonso, J., Borges, G., Demyttenaere, K., **Dinolova, R.V.**, Ferry, F., Florescu, S., de Girolamo, G., Gureje, O., Kawakami, N., Lee, S., Navarro-Mateu, F., Piazza, M., Pennell, B.E., Posada-Villa, J., ten Have, M., Viana, M.C., Kessler, R.C., on behalf of the WHO World Mental Health Survey Collaborators (In Press) Childhood Adversities and Post-traumatic Stress Disorder: Evidence for Stress Sensitization in the World Mental Health Surveys. *British Journal of Psychiatry* June 2017.
87. Nakov V, T Tatyozov, K Stoychev Motives and methods for suicidal actions in childhood and early adolescence, *Romanian journal of psychiatry* 2017; vol xix, nr. 4, p. 149

88. Sidjimov M., V. Georgieva, Y. Tachev. Health and Environmental Aspects of Sewage Sludge Utilization. Proceedings of Seminar of Ecology – 2016, Bulgarian Academy of Sciences, 21-22 April 2016, 251-256.
89. Tzenova B. Psychosocial factors of successful aging in the workplace – current psychological issue. Proceedings “Education, Science, Innovations” 5th ESI, European Polytechnic University, EPU, Pernik, 2017, 279-302, ISSN 1314-5711.
90. Tzenova B. The mystery of occupational psychosocial factors’ link to ill health. Conference Proceedings “Education, Science, Innovations”, 5th ESI, European Polytechnic University EPU, Pernik, 2017, pp. 264-278, ISSN 1314-5711
91. Vangelova K, Ir. Dimitrova. Bulgaria: lessons learnt from implementing actions for prevention of asbestos related diseases. Public Health Panorama 2017; 3 (2): 288-299.
92. Vangelova K. Cardiovascular risk factors in white collar workers under shift work. Acta Medica Bulgarica 2017; XLIV (2): 5-9.
93. Vladimirova M. Moral hazard in hospital care – case in Bulgaria (постеп):, Proceedings of the 21 st International Conference, Current trends in Public Sector Research, Masaryk University, Brno 2017(Saplance, 19-20.01.2017)
94. Wardenaar KJ, Lim CCW, Al-Hamzawi AO, Alonso J, Andrade LH, Benjet C, Bunting B, de Girolamo G, Demyttenaere K, Florescu SE, Gureje O, Hisateru T, Hu C, Huang Y, Karam E, Kiejna A, Lepine JP, Navarro-Mateu F, Oakley Browne M, Piazza M, Posada-Villa J, Ten Have ML, Torres Y, Xavier M, Zarkov Z, Kessler RC, Scott KM, de Jonge P. The cross-national epidemiology of specific phobia in the World Mental Health Surveys. Psychol Med. 2017 Jul;47(10):1744-1760.
95. Yaneva-Balabanska, Iliyana Ethnomedicine and contemporary pharmacology in Bulgaria 5th International Interdisciplinary Scientific & Practical Symposium.
96. Yaneva-Balabanska, Iliyana Ethnomedicine and contemporary pharmacology in Bulgaria 5th International Interdisciplinary Scientific & Practical Symposium “Medical anthropology in unstable globalising world”, on line (Moscow, 2017: June, 29th – July, 1st).
97. Yaneva-Balabanska, Iliyana Ethnomedicine and contemporary pharmacology in Bulgaria 5th International Interdisciplinary Scientific & Practical Symposium.
98. Christova-Bagdassarian, V., J. Tishkova, A. Tachev. Determination of Dibutyl phthalate (DBP), Benzyl butyl phthalate (BBP) and Bis(2-ethylhexyl) phthalate (DEHP) in Soft Plastic Toys and the First Survey of the Bulgarian Market. Journal of Faculty of Food Engineering, 16(4), 2017, 222-233 Online ISSN: 2559-6381.

Участия в научни форуми, научни конференции, кръгли маси, семинари

1. VIII Национална конференция по хранене, МДУ Фредерик Жулио Кюри“
Свети Константин и Елена, Варна, 01-03 юни
 - Бирданова В., В. Дулева, П. Йорданова-Лалева, М. Стойновска, Н. Статев. Оценка на витамин В12 статус при млади хора., стр.2 (под печат)
 - Дулева В. „Европейска и национална политика по реформулиране на храните“.
 - Петрова С. „Хранене и репродуктивно здраве“.
 - Рангелова Л., В. Дулева, С. Петрова, П. Димитров. „Разпространение на рискови фактори, свързани с храненето сред децата на 1-6 години. Национално проучване – 2014“.
 - Ставрева С., В. Дулева, Р. Георгиева, Л. Рангелова, П. Димитров. „Проучване приема на натрий сред населението в България на възраст 15-75 години чрез определяне екскрецията на натрий в урината“.
 - Чикова-Ишченер Е., В. Дулева, С. Петрова, Л. Рангелова, П. Димитров, Д. Божилова. Оценка на наднорменото тегло и свързаните рискови фактори при първокласници на 7-годишна възраст в България през 2016. Деянов Хр. „Хранителни навици и сърдечносъдов риск“.
 - Георгиева, Р. „Бази данни за състав на храните - състояние и съвременно развитие на проблема в България“ (доклад)
 - Станкова, Д., Г. Паунова, Л. Мечкуева, Р. Георгиева. „Съдържание на олово, арсен, живак и кадмий в български вина“ (доклад)
 - Паунова, Г., Д. Станкова, Л. Мечкуева, Р. Георгиева. „Проучване минералния състав на българско мляко и млечни продукти“ (доклад)
 - Гюрова, Д. „Въглехидратите в храните – съдържание, източници на обективна информация за потребителя. Референтна методология“ (доклад)
 - Георгиева, В. „Биологични находки в безалкохолни напитки и бутилирани води, произведени в България“ (доклад)
 - Радоилска, Е., Р. Еникова. „Пробиотични пордукти“ (доклад)
 - Георгиева, Цв., В. Николова. „10 години Национална Референтна Лаборатория по ГМО в България“ (доклад)
 - Кузова, Е., Цв. Георгиева, В. Дулева, С. Арсова. „Разпространение и честота на единичен нуклеотиден полиморфизъм rs174547, локализиран в fads1гена, сред българска популация“ (постер)
 - Димбарева, Д., З. Денкова, З. Уршев, Р. Денкова, Цв. Георгиева. „Молекулярно-генетична идентификация на щамове лактобацили, изолирани от спонтанно ферментирали зеленчуци“ (постер) – **награден с първа награда**
2. Участие в 9-та научна конференция по превантивна медицина, организирана от Българско сдружение по превантивна медицина гр. Русе, 08-10.11.2017г.,
 - Бирданова В., Л. Боянов, В. Дулева. Консумация на енергийни напитки при студенти., Здраве в аванс, стр. 25.
 - Павлова, В., М. Митрева. „Методики за извличане и определяне на канцерогенни хепатотоксини на синьо-зелените водорасли от води и биомаса“ (постер).
 - Гюрова, Д., Р. Георгиева, Г. Паунова, Д. Станкова, Л. Мечкуева, А. Лазарова, А. Русева, Е. Славкова. „Проучване съдържанието на макро и микронутриенти в зърнени храни. Осъвременяване на българската база данни за химичен състав“ (постер)
 - Георгиева, В., С. Тепавичарова. „Българска козметика съдържаща натурални съставки –микробиологични аспекти и особености при анализа и интерпретацията на резултатите“ (постер)
 - М. Владимирова „Удовлетвореността на пациентите – измерител за качество“ (постер)

3. Вангелова К. Управление на риска за здравето на застаряващите работещи. Национална конференция „Здравословни работни места за всички възрасти“, София, 26.10.2017г.
4. Дискусионен форум на Български алианс за прецизирана и персонализирана медицина - „Прецизната диагностика – ключ към персонализираната медицина“, 27 април 2017г., София.
5. Дулева В. Здравословното хранене на децата – приоритет в политиката за обществено здраве кръгла маса. „Информиран или манипулиран е българският потребител за качеството на храните“, Дом на науката и техниката, София, 31 май 2017 г.
6. Кръгла маса „Отговорно за здравето - Важните политики, ключови предизвикателства, възможни решения“, София, 28 февруари 2017г.
7. Научен форум „Информационен ден на научната комуникация в България“, БАН, София, 08 ноември 2017г.
8. Научна конференция с международно участие „Стареене, здраве, гериатрични грижи“, Тракийски университет, Стара Загора, 18-19 май 2017г.
9. Първа национална конференция „Общественото здраве – глобален приоритет в науката и практиката, Варна, 9-10 юни 2017г.
10. Рангелова Л. Методично ръководство за хранене на деца в кърмаческа възраст. Десета национална практическа конференция „Съвременни превенция, профилактика и лечение в педиатрията - осми модул“ с международно участие. Хотел „Интернационал“ Златни пясъци 24-26.03.2017 г.
11. Семинар на Българска асоциация за лекарствена информация - „Безопасност на козметичните продукти – Регламент (ЕС) 1223, 31 март 2017г., София.
12. Участие в 21 Сесия на Балканските медицински дни: „Здраве и дълголетие на Балканите“, 06-08.10.2017г., БАН, София.
13. Участие в уебинар „Първи стъпки в Scopus“ - 27 февруари 2017 г.
14. Ценова Б. „Превенция на насилието и тормоза на работното място като фактор за благополучие на работещите в здравеопазването“. Кръгла маса „Психичното благополучие на човека – фактори на влияние“, БАН-ИИНЧ, София, 29-30 май 2017 г.
15. Ценова Б. VIII Национален конгрес по Психология с межд. участие, ДПБ, СУ «Св.Кл. Охридски», София, 03-5.11.2017 г.
16. Ценова Б. Международна научна конференция «Предизвикателства и перспективи пред съвременната психология», СУ «Св.Кл. Охридски», София, 02-3.06.2017г.
17. Ценова Б. Насилие и психосоциален риск в здравеопазването. Трета научно-практическа конференция на БЛС «Здравеопазването – настояще и бъдеще», гр. Несебър, 20-23 април 2017г., с.14-16.
18. Ценова Б. Самооценка на здравето и личностни модератори. Пленарен доклад. XVI Международна научна конференция „Приложна психология и социална практика“, ВСУ „Черноризец Храбър“, Варна, 23.-24.06.2017 г.
19. Ценова Б. Синдром на професионалното изтощение и изпепеляване (бърнаут) и сродни явления. Как да се справим? Четвърта годишна конференция „Здраве и безопасност на работното място 2017, най-добрите практики в България“, ИК Средногорие, 12.10.2017 г., София.
20. Национален семинар „Въведение в използването на база данни за химичен състав на храни и представяне на FAO/INFOODS проект за събиране и компилиране на аналитични бази данни за състав от региона на Европа и Централна Азия“, 10 февруари 2017, Радисън Блу Гранд Хотел София.
 - Дулева В. Важност и значение на данните за състав на храните.
 - Георгиева, Р. „Бази данни за химичен състав на храните и състояние на проблема в България“ (лекция);

- Гюрова, Д. „Проект на FAO - съществена роля в създаването и компилирането на Българска база данни за състав на храните. Реални постижения. Други международни инициативи“ (лекция);
21. Национална научно-практическа конференция с международно участие „Актуални проблеми на хранително-вкусовата индустрия според най-съвременните изисквания на българската и европейска нормативна уредба, гр. Пловдив, 23.02.2017.
 22. Семинар FOT ECHO 2017, „Сертифицирани референтни материали и междулабораторни тестове“, хотел Тримонциум, Пловдив, 23-24 март 2017.
 23. Семинар: „Високоэффективна течна хроматография. Създаване на методи за анализ“, София ТЕХ ПАРК, 09.03.2017г.
 24. Годишна университетска научна конференция, НВУ-В. Търново, 01-02.06.2017 г.
 - Павлова, В., М. Митрева, Р. Георгиева. Триазини - пестициди в селското стопанство и контаминанти в жизнената среда. Аналитичен метод за определяне. (доклад).
 - Митрева, М., И. Дакова, И. Караджова, В. Павлова. Определяне на триазинови хербициди в повърхностни води чрез твърдофазна екстракция с нов органично-неорганичен хибриден сорбент (доклад).
 - Петрова, С., Д. Чохаджиева, В. Павлова. Добавки в храни. Хигиенна оценка на безопасността им. Законодателство (доклад).
 25. Семинар на тема: „Хроматографски методи за анализ на храни“, Дом на учения към БАН, София, 27.09.2017г.
 26. Семинар за докторанти и млади учени "Съвременни аспекти на общественото здраве и екология", Дом на науката и техниката, гр. София, 17.10.2017г.
 - Митрева, М., И. Дакова, И. Караджова, В. Павлова. „Синтез и охарактеризиране на нов органично-неорганичен хибриден полимер на базата на метакрилова киселина за твърдофазна екстракция на триазинови хербициди в повърхностни води“. (постер).
 - Павлова, В. Цианотоксини - нови замърсители на повърхностни води. Проучвания на български водоеми (доклад).
 - Мавродиева, Е., С. Димитрова. Измерване и оценка на професионалната прахова експозиция при производство на материали от изкуствени минерални влакна и дейности с тях (постер).
 - Димитрова, С., Е. Мавродиева. Определяне и оценка на концентрацията азбестови влакна във въздуха при дейности по премахване на азбест-съдържащи материали на закрито. (постер).
 - Цонева, М. Проучване на замърсяването на въздуха на работни помещения, оборудвани със стандартна офис техника (постер).
 - Станкова, Д. Проучване съдържанието на олово, кадмий, арсен и живак в зърнени храни и пшенични брашна (постер).
 - Паунова, Г. Проучване съдържанието на микронутриенти в сладкарски изделия“ (постер).
 - Петрова, С. HPLC определяне на подсладители и консерванти в безалкохолни напитки (постер).
 - Димбарева, Д., Цв. Георгиева. Химия на ДНК и методи за идентификация (доклад).
 27. Научно-практическа конференция „Съвременни тенденции в опаковането на храни и напитки за тяхната безопасност и екологичност на опаковките“, Багдасарян, В. Проблеми, свързани с качеството и вида на опаковките за хранителни продукти (доклад), ФНТС – Дом на науката и техниката, София, 19.10.2017г.
 28. Университетска научна конференция, НВУ гр. В. Търново, 26-27.10.2017г.

- Павлова, В., М. Митрева. „Микроцистини - токсини на синьо-зелените водорасли и потенциални канцерогенни замърсители на водоеми. Метод за извличане и определяне“ (доклад).
 - Стойнева-Гертнер, М., Б. Узунов, П. Димитрова, В. Павлова. „Водораслови токсини- нови рискови фактори за националната сигурност в България“ (доклад).
 - Петрова, С., В. Павлова, Р. Георгиева. „Добавки в храни, значими за човешкото здраве- подсладители и консерванти в безалкохолни напитки. Аналитичен метод за определяне“ (доклад).
29. X-та Юбилейна конференция на Българския фокален център на EFSA към Център за оценка на риска по хранителната верига и НЦОЗА – Национална референтна лаборатория за ГМО, Гранд хотел София, 31.10 - 02.11.2017.
 - Петрова, С. „Миграция на меламина от кухненска посуда – първи проучвания за България“ (постер).
 - Георгиева, Цв. „Национална референтна лаборатория за ГМО празнува 10 години от създаването си“ (доклад).
 - Димбарева, Д., Ст. Арсова, Д. Христатијева, Цв. Георгиева. „Екстракция на ДНК: Микрометод vs. Макрометод“ (постер).
 30. Семинар на тема: „Новости в областта на аналитичните техники за анализ и пробоподготовка“, хотел „Маринела“, София, 18.10.2017г.
 31. Национална работна среща по реформулиране на храните, хотел „Сенс“, София, 21.11.2017г. Георгиева, Р., Д. Гюрова. „Бази данни за състав на храните – необходимо условие за реформулиране на храните“ (доклад).
 32. Кръгла маса „Детски градини – свободни от пластмаса“, София Тех Парк, 01.12.2017г.
 33. Международна конференция „От европейската към националната здравна политика“, Израел, М., М. Иванова, В. Зарябова, Цв. Шаламанова, П. Иванова. Електромагнитните полета в работната среда – въвеждане на европейската политика, 09 - 10.10.2017г.
 34. А. Здравкова, А. Котева. Научна конференция по биоетика, УМБАЛ «Св. Екатерина», 19.10.2017г.
 35. А. Николова, И. Камел. Участие в кръгла маса „Обездвижването на децата – рискове за здравето и когнитивното им развитие, сдружение „БГ Бъди активен“, 28.11.2017 г.
 36. А. Николова, И. Камел. Участие в семинар на тема „Равнопоставеност по отношение на здравето и здраве във всички политики“, НЦОЗА - по линия на СЗО, 13.11.2017г.
 37. А. Котева, М. Владимирова, А. Здравкова. Участие в съвместно организиран от НЦОЗА и Асоциация на научноизследователските фармацевтични производители в България: съвременни решения за българския пациент (“ARPharM”) семинар в рамките на „Училище по оценка на здравните технологии“ на тема „Проследяване на ефекта от лечението в онкологията“, НЦОЗА, 23 май 2017г.
 38. Кр. Костадинова М. Странджева А. Манолова. Втора Национална конференция „Психология в медицината“. Актуални медико-психологични аспекти на помощта за деца с аутизъм в РБългария, МФ, Тракийски университет, Ст. Загора, 9-10 февруари 2017 г.
 39. Кр. Костадинова. Политики и практики за ранно детско развитие в системата на здравеопазване, Кръгла маса „Услуги за деца в ранна възраст-от политики към резултати“, х-л Рамада, София, 9 март 2017г.
 40. Кр. Костадинова. Трета интердисциплинална конференция „Мултифасетен поглед върху детското развитие“, Национална политика и практики в помощ на деца с разстройства от аутистичния спектър (РАС) в системата на здравеопазване, „Нервно-психическо развитие - нарушения и профилактика“ (доклад), МУ, гр. Пловдив, 07-08 април 2017г.

41. Кр. Костадинова. Национална конференция „Проблеми и перспективи на здравните грижи в училищното и детското здравеопазване в Република България”, „Състояние и перспективи на грижите за здравето и развитието на децата в детските заведения“ (презентация), БАПЗГ,София, ВМА, 23 юни 2017г.
42. Кр. Костадинова, А. Николова. Участие в обучителен семинар на медицински специалисти от здравните кабинети на училищата и детските градини, посветен на гръбначните изкривявания и физическата активност в детска възраст, Смолян, 03.10.2017г.
43. А. Чилева. Участие в международна конференция „Сексуалното образование: усвоени уроци и бъдещо развитие в региона на СЗО за Европа (SE:LFIE)“, Берлин, Германия, 15-16.05.2017 г.
44. А. Чилева. Участие в Национална конференция за юношеството, организирана от УНИЦЕФ България, гр. София, 26.09.2017г.
45. Вл. Наков. Участие в 10-та конференция с международно участие на румънското дружество по биологична психиатрия на тема, Крайова, Румъния, 30.03. - 02.04.2017г.
46. Вл. Наков, З. Зарков. Участие в научна конференция „Гневът“ на Колегиум „Частна психиатрия“, съвместно със СУ „Св. Климент Охридски“ и ЦПЗ „Проф. Н. Шипковенски“, 21-22.04.2017г.
47. Р. Диолова, Вл. Наков. Участие в научна конференция на БПА, Боровец, 03-05.11.2017г.
48. Р. Диолова, Вл. Наков, З. Зарков, Хр. Хинков. Участие в международна конференция по психиатрия („Първа източноевропейска конференция по психично здраве“), Галац, Румъния 11-14 май 2017г.
49. З. Спасова.Заклучителна конференция по програма BG09 The European Economic Area Scholarship, София, 20 април 2017г.
50. З. Спасова. Международен форум на WWF “Economy for a Living Planet”, София, 8 юни 2017г.
51. З. Спасова. Семинар по проект "Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие", организиран от МОСВ и Световната банка, София, 6 юли 2017 г.
52. З. Спасова. Участие в XXIII международна научна конференция „Транспорт 2017“ към Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“, София, 12-14 октомври 2017г.
53. З. Спасова. Участие в Юбилейна международна научна конференция „България на регионите. Перспективи за устойчиво регионално развитие“, Пловдив, 27-28 октомври 2017г.
54. З. Спасова. Семинар „Когато здравната информация вреди – фалшивите новини в здравеопазването и медицината“, София, 2 ноември 2017г.
55. З. Спасова. Участие в Девета международна научна конференция „Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта“, София, 10 ноември 2017г.
56. И. Янева. Участие в конференция “Проследяване на ефекта от противотуморно лечение“, София, 2017г.
57. И. Янева. Участие он лайн Москва- Ран в Школа МиБ на 7.07.2017г. и 14.07.2017г.
58. М. Владимирова, Н. Данова Кръгла маса “Съвременни планови практики в България – проблеми и предизвикателства“, организирана от Стопанска академия Д.А.Ценов, гр. Свищов и Национална Асоциация по планиране и прогнозиране“, 18.04.2017г
59. М. Владимирова. Научна конференция на Българска асоциация по обществено здраве, „Ролята на НЦОЗА за общественото здравеопазване в РБългария“ (презентация), 07-09.06.2017г.
60. М. Владимирова. Участие в лист на експерти в подновена работна група за продължаване на проекта „Човешки ресурси - планиране и прогнозиране“, за подкрепа на изградената мрежа от експерти по проекта, приключил през 2017;

- инициатива на екип на Унгария, Eszter Kovacs, Semmelweis University м. декември 2017г.
61. М. Владимирова. Участие в Научен форум по История на медицината, Научно дружество по история на медицината, Музей по история на медицината, МУ, гр. Варна, 07-08.04.2017г.
 62. М. Владимирова. Участие в Научен форум «История на медицината», Научно дружество по История на медицина, музей «История на медицината»,гр. Варна, 01-02.09.2017г.
 63. М. Владимирова, Н. Данова, Т. Каранешева. Участие в Национална научна конференция с международно участие „Наука и общество 2017“, Кърджали, 05-06.10.2017г.
 64. М. Владимирова. Семинар „Равнопоставеност по отношение на здравето и здраве във всички политики“, СЗО, София, 13.11.2017 г.
 65. М. Владимирова. Участие в он - лайн група GPSN(Global Patient Safety Network, GPS Network members, (текущ) – идеи за световната здравна асамблея, споделяне на инициативите по проблема за пациентска безопасност на страните- членки на СЗО - национални политики,цели, потвърждаващи напредъка по проблема.
 66. М. Владимирова. Участие в он- лайн уеб среща на експерти, Global lunch of the Patient safety”, 29.03.2017, Бон, проведена по време на 2-рата глобална среща на Министрите и ръководство на СЗО,на 30.03.2017г.
 67. М. Владимирова. Участие в он–лайн група GPSN (Global Patient Safety Network, GPS Network members, (текущ) по проблема за пациентска безопасност на страните-членки на СЗО; дискутиране на ново ръководство (подготовка), обновен сайт на СЗО в частта безопасност на пациентите и кратък клип; разширена дискусия за параметрите на безопасността; текущ
 68. М. Владимирова. Участие в уеб – среща на работната група по безопасност на пациентите в ЕК, проведена на 07.07.2017г. в Брюксел за приоритетите на безопасността за периода 2017-2018, предложение на план за действие на промените, безопасни медикаменти и др.
 69. М. Владимирова. Участие в уеб семинар, СЗО, Глобална Обучителна лаборатория за качество, Женева, Швейцария, 31.07.2017г.
 70. М. Владимирова. Участие в уеб семинар на тема: Съобщаване на грешки, свързани с лечението на пациентите“, Monarh University, Австралия, 18.08.2017г.
 71. М. Владимирова. Участие в он-лайн среща на СЗО на тема: Безопасност на пациентите, обучение при инциденти, проследяване на практики, 28.11.2017, централа на СЗО, Европейски регион
 72. М. Владимирова, Н. Данова, А. Здравкова. Участие в уеб среща, свързана с историческия форум за здравето, който от 2012 г. ежегодно се провежда в Токио под надслов: Universal Health Coverage Day с участие на СЗО, Световна банка, УНИЦЕФ, УНС 2030, ЛСА, паралелни сесии, целящи да се посочват добри практики, инициативи и политики,свързани с качествено здравеопазване без финансови вреди, 12.12.2017г.
 73. Н. Данова. Семинар по проект на ЕС “Мрежа на експертите по вътрешна мобилност в ЕС – свободно движение на работници и координация на социалното осигуряване; Права, възможности и предизвикателства, свързани със свободното движение на работници в ЕС и координация на социалното осигуряване” – Fresco 27.04.2017г.
 74. Публична лекция на проф. д-р П. Салчев на тема „Здравна политика и здравен мениджмънт: предизвикателствата на реформата“ на 9 май 2017 г. в УНСС в рамките на съвместно организираната от катедра „Публична администрация“ на Университет за национално и световно стопанство и Национален център по обществено здраве и анализи инициатива „Отворен семестър“.

75. Присъединяване на България към мрежата за политики, базирани на доказателства (EVIPNet), НЦОЗА, София, 08.12.2017 г.
76. Участие в работата на 5th International Interdisciplinary Scientific & Practical Symposium И. Янева
77. Duleva V, Chikova-Iscener E, Petrova S, Dimitrov P, Bojilova D. Prevalence of Overweight and Obesity Among 7-Year-Old Bulgarian Schoolchildren in 2016. *Obesity Facts* 2017; 10 (suppl 1): IV; 24-th European Congress on Obesity, ECO 2017, Porto, 17-20 May 2017, Abstracts: 249
78. Duleva Vesselka, Lalka Rangelova, Stefka Petrova, Plamen Dimitrov. Nutritional status in children from 1 to 19 years old in Bulgaria and relation of some risk factors. *Ann Nutr Metab* 2017;71(suppl 2):704; IUNS 21st International Congress of Nutrition Buenos Aires, Argentina, October 15–20, 2017 Abstract № 144/1121
79. Kuzova E., T. Georgieva, V. Duleva, Z. Radionova, V. Birdanova, I. Himcheva. Association between a fatty acid desaturase 1 gene polymorphism and blood plasma cholesterol biomarkers in bulgarian elderly. *Scripta Scientica Pharmaceutica*, 2017; 4, suppl. 1, pp. 86.
80. Rangelova Lalka, Vesselka Duleva, Stefka Petrova, Plamen Dimitrov. Risk factors for health of children aged 1-6 years. *Ann Nutr Metab* 2017;71(suppl 2):706; IUNS 21st International Congress of Nutrition Buenos Aires, Argentina, October 15–20, 2017 Abstract № 144/1157
81. Shalabi, A., B. Tzenova. The protective role of positive well-being in cardiovascular disease: review of behavioral mechanisms and clinical implications. XVI Международна научна конференция „Приложна психология и социална практика”, ВСУ „Черноризец Храбър”, Варна, 23.-24.06.2017 г.
82. Tzenova B. Self-rated health and work load psychosocial characteristics. “Education, Science, Innovations” ESI ‘17, European Polytechnic University EPU, Pernik, 9-10.06.2017
83. Vangelova K, Ir. Dimitrova. International conference: Harmonizing diagnosis, reporting and prevention of the occupational diseases in the world. Milan, Italy, 27.06.2017.
84. EUROTOX 2017. Ilieva, V., M. Kondeva-Burdina, Tzv. Georgieva, V. Pavlova, N. Danchev. Application of Real-Time PCR for Early Detection of Toxic Cyanobacteria in Bulgarian Dam Waters. Братислава, Словакия 13-16.09.2017г.
85. Fifth international conference on radiation and applications in various fields of research, Budva, Montenegro, 23-27 June 2017.
 - Zaryabova, V., M. Israel, Ts. Shalamanova, H. Petkova. Electronic register of sources of electromagnetic radiation in residential areas, Fifth international conference on radiation and applications in various fields of research, Budva, Montenegro, 23-27 June 2017, Book of abstracts, 304 (постер).
 - Shalamanova, Ts., Iv. Topalova, V. Zaryabova, M. Israel, P. Ivanova. Evaluation of EMF levels in urban areas, Fifth international conference on radiation and applications in various fields of research, Budva, Montenegro, 23-27 June 2017, Book of abstracts, 296 (постер).
86. R.Georgieva. Joint JRC-SANTE Symposium „Nanomaterials in food: Reliability of measurement results“, JRC Ispra, Italy, 3-4 May 2017.
87. П. Димитров, М. Странджева. Участие в заключителната конференция към проект CANCON, Малта, 14 – 15 февруари 2017 г.
88. Участие в 15 международни семинари on line - Москва, Российская Академия Наук, Сектор Медицинской антропологии И. Янева.
89. Medical anthropology in unstable globalising world”, on line (Moscow, 2017: June, 29th – July, 1st).21-22.04.2017г. И. Янева
90. „Decision support tools in healthcare“, семинар на СЗО, Европейски център по околна среда и здраве, февруари 2017 г. М. Владимирова, А. Здравкова

91. Global warming, physical activity and heat related injuries, лекция и дискусия в Софийски университет, гост-лектор проф. Yoram Epstein, Heller Institute of Medical Research at Sheba Medical Center, 19 юни 2017г., София, З. Спасова
92. National Press Foundation Live Webinar: "Climate Change – What’s Next?“, 20 юни 2017 г. З. Спасова
93. Preparedness for Vector Borne Disease Webinar, организиран от TERI university - Индия, 5 юли, 2017г. З. Спасова
94. Tonev, K., E. Grigorov, K. Kalaidjiev. Pharmacovigilance and Ensuring Drug Safety. Fifth Black Sea Symposium for Young Scientists in Biomedicine (BSYSB), April 6-9, 2017, Varna, Bulgaria, Scripta Scientifica Vox Studentium (ISSN 2535-0471), 2017, Vol. 1, No. 1, suppl. 1, p. 100.
95. Grigorov, E., S. Kochev, J. Kolev. External reference pricing system for medicines in Bulgaria. Fifth Black Sea Symposium for Young Scientists in Biomedicine (BSYSB), April 6-9, 2017, Varna, Bulgaria, Scripta Scientifica Vox Studentium (ISSN 2535-0471), 2017, Vol. 1, No. 1, suppl. 1, p. 171.
96. Vardanyan, O., D. Faradinov, A. Trifonov, E. Grigorov, J. Kolev. Local study on community pharmacy exterior, Fourth Pharmaceutical Business Forum with Scientific and Practical Conference, Medical University of Varna, Hotel Chernomorec, Bulgaria, Scripta Scientifica Pharmaceutica (ISSN 2367-5500), 2017, Vol. 4, No. 2, suppl. 2, p.16.
97. Kochev, S., V. Belcheva, E. Grigorov. Switching of medicines from prescription to otc status - essence, methods and role of pharmacist, Fourth Pharmaceutical Business Forum with Scientific and Practical Conference, Medical University of Varna, Hotel Chernomorec, Bulgaria, Scripta Scientifica Pharmaceutica (ISSN 2367-5500), 2017, Vol. 4, No. 2, suppl. 2, p.65.
98. Bekyarov, P., E. Grigorov, I. Pehlivanov. Pricing of medicinal products prepared by a magistral and pharmacopoeial recipes in pharmacy, Fourth Pharmaceutical Business Forum with Scientific and Practical Conference, Medical University of Varna, Hotel Chernomorec, Bulgaria, Scripta Scientifica Pharmaceutica (ISSN 2367-5500), 2017, Vol. 4, No. 2, suppl. 2, p.65.
99. Lebanova, H., B. Kirilov, E. Grigorov, V. Ninova, I. Getov. Cost Analysis of Idiopathic pulmonary fibrosis: a Nintedanib example. 33rd International Conference on Pharmacoepidemiology (ICPE) and Therapeutic Risk Management is organized by International Conference on Pharmacoepidemiology (ISPE) and would be held during Aug 26 - 30, 2017 at Palais des congres de Montreal, Montreal, Quebec, Canada, Pharmacoepidemiology and Drug Safety (ISSN 1053-8569), 2017, Vol. 26, Suppl. 2, p. 142-143.